אין ליכט
פון תורה

בנין אריאל

דאס צווייטע טהייל ווערט בעשריבען דאס בית המקדש וואס שלמה המלך עליו השלום האט געבויעט און וואס איז ערנייערט געווארען דארך הורדוס האשקלוני מלך ישראל, די הויכע מויערען, די טויערן, די צימערען מיט אלע כלי שרת אזוי ווי עס געפינט זיך אין ש"ס ופוסקים ראשונים ואחרונים, הויפטזעכליך פון מאנוסקריפטין פון דעם וואטיקאן אין רוים, אייגענהאנדיג אונטערשריבען פון יוסף בן גוריון הכהן, און די געוואנדעטע פון עגיפטען און טיטוס קייזער פון רוים, איך בין 4 מאהל דארט געוועזן און האב דאס ארויס געשריבען פון דארט.

צווייטע טהייל

הוצאת „אמונה פאבלישינג"
142 RODNEY STREET
BROOKLYN, N. Y. 11211

22

כל הזכויות שמורות אצל
הוצאת אמונה

© Copyright 1969 by
M. G. & J. G.

EMUNA PUBLISHING
142 Rodney Street
Brooklyn, N.Y. 11211
388-8812 — 384-0002

הקדמה

דָאס סֵפֶר עֶנְטְהַאלְט דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דֶער שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם וִויא אַזוֹי דִיא שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם אִיז גֶעוֶועהן פַאר 2638 יָאהְר אוּנ אַלֶע הַיילִיגֶע גֶעגֶענְדֶע. אוּנ דָאס בֵּית הַמִּקְדָשׁ וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ ע"ה הָאט גֶעבּוֹיעט. אִין דָאס צְווייטֶע בֵּית הַמִּקְדָשׁ וָואס דֶער קֶענִיג הוֹרְדוֹס הָאַשְׁקְלוֹנִי הָאט עֶרְנַייעֶט אוּנ אַלְלֶע כֵּלִים פוּן דֶעם בֵּית הַמִּקְדָשׁ אוּנ דִיא טַייעֶרֶע אַרְבַּייט פוּן דִיא כֵּלִים. אוּנ צוּ וָואס מֶען הָאט יֶעדֶע כֵּלִי בֶּענִיצְט. אוּנ דָאס גֶעוִויכְט פוּן דֶעם גָאלְד פוּן דִיא כֵּלִים. אוּנ דִיא קְלֵיידֶער פוּן דִיא כֹּהֲנִים אוּנ דֶער שְׁטָאף מִיט דֶעם גָאלְד וָואס אִיז גֶעוֶועהן גֶעשְׁטִיקְט אִין דִיא קְלֵיידֶער. אוּנ דָאס מוּסְטֶער פוּן יֶעדֶען קְלֵייד עֶקְסְטִיר אוּנ צוּ וָואס אוּנ וֶוען מֶען הָאט יֶעדֶעם קְלֵייד בֶּענִיצְט. אוּנ דִיא טַייעֶרֶע שְׁטֵיינֶער כּ״ן דֶעם חוֹשֶׁן וְאֵפוֹד וָואס דֶער כֹּהֵן גָדוֹל הָאט גֶעטְרָאגֶען. יֶעדֶער שְׁטֵיין אִיז עֶקְסְטִיר בֶּעשְׁרִיבֶּען. וִויא יֶעדֶער שְׁטֵיין הֵייסְט. אוֹיף אַלְלֶע שְׁפְּרַאכֶען. אוּנ וִויא מֶען בֶּעקוּמְט דִיא שְׁטֵיינֶער. אוּנ דִיא אֵייגֶענְשַׁאפְט וָואס יֶעדֶער שְׁטֵיין הָאט אִין זִיךְ. פוּן יֶעדֶען שֵׁבֶט עֶקְסְטִיר. אוּנ דִיא קְרַייטֶער פוּן דִיא קְטוֹרֶת וָואס דֶער כֹּהֵן גָדוֹל הָאט מַקְטִיר גֶעוֶועהן אִין בֵּית הַמִּקְדָשׁ. יֶעדֶעס קְרַייטֶער וִויא מֶען בֶּעקוּמְט עֶס אוּנ וִויא מֶען רוּפְט עֶס אִין אַלְלֶע שְׁפְּרַאכֶען. אוּנ צוּ וָואס יֶעדֶעס קְרַייטֶער וִוירְד בֶּענוּצְט. אוּנ דִי גְרֶעסְטֶע וואוּנְדֶער וָואס מֶען הָאט גֶעזֶעהֶען פוּן דִיא קְטוֹרֶת. אוֹיךְ וִוירְד בֶּעשְׁרִיבֶּען אַלֶע כֹּהֲנִים וָואס זֶענֶען

געוועהן פון אַהֲרֹן הַכֹּהֵן בִּיז דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ איז חָרוּב גֶעוָוארִין. אונ וָואס עֶס הָאט זִיךְ פַּאסִירְט מִיט דִיא יוּדֶען בִּיז טִיטוּס קֵייזֶער פון רוים הָאט דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ מִיט דֶער שְׁטָאדְט יְרוּשָׁלַיִם חָרוּב גֶעמַאכְט. דָאס אַלֶעס הָאבּ אִיךְ אַרוֹיס גֶענוּמֶען פון שַׁ״ס וּפוֹסְקִים רִאשׁוֹנִים וְאַחֲרוֹנִים. אונ אוים עֶנְגְלִישׁ פְּרַאנְצֶאזִישֶׁע שְׁרִיפְטֶען אִיבֶּער הוֹיפְּט בִּין אִיךְ זֶעלְבְּסְט פִיער מָאהל גֶעוֶועהן אִין רוים אונ הָאבּ אַלֶעס אַרוים גֶענוּמֶען פון דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְגֶען פון יוֹסֵף בֶּן גוֹרְיוֹן הַכֹּהֵן. אונ פון דִיא שְׁרִיפְטֶען פון דִיא גֶעזַאנְדְטֶע וָואס דֶער קֶענִיג תַּלְמַי פון מִצְרַיִם הָאט גֶעשִׁיקְט מֶען זָאל אַלֶעס בֶּעשְׁרַייבֶּען. הָאבּ אִיךְ דָאס אַלֶעס בֶּעשְׁרִיבֶּען אוֹיף אֵיין רֵיינֶער שְׁפְּרַאכֶע עֶס זָאל יֶעדֶער קֶענֶען פַאר שְׁטֵיין. אונ יֶעדֶער זָאל זֶעהֶען אוֹיף וָואס מִיר הָאבֶּען צוּ קְלָאגֶען וָואס מִיר הָאבֶּען פַאר לוֹירֶען.

1.

ערשטענס שטעלט אונז פאהר, דער מענטש וואס האט געבויעט דיא גרויסע געביידע, דער איז געווען דער קעניג שלמה וואס ער איז געווען דער גרעסטער קעניג אונ דער רייכסטער אונ דער שטארקסטער אויף דער גאנצער וועלט, אונ אויף זיין חכמה זאגט אונז דער פסוק עדות אויף איהם ויחכם מכל האדם אז ער איז געווען דער קלוגסטער מענטש פון דער גאנצער וועלט מענטשען, אונ בייא דעם אלעם האט ער דיא געביידע פון בית המקדש ניט געמאכט אויס זיין פערשטאנד, נאר וואס ער האט געלערענט פון זיין פאטער דוד המלך, וואס דוד האט מקבל געווען פון שמואל הנביא דיא בעשרייבונג, וויא אזוי דאס בית המקדש זאל געבויעט ווערען, אויך וואס דוד האט מקבל געווען ברוח הקדש מן השמים, דאס געשטאלט פון דעם בית המקדש, וויא עס שטייט אין פסוק, הכל בכתב מיד יי, ווארום משה רבינו האט מען געוויזען פון דעם הימעל דאס געשטאלט פון דעם משכן אונ פון אללע כלי שרת, ער זאל וויסען צו ווייזען וויא עס זאל געמאכט ווערען, אונ דער נאך האט מען געוויזען דוד המלך צום ערשטען, דאס געשטאלט פון בית המקדש אונ פון אלע כלי שרת פון ערשטען בית המקדש, צו ווייזען זיין זוהן שלמה, אזוי וויא דער פסוק זאגט, בנך היוצא מחלציך הוא יבנה את ביתי, אונ אזוי האט ער עס געבויעט אונ האט ניט פארענדערט דיא קלענסטע זאך.

2.

שטעלט אונז פאהר דיא גרויסע צאהל מענטשען
וואס האבען געארבייט בייא דעם בית המקדש.

ארבייטערס מיט מייסטערס זענען געווען אלע צו זאממען

דְרַייא מָאהְל הוּנְדֶערְט דְרַייא אוּנ זֶעכְצִיג טוֹיזֶענְד זֶעקְס הוּנְדֶערְט מֶענְטְשֶׁען, אוּנ פוּן דִיא זֶענֶען גֶעוֶועזֶען דְרַייא טוֹיזֶענְד דְרַייא הוּנְדֶערְט עֶלְצְטֶע וָואס הָאבֶּען גֶעהַאט צוּ שַׁאפֶען אִיבֶּער דִיא אַרְבֵּייטֶערְס. אִיבֶּער זֵייא אִיז ווִיעדֶער גֶעוֶועזֶען דְרַייא הוּנְדֶערְט גְרֶעסֶערֶע וָואס זֵייא הָאבֶּען בַּאפוֹילֶען אוּנ אַרוּיס גֶעגֶעבֶּען דִיא אַרְבֶּעט אוֹיף דֶעם גַאנְצֶען טָאג וָואס הָאט גֶעבְּרוֹיכְט גֶעמַאכְט צוּ וֶוערֶען.

דֶער לַארֶעם אוּנ דֶער רַעַשׁ וָואס אִיז דַאמָאלְס גֶעוֶועזֶען אִין הִימֶעל אוּנ אוֹיף דֶער עֶרְד פוּן דֶער אַרְבֵּייט, אוֹיף דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט הָאט מֶען גֶעהֶערְט דִיא אַרְבֶּעט פוּן דִיא הֵיילִיגֶע גֶעבֵּיידֶע, אַלֶע בֶּעשֶׁעפֶּענִישֶׁען פוּן דֶער וֶועלְט זֶענֶען גֶעקוּמֶען זִיךְ בֶּעטֶען מֶען זָאל זֵייא עֶפֶּעס בֶּענוּטְצֶען צוּ דֶער הֵיילִיגֶער גֶעבֵּיידֶע.

פֵייגֶעל פוּן הִימֶעל זֶענֶען גֶעקוּמֶען צוּ פְלִיהֶען אוּנ הָאבֶּען זִיךְ אַנִידֶער גֶעשְׁטֶעלְט, טָאמֶער הָאט אֵיינֶער עֶפֶּעס פֶערְלַאנְגְט הָאבֶּען זֵייא שׁוֹין פֶערְשְׁטַאנֶען, זֶענֶען זֵייא שְׁנֶעל גֶעפְלוֹיגֶען אוּנ הָאבֶּען דָאס תֵיכֶף גֶעבְּרֶענְגְט, אוּם עֶס זָאל קֵיין מֶענְטְשׁ נִיט גֶעשְׁטֶערְט וֶוערֶען פוּן זַיין אַרְבֶּעט. דִיא וָואלְקֶענֶעס פוּן הִימֶעל זֶענֶען אַרָאפּ גֶעקוּמֶען אוּנ הָאבֶּען זֵייא גֶעקִיהלְט עֶס זָאל זֵייא נִיט הֵיים זַיין צוּ אַרְבֵּייטֶען. קוּרְץ דִיא גַאנְצֶע וֶועלְט הָאט דַאמַאלְס גֶעשְׁטָארֶעמְט בַּייא דֶער הֵיילִיגֶער גֶעבֵּיידֶע, אַלֶע הִימְלֶען זֶענֶען דַאמָאלְס אָפֶען גֶעוֶועזֶען אוּנ דִיא מַלְאָכִים זֶענֶען נָאר גֶעגַאנְגֶען אַרוֹיף אוּנ אַרָאפּ צוּ הִיטֶען דִיא אַרְבֵּייטֶער, עֶס זָאל זֵייא חָלִילָה קֵיין שׁוּם שָׁאדֶען נִיט זַיין.

גַאנְצֶע זִיבֶּען יָאהְר זֶענֶען דִיא מֶענְטְשֶׁען גֶעשְׁטַאנֶען אוֹיף דֶעם פְּלַאץ אוּנ הָאבֶּען גֶעאַרְבֵּייט אוּנ קֵיין מֶענְטְשׁ אִיז נִיט שְׁלַאף גֶעוָוארֶען אִיבֶּער דִיא גַאנְצֶע צֵייט, עֶס הָאט זִיךְ קֵיינֶער קֵיין זֶעץ גֶעגֶעבֶּען אִיבֶּער דֶער גַאנְצֶער צֵייט אוּנ עֶס אִיז קֵיין כְּלִי פוּן זַיין שְׁטִיהְל נִיט אַרָאפּ גֶעפַאלֶען אִיבֶּער דֶער גַאנְצֶער

צייט, זייא זענען שטענדיג געווען פריילּיך אונ לוסטיג, עס איז קיין מענטש ניט אום וואהל געוואָרען איבּער דער גאַנצער צייט אונ אַז מען האָט געבּרענגט אָפּ געאַרבּעט האָלץ פון וואַלד האָט מען שוין מעהר קיין זעג אונ קיין הובּעל אונ קיין שום זאַך געדאַרפט צו פאַר בּעסערן, נאָר עס האָט שוין אַזוי גוט געפּאַסט וויא עס וואָלט פאַרטיג בּעשאַפען געוואָרען פון דעם הימעל, אונ דיא שטיינער וואָס מען האָט געבּרענגט צום בּית המקדש האָבּען געבּלישטשעט פאַר דיא אויגען אַז מען האָט ניט געקענט אין זייא אַריין קוקען פון זייער גלאַנץ פון פּאָליר וואָס זייא האָבּען פון זיך אַרויס געגעבּען. מען האָט געזעהן מיט דיא אויגען אַז דיא מאַטעריאַלען האָבּען זיך אַליין אויס געאַרבּעט אונ האָבּען זיך אַרויס געגעבּען נאָך בּעסער אונ פיינער וואָס דער מענטש פאַרשטייט נאָר ניט אַזוי פיין אָפּ צו אַרבּייטען. אַלע פעלקער פון דער גאַנצע וועלט האָבּען זיך דאַמאָלס נאָר מקנא געווען אין דיא יודען, וואָס מען האָט געזעהען דעם שוץ וואָס יודען האָבּען געהאַט פון דעם הימעל צו דער הייליגע געבּיידע. השם יתבּרך זאָל אונז העלפען מיר זאָלען זוכה זיין צו זעהען מיט אונזערע אויגען דיא הילף בּמהרה בּימינו אָמן.

פון דיא פעלקער צידונים אונ צורים זענען געווען גרויסע קינצלער אין האָלץ שניצען אונ אין שטיינער הויען אונ גיפּס אַרבּייט, דיא שענסטע ציורים האָבּען זייא פערשטאַנען צו מאַכען פון האָלץ אונ פון שטיין אונ פון גיפּס, אַזוי וויא דיא יודען האָבּען פערשטאַנען פון גאָלד אונ פון זילבּער צו מאַכען, אַזוי האָבּען זייא געמאַכט פון די געמיינערע מאַטעריאַלען, אונ עס האָבּען זיך דאַמאָלס זעהר פיהל מענטשען מגייר געווען וועגען דער אַרבּייט וואָס זייא האָבּען צו געבּרענגט אַלע מאַטעריאַלען אויף זייער אָרט ווייא מען האָט זייא געהייסען פון דעם וואַלד

דָאס הָאלְץ אוּנ דִיא שְׁטֵיינֶער פוּן זֵייעֶר אָרְט וואוּ אַהִין מֶען הָאט זֵייא גֶעהַייסֶען אָפּ לֵייגֶען׳

אוּנ אִיבֶּער דִיא גַאנְצֶע זִיבֶּען יָאהר הָאט שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ קֵיין וַויין נִישְׁט גֶעטְרִינְקֶען, וַוייל עֶר הָאט זִיךְ גֶעפָארְכְטֶען דָאס עֶר זָאל זִיךְ נִישְׁט טוֹעֶה זַיין חָלִילָה עֶטְוַואס אִין דֶער הֵיילִיגֶער גֶעבֵּיידֶע.

צוּם בַּית שֵׁנִי הָאט הוֹרְדוֹס הַמֶּלֶךְ אָן גֶעבְּרֵייט 1,31,500 מֶענְשֶׁען צוּ דֶער אַרְבֵּייט. פוּן דִיא זֶענֶען גֶעוֶוען 50,000 מֵייסְטֶערְס קִינְצְלֶערְס וָואס זֵייא הָאבֶּען פַארְשְׁטַאנֶען דִיא קִינְצְלֶערִישֶׁע אַרְבֵּייט אוּנ 30,000 פוּן פְרֶעמְדֶע פֶעלְקֶער וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעהַאקְט דִיא שְׁטֵיינֶער אוּנ דָאס הָאלְץ וָואס מֶען הָאט גֶעבְּרַאכְט. אוּנ 50,000 יוּדִישֶׁע בַּעֲלֵי מְלָאכוֹת וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעאַרְבֵּייט אִין יְרוּשָׁלַיִם׳ אוּנ טוֹיזֶענְד גֶעזוּנְטֶע כֹּהֲנִים אָן פֶעלֶערְס וָואס הָאבֶּען גֶעאַרְבֵּייט דָאס קָדְשֵׁי קָדָשִׁים אוּנ דִיא הֵיילִיגֶע זַאכֶען וָואס קֵיין פְרֶעמְדֶער הָאט נִישְׁט גֶעטָארְט דָארְט אַרַיין קוּמֶען אַרְבֵּייטֶען אוּנ פִינְף הוּנְדֶערְט לְוִיִם וָואס זֵייא הָאבֶּען פַארְשְׁטַאנֶען דִיא מוּזִיקַאלִישֶׁע אִינְסְטְרוּמֶענְטֶען צוּ אַרְבֵּייטֶען אוּנ דִיא אַלֶע צוּא זַאמֶען הָאבֶּען גֶעאַרְבֵּייט אֵיין מָאהל הוּנְדֶערְט אֵיין אוּנ דְרַייסִיג טוֹיזֶענְד פִינְף הוּנְדֶערְט מֶענְשֶׁען אוּנ דָאס הָאט אוֹיךְ גֶעדוֹיעֶרְט אַכְט יָאהר אוּנ אִיבֶּער דֶער גַאנְצֶער צֵייט הָאט אוֹיךְ בַּייא טָאג נִישְׁט גִירֶעגֶענְט עֶס זָאל זֵייא נִישְׁט שְׁטֶערֶין דִיא אַרְבֵּייט.

דִיא הֵייךְ אוֹיבֶּען דִיא גֶעבֵּיידֶע אוֹיף דֶעם בַּארְג אִיז גֶעוֶוען אַזוֹי הוֹיךְ אַז אֵיין מֶענְטְשׁ הָאט זִיךְ אַרוֹיף גֶעשְׁטֶעלְט אוֹיף דֶעם אוּלָם הַתֵּימָנִי דָאס אִיז דָרוֹם וַואנְד פוּן אוֹיסֶענְוֵוייניג פוּן הַר הַבַּיִת אוּנ אַז עֶר הָאט אַרָאפּ גֶעקוּקְט הָאט עֶר שׁוֹין נִישְׁט גִיקֶענְט זֶעהֶען מִיט זַיינֶע אוֹיגֶען בִּיז אוּנְטֶען אַרָאפּ וָוארוּם עֶס הָאט אִיהם דִיא לִיכְט פוּן דִיא אוֹיגֶען צוּ גֶענוּמֶען פוּן הֵייכְקֵייט דָאס אוֹיג קֶען נָאר אַזוֹי הוֹיךְ נִישְׁט זֶעהֶען אוּנ אַז עֶר הָאט לַאנְג אַרָאפּ גֶעקוּקְט פוּן דֶעם בַּארְג אִין דִיא טָאהלֶען אוּנ אִין דִיא

וואסערין איז ער חלשות געבליבען אונ עס איז געווען שווער איהם צו דער מונטערן, וואס דיא הויך האט איהם דעם קאפ מיט דיא אויגען צו גענומען.

3.

דא שטעלט אונז פאר דאס רייכקייט וואס איז געווען צו דעם בית המקדש, דהיינו גאלד, זילבער, אבנים טובות אונ אנדערע טייערע מאטריאלען.

איינצלען האט דוד אן געבריית צו דער ארבעט גאר אהן אצאהל. מארמארשטיינער, טענען האלין, קאראלין האלץ, נופך ספיר ויהלום אונ אלע גאטונג טייערע אבנים טובות איז גאר ניט געווען צו בערעכענען, קופער אונ אייזען איז געווען גאנצע בערג, מען האט דאס גאר ניט געקענט וואגין אונ ניט ציילען, נאר גאלד אונ זילבער איז געווען 1.80.000 צענטנער אונ צעהן טויזענד קילער, דאס האט בעטראפען 290 מיליאן 6800.750 דוקא־טען, אונ אז מען האט דאס געדארפט איבער צו טראגען פון איין ארט אויף דעם אנדערען, האט מען געמוזט צו דעם גאלד אונ זילבער האבען 1000 געוועהנליכע שיפען, ענטוועדער דיא גרויסע שיפען וואס גייען קיין אינדיען איז גענוג געווען הונדערט.

דאס איז אללעם געווען וואס שלמה האט צו גענומען פון זיין פאטער דוד, וואס ער האט דאס צוזאמען גענומען אויף דעם בנין המקדש, אחוץ וואס שלמה אליין האט געשענקט פון זיינע אוצרות.

טייל שרייבען, שלמה האט גענעבען פון זיינע אוצרות אזוי פיל וויא ער האט ביא זיין פאטער גענומען, וויא דער פסוק זאגט: ויתן המלך שלמה את הכסף ואת הזהב בירושלים כאבנים, דאס איז טייטש, אז שלמה המלך האט געגעבען גאלד אונ זילבער צום בית המקדש אזוי פיל וויא שטיינער, אונ נאך איין פסוק

שְׁטֵייט אִין כֶּסֶף נֶחְשַׁב בִּימֵי שְׁלֹמֹה לִמְאוּמָה, אִיז טַייטְשׁ אַז זִילְבֶּער אִיז גֶעוֶוען אִין שְׁלֹמֹה׳ס צַייטֶען אַזוֹי וָואלְוִויל אַז דָאס הָאט בַּייא אִיהם נָאר נִישְׁט קֵיין וֶוערְט גֶעהַאט פַּאר קֵיין שַׁא״ן ווַייל אַזוֹי פִּיעל אִיז דָאס גֶעוֶועזֶען וָואס עֶס הָאט זִיךְ אַרוּם גֶעוַואלְגֶערְט אוּנ עֶס הָאט פַּארְלוֹירֶען בַּייא אִיהם דֶעם וֶוערְט פוּן זִילְבֶּער.

יעצט וועלען מיר בעשרייבען דאָס רייכקייט פון די גאָלדענע

אונ זילבערנע כלים וואָס זענען געווען אין בית המקדש.

גָאלְדֶענֶע לֶעפִּילֶעךְ אִיז גֶעוֶועזֶען 20,000, זִילְבֶּערְנֶע לֶעפִּיל אִיז גֶעוֶוען 40,000, מְנוֹרוֹת גְרוֹיסֶע גָאלְדֶענֶע מִיט לָאמְפֶּען אִיז גֶעוֶוען 10,000, קְרִינְלֶעךְ גָאלְדֶענֶע אַרַיין צוּ גִיסֶען דֶעם וַויין 80,000, דֶעקְלִיךְ גָאלְדֶענֶע 10,000, אוּנ פוּן רֵיין זִילְבֶּער אִיז גֶעוֶועזֶען קְרִינְלֶעךְ 20,000, שִׁיסֶעלִיךְ גָאלְדֶענֶע וָואס מֶען הָאט מִיט זֵייא אַרַיין דֶערְלַאנְגְט דִיא מִנְחָה צוּם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶוען 80,000, זִילְבֶּערְנֶע שִׁיסֶעלִיךְ אִיז גֶעוֶוען 1,60,000, ווִידֶער אַנְדֶערֶע גָאלְדֶענֶע שִׁיסֶעלִיךְ וָואס מֶען הָאט אִין זֵייא גִיקְנֶעטִין דָאס מֶעהל מִיט דֶעם, אֵייל צוּ דֶער מִנְחָה אִיז גֶעוֶוען 60,000, אוּנ זִילְבֶּערְנֶע אוֹיךְ 60,000 אוּנ מָאהסֶען צוּ מֶעסְטִין וַויין אוּנ אֵייל אִיז גֶעוֶוען גָאלְדֶענֶע 20,000 אוּנ זִילְבֶּערְנֶע 40,000, גָאלְדֶענֶע פַייעְרְפַאנֶען וָואס מֶען הָאט אִין זֵייא גֶעטְרָאגֶען דִיא קְטוֹרֶת צוּם גָאלְדֶענֶעם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶוען 20,000 אוּנ זִילְבֶּערְנֶע פַייעֶר פַאנֶען וָואס מֶען הָאט אִין זֵייא גֶעטְרָאגֶען דָאס פַייעֶר פוּן מִזְבֵּחַ הָעוֹלָה צוּם מִזְבֵּחַ הַקְטוֹרֶת אִיז גֶעוֶוען 60,000, זִילְבֶּערְנֶע טְרָאמֵייטֶען אִיז גֶעוֶוען 20,000, פִידְלֶען אוּנ אַנְדֶערֶע מוּזִיקָאלִישֶׁע אִינְסְטְרוּמֶענְטֶען פוּן טַייעֶרְסְטֶען מֶעטַאהל וָואס הֵייסְט אַלִיקְטִירֶע דָאס אִיז נָאךְ טַייעֶרֶער ווִיא גָאלְד 40,000, גָאלְדֶענֶע טִישֶׁען וָואס מֶען הָאט אוֹיף זֵייא גֶעלֵייגְט דִיא טַייעֶרֶע כְּלֵי שָׁרֵת אִיז גֶעוֶוען 10,000, אוּנ צוּ זַאמֶען אִיז גֶעוֶוען גָאלְדֶענֶע כֵּלִים מִיט דִיא טִישֶׁען 3,10,000 אוּנ זִילְבֶּערְנֶע אִיז גֶעוֶוען

צו זַאמֶען 5,17,000, אונ פון אֵלֶקטְרִישֶׁע מֶעטַאל אִיז גֶעוֶוען פִירְצִיג טויזֶענְד, אַלֶעס צוּזַאמֶען אִיז גֶעוֶוען נַיין מָאל הונדֶערְט אונ צְוַואנְצִיג טויזֶענְד שְׁטִיק, אונ דָאס אִיז אַלֶעס גֶעוֶוען אָן גֶעבְּרֵייט אִין אוֹצְרוֹת בֵּית ד׳ צוּ יֶעדֶער צַייט וֶוען מֶען הָאט גֶעבְּרוֹיכְט צוּ יֶעדֶער דִינֶענְסְט.

שטעלט אונז פאר דעם גרויסען שאטץ פון בית המקדש.

פון דיא אַלֶע כֵּלִים וָואס דָארְט אִיז גֶעוֶוען צוּ בַּאדִינֶען אִיז נִישְׁט גֶעוֶוען צוּ אֵיינְצִיגֶע כֵּלִים נָאר אַם וֶוענִיגְסְטֶענְס אִיז גֶעוֶוען פון יֶעדֶער כְּלִי צְוֵוייא אָדֶער דְרַייא. וְויא בַּאלְד אַז עֶס אִיז אֵיין כְּלִי טָמֵא גֶעוָוארֶען אִיז בַּאלְד גֶעוֶוען אֵיין אַנְדֶערֶע כְּלִי צוּ נִיצֶען דָאס דִיא עֲבוֹדָה זָאל נִישְׁט דֶערְוַוייל מוּזֶען וַוארְטֶען אונ בְּלַייבֶּען שְׁטֶעהְן. אונ אַז אֵיין כְּלִי פון גָאלְד אָדֶער פון זִילְבֶּער אָדֶער פון קוּפֶּער אִיז עֶטְוַואס פֶעלֶערְהַאפְטִיג גֶעוָוארֶען אָדֶער צוּ בְּרָאכֶען גֶעוָוארֶען הָאט מֶען שׁוֹין נִישְׁט מֶעהר גֶעלָאזְט פַאר רִיכְטֶען נָאר מֶען הָאט שׁוֹין דָאס אִין גַאנְצֶען גֶעשְׁמָאלְצֶען אונ מֶען הָאט אִין גַאנְצֶען פון דֶעם גֶעגָאסֶען אֵיין נַייֶע כְּלִי אונ אַז עֶס אִיז גֶעוֶוען אֵיין מֶעטַאהל וָואס מֶען קֶען שׁוֹין מֶעהר נִיט אִיבֶּער גִיסֶען הָאט מֶען שׁוֹין דָאס צוּבְּרָאכֶענֶע בֶּעהַאלְטֶען אונ מֶען הָאט שׁוֹין גֶענוּמֶען אֵיין גַאנְץ נַייֶע כְּלִי. אונ דִיא קְלֵיידֶער פון דִיא כֹּהֲנִים אַז זֵייא זֶענֶען שְׁמוּצִיג גֶעוָוארֶען הָאט מֶען זֵייא שׁוֹין מֶעהר נִיט גֶעטָארְט וַואשֶׁען נָאר מֶען הָאט זֵייא שׁוֹין מֶעהר נִיט גֶענִיצְט נָאר מֶען הָאט זֵייא שׁוֹין אִין גַאנְצֶען בֶּעהַאלְטֶען אִין דֶער לִשְׁכָּה וָואס מִיר וֶועלִין וַוייטֶער שְׁרַייבֶּען אונ מֶען הָאט פון זֵייא גֶעמַאכְט קְנֵייטְלִיךְ צוּ דִיא לָאמְפֶּען פון שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה צוּ לַייכְטֶען.

שטעלט אונז פאר דיא גאלדענע בלעכין וואס האבען פאר דעקט דיא וועני.

דִיא גָאלְדֶענֶע בְּלֶעכִין וָואס זֵייא זֶענֶען גֶעוֶוען בַּאדֶעקְט

אויף דיא ווענד אונ אויף דיא סאפיטען אונ אויף דיא בריקען זייא האבען געמוזט זיין אם ווייניגסטענס 3 רענדיל דיק איינס אויף דעם אנדערן ביז 3 פינגער דיק כדי דיא שניצונג דיא פייגיל אונ דיא בלומען וואס זייא זענען געוועען פון דעם גאלד אוים געקלאפט אונ אוים געשניצט אויף דיא ווענד דיא האבין געמוזט זיין דייטליך אז דאס וואס איז געוועען בולט האט געמוזט זיין גאנץ בולט אזוי וויא לעבעדיג פון גאלד אונ דאס וואס איז געוועען שוקע האט ווידער געמוזט זיין דייטליך אריין שוקע אז יעדער מענש זאל קענען אן זעהען אונ דער קענען וואס פאר איין פויגעל דאס איז אדער וואס פאר איין רויז דאס איז נאטוראל אזוי וויא לעבעדיג.

דיא בלעכין וואס זייא זענען געוועען באדעקט אין היכל אין קדשי קדשים מיט זייער גאלדענע פארציערונג האט דאס גאלד דער פון בעטראפען צוויא אונ צוואנציג מיליאן אונ פירציג טויזענד דוקאטען אין גאלד אונ דאס ארט האט געהאלטין 60 איילען דיא לענג 20 איילען דיא ברייט אונ 30 איילען דיא הייך וואס דאס האט פאר נומען דאס גאלד וואס מיר האבין אויבען געשריבען חוץ וואס עס איז געוועען גאלד אין אולם אונ דיא ווענד אונ דיא באלקען אונ דיא טייערע פארציערונג אונ אויבען איבער דעם היכל אונ איבער דעם קדשי קדשים איז ווידער געוועען דיא זעלבע גריים אונ דיא זעלבע הייך אויך אזוי באדעקט אונ פארצירט מיט גאלד אונ מיט טייערע פארצירונג אזוי וויא אונטען קען מען שוין פארשטיין וויא פיעל דאס האט ווידער פאר נומען גאלד אויפס נייא, קורץ עס האט גאר קיין שאץ געהאט דאס גאלד אונ דיא טייערע פארצירונג וואס דארט איז פארניצט געווארען. דיא מאנוסקריפטען אין וואטיקאן פון רוים שרייבען, ווען דאס גאלד אונ זילבער אונ דאס רייכקייט וואס דארט איז געוועען צוזאמען אויף איין ארט וואלט צושפרייט געווארען אויף דער גאנצער וועלט, וואלט גאלד אונ זילבער

געקריגען איין ווערט וויא זאמד האט יעצט בייא אונז, אזוי פיעל איז דארטען געוועזען, אונ וויא דאס אללעס איז אהין געקומען וועלין מיר ווייטער בעשרייבען פון דיא שריפטען וואס עס געפינט זיך אין רוים אין וואטיקאן.

4.

שטעלט אונז פאר דעם גאנצען פלאהן פון דעם בית המקדש.

דאס גאנצע בית המקדש איז נישט געשטאנען אויף איין גלייכען פלאץ נאר עס איז געוועזען אין טהיילען, היינו, וואס אמאל איז דאס געגאנגען העכער ביז גאנץ אויבען, אונ דאס איז געוועזען עקסטרא געמאכט אזוי כדי יעדער זאל זעהען דיא שאנהייט פון דער געביידע, צום בייא שפיעל אז מען איז אריין געקומען אין הר הבית איז מען געגאנגען גלייך אויף דעם פוסבאדען ביז מען איז געקומען צום חיל פון מזרח זייט צום טויער פון עזרת נשים איז שוין דארט געוועזען דער ספאד העכער מיט 6 איילען וויא אין גאנצען חצר איז דארט שוין געוועזען 12 טרעפין צו האלבע איל, יעדע טרעפ וואס האבען דער פיהלט דיא 6 איילען דיא הייך אונ האבען ארויף געפיהרט אין עזרת נשים אריין, דארט איז שוין ווידער געוועזען דיא בריק גלייך גאנץ עזרת נשים ביז מערב זייט 135 איילען בייא דער מערב וואנד פון עזרת נשים וויא מען גייט אריין אין עזרת ישראל אריין איז דיא בריק העכער מיט 7 איין האלב איל איז דארט ווידער געוועזען 15 טרעפין צו האלבע איילען וואס זייא האבען ארויף געפיהרט אין עזרת ישראל אריין איז ווידער געוועזען גלייך דיא בריק ביז 11 איילען אריין אין עזרת ישראל, ענדע דיא 11 איילען איז ווידער געוועזען 3 טרעפין צו האלבע איילען וואס האבען ארויף געפיהרט אין עזרת כהנים אריין איז שוין געוועזען גלייך דיא בריק גאנץ עזרת כהנים אונ דאס ארט פון מזבח אונ דאס לעדיגע ארט נאך דעם מזבח ביז צום אולם, דארט ביים אולם איז שוין געוועהן

די בריק העכער מיט 6 איילען, ווידער איז דארט געווען 12 טרעפּין צוא האלבע איילען די הייך וואס זייא האבען ארויף געפיהרט אין אולם אריין, אונ די רעשט פּלאץ פון היכל אין קדשי קדשים איז שוין געגאנגען גאר גלייך ניט העכער וויא דער פּלאץ פון אולם, אונ דער אולם מיט דעם היכל מיט דעם קדשי קדשים איז געווען זייער בריק העכער פון די בריק פון אנפאנג עזרת נשים די ערשטע טרעפּ מיט 22 איילען העכער איין אונטערשיעד פון גאנצען הר הבית.

5.

יעצט וועלען מיר פארשטעלען דעם בארג מוריה אונ דיא געשיכטע וויא דוד המלך האט אנגעפאנגען צו גרינדען דעם פאראמענט צו דעם בית המקדש.

וויא שמואל הנביא איז גיקומען צו דוד המלך אונ האט איהם געזאגט אין נאמען גאטטעס אז עס דארף געבויעט ווערין איין היילי׳ג הויז אונ עס וועט גערופען ווערען בית דוד, האט ער אן געהויבען נאך צו זוכען איין פּלאץ וואס ער זאל ראוי זיין אויף איהם צו שטעלען די געביידע, האבען זייא אויס דערוויילט דעם בארג מוריה ווייל אברהם אבינו ע״ה האט אויף איהם געבראכט זיין זאהן יצחק אויף דער עקידה וויא מיר האבען אויבען בעשריבען וואס ער האט איהם ערקויפט פון ארונה היבוסי אזוי האט דוד המלך אן געהויבען צו גראבען דעם פונדאמענט איז איהם אן געקומען וואסער אונ האט פאר פלייצט דעם גאנצען פּלאץ ארום דעם גאנצען בארג אז מען האט נישט גיקענט צו קומען צום בארג מוריה, ווארום דער בארג האט זיך גיגרעניצט מיט די טאהלען פון עמק יהושפט מיט דעם נחל קדרון, אונ דער נחל קדרון איז אריין געגאנגען אין גרויסען מעער איבער דעם האט דאס וואססער געהאט זייער א שטארקע קראפט ארויף צו שלאגען אונ מיט דער קראפט האט

דָאס פַאר פְלֵייצט דֶעם גַאנְצֶען פְּלַאץ, אִיז בַּאלְד דָוִד הַמֶלֶךְ זֵייעֶר דֶערְשְׁרָאקֶען גֶעוָוארֶען אוּנ הָאט אָן גֶעהוֹיבֶּען זֵייעֶר שְׁטַארְק צוּ וֵויינֶען אוּנ צוּ בֶּעטִין צוּ הַשִׁי"ת וָוארוּם עֶר הָאט זִיךְ גֶעפַארְכְטִין אוֹיבּ עֶר הָאט נִישְׁט עֶטְוָואס פּוֹגֵם גֶעוֶועזֶען בַּייא דֶער גֶעבֵּיידֶע אוּנ הָאט זִיךְ פַאר זִינְדִיגְט אַזוֹי וְויא דוֹר הַמִדְבָּר הָאבִּין פַאר זִינְדִיגְט ח"ו אִיז דָאס שׁוֹין אֵיין גְרוֹיסֶער פְּגַם ח"ו אוֹיף אֵייבִּיג צוּ דֶעם בִּנְיָן אוּנ אִיז פַאר צָרוֹת שְׁטַארְבְּלִי' קְרַאנְק גֶעוָוארֶען אִיז תֵּיכֶּף וִוידֶער גֶעקוּמֶען צוּ אִיהם שְׁמוּאֵל הַנָבִיא אוּנ הָאט אִיהם גֶעטְרֵייסְט אַז זַיין גֶעבֶּעט אִיז אָן גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען אַז זַיין אֵייגֶענֶער זוּהְן וֶועט בּוֹיעֶן דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ אוּנ עֶר זָאל אִיבֶּער גֶעבֶּען אַלֶּע גֶעלְדֶער מִיט דֶעם גַאנְצֶען גָאלְד וָואס עֶר הָאט צוּזַאמֶען גֶענוּמֶען אוֹיף דֶער בּוֹיעֶה מִיט דֶער שְׁרִיפְט וָואס עֶר הָאט, וְויא אַזוֹי עֶס זָאל גֶעבּוֹיעֶט וֶוערִין, דָאס זָאל עֶר אַלִין אִיבֶּער גֶעבֶּען זַיין זוּהְן שְׁלֹמֹה וֶועט עֶר אוֹיגֶען בְּלִיק גֶעזוּנְד וֶוערִין, אִיז עֶר דֶערְמִיט גֶעוֶועזֶען זֵייעֶר צוּ פְרִידֶען אוּנ הָאט גִידַאנְקְט צוּ הַשִׁי' פַאר דֶער בְּשׂוֹרָה וָואס עֶר הָאט בַּאקוּמֶען דוּרְךְ שְׁמוּאֵל הַנָבִיא. דֶער יַלְקוּט רוּת שְׁרַייבְּט, אַזוֹי וְויא דֶער אִיבֶּערְשְׁטֶער הָאט גֶעזֶעהֶען אַז דָוִד הַמֶלֶךְ גִיט אִיבֶּער זַיין זוּהְן שְׁלֹמֹה אַלֶעם מִיט זַיין גַאנְץ הָארֶץ אוּנ פְרֶעגְט נִישְׁט אִיבֶּער אוֹיף מַיינֶע רֵייד וָואס אִיךְ הָאבּ אַלֵיין גֶעזָאגְט אִין פָּסוּק וָאֶבְחַר בְּדָוִד עַבְדִי אִיז טַייטְשׁ אִיךְ הָאבּ אוֹיס דֶערְוֶוילְט מַיין קְנֶעכְט דָוִד אוּנ יֶעצְט הַיים אִיךְ וִוידֶער אִיבֶּער גֶעבֶּען דֶעם זוּהְן שְׁלֹמֹה אִיבֶּער דֶעם מוּז אִיךְ אִיהם מְגַלֶה זַיין פַאר וָואס דָאס אִיז אַזוֹי גֶעוָוארֶען, אוּנ אַזוֹי גֵייט דִיא רֵייד פוּן הקב"ה צוּ דָוִד הַמֶלֶךְ בְּרוּחַ הַקוֹדֶשׁ. וְויא דָוִד הָאט גֶעהַרְגֶט גָלְיַת הַפְּלִשְׁתִּי הָאבִּין אַלֶע יוּדִישֶׁע קִינְדֶער גֶעוָוארְפֶען צוּ אִיהם גָאלְד אוּנ זִילְבֶּער 100 צֶענְטְנֶער הָאט עֶר דָאס בַּאלְד גֶעמַאכְט אֵיין גֶעשַׁאנְק אוֹיף דֶעם בֵּית הַמִקְדָשׁ צוּא בּוֹיעֶן אוּנ מִיט אַ צַייט דֶער נָאךְ אִין 3 יָאהְר שְׁפֶּעטְער אִיז גֶעוֶועזֶען 3 יָאהְר הוּנְגֶער, הָאבֶּען יוּדֶען זִיךְ גֶעבֶּעטִין

בּייא איהם אַז ער זאָל זייא אַרויס העלפֿען פֿון דעם געלד זייא זאָלען זיך דער האַלטען זייער לעבען פֿאַר דעם הונגער האָט דָוִד הַמֶלֶךְ זייא ניט געוואָלט העריֶן אונ האָט זייא ניט געגעבען צו ראַטעווען אין זייער גרויסע נויט, אַזוי האָבּין זייא געשׁריגען צו השי"ת האָט השי"ת נישט געשוויגען דאָס רַחֲמָנוּת אונ האָט געשוואוירען אַז דוא בּיסט נישט חס געוועזען אויף מיינע קינדער צו ראַטעווען אין זייער הונגערס נויט קען שוין דאָס בֵּית הַמִקְדָשׁ נישט געבּויעט ווערען דורך דיר דָוִד נאָר דורך דיין זוהן שְׁלֹמֹה, נאָר ווייל דוא בּיסט אַזוי איין צַדִיק אונ בּיסט נאָר ניט מְהַרְהֵר נאָךְ מיינע מִדוֹת שווער איך דיר אַז דיין נאָמען וועט ניט אָפּ געטהון ווערען פֿון מיין בֵּית הַמִקְדָשׁ אויף אייבּיג אַז אויף יעדען קָרְבָּן וועט מען זאָגען דיינע קאַפּיטלעך תְּהִלִים מיט דיין נאָמען מִזְמוֹר לְדָוִד אונ ווייא מען וועט נאָר אויף בּויען דאָס בֵּית הַמִקְדָשׁ וועט מען שוין דאָס גאַנצע הויז רופֿען אויף דיין נאָמען אונ בּיים בּאַנייען דאָס הויז וועל איך שרייבּען „מִזְמוֹר שִׁיר חֲנוּכַּת הַבַּיִת לְדָוִד" וואָרום איין זוהן איז גאַנץ דאָס זעלבּע וואָס דער פֿאָטער אין אַללע אינהאַלט.

6.

יעצט וועלען מיר בּעשרייבּען וויא שלמה המלך האָט איבּער גענומען פֿון זיין פֿאָטער דוד דיא אַלע זאַכען וויא מיר האָבּין אויבּען געשריבּען אונ וויא ער איז צו געגאַנגען בּויען דאָס בּית המקדש.

וויא שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ עָלָיו הַשָׁלוֹם איז צו געקומען צו דעם בּאַרג מוֹרִיָה אונ האָט געוואָלט אָן הייבּען צו בּויען דאָס בֵּית הַמִקְדָשׁ האָט ער געזעהען עס איז נאָר נישט מעגליך צו צו קומען צו דעם בּאַרג פֿאַר דיא פֿיעלע וואַססערן וואָס דאָרט איז אַרום אונ אַרום פֿאַר פֿלייצט, נאָך פֿון דעם גראָבּין וואָס זיין פֿאָטער דָוִד האָט איבּער געלאָזט אונ האָט איבּער דעם געמוזט אויף הערין צו טוהן אַזוי וויא מיר האָבּען אויבּען בּעשריבּען.

יעצט וועלען מיר בעשרייבען די וואונדער מיט דער חכמת וואס שלמה המלך האט בעוויזען בייא דעם פונדאמענט פון דעם בית המקדש אזוי וויא דער פסוק זאגט אויף איהם ,עדות ויחכם מכל האדם אונ דער אגדות משלי שרייבט אונ רופט איהם איתיאל דאס איז טייטש ער פאר שטייט דיא אותיות פון השם יתברך אויך פון מלאכי השרת אויך פון חיות אונ פון עופות אויך פון דיא פיש פון דעם גרויסען מעער אונ דאס אלעם האט מען געבראכט צום בנין המקדש.

אזוי איז ער ארוים געגאנגען צום ברעג פון דעם ים הגדול וואס דארט זענען געוועזען דיא גרויסע שטיינער וואס יעדער שטיין האט געהאט 40 איילען קוואדראט פיר עקיג, האט ער ווידער נישט געפונען אין דער גאנצער וועלט קיין בעשעפעניש וואס זאל האבען דיא קראפט דיא שטיינער אהין צו ברענגען צו דעם בארג מוריה צו פאר שטעלין דאס וואסער, איז ער צו געגאנגען צו דעם גרויסען מעער אונ האט גערופען דעם גרויסען פיש פון דעם מעער אונ האט געזאגט צו איהם דאס ער זאל איהם צו העלפען צו דער גרויסער הייליגע געביידע אזוי איז ער תיכף ארוים געקומען מיט זיין גאנצען קערפער אויף דעם ברעג צו שלמה האט ער איהם אן געטאהן אייזערנע קייטען אויף זיין גאנצען גוף אונ אין דעם אנדערן עק פון דיא קייטען האט שלמה אן געבונדען אן דעם שטיין, אונ אזוי איז דער פיש אריין געגאנגען אין וואסער אריין ווייט מיט דיא קייטען אונ אזוי וויא דער פיש איז געגאנגען אין דעם וואסער מיט דיא קייטען ווייט, אזוי איז ווידער דער שטיין מיט דעם אנדערן עק פון דיא קייטען זיך געצויגען אויף דעם ארט וויא ער האט געדארפט צו דעם בארג, אונ אז דער שטיין איז געבליבען ליגען אויף וועלכע זייט ער האט זיך אנידער געלייגט איז אלץ געוועזען גוט ווארום ער איז געוועזען פון אלע פיער זייטען גלייך צו פירציג איילען אונ אזוי האט דער שטיין תיכף געגרינדעט דאס וואסער, אונ אויף דעם

שטיין האט ער שוין גיקענט מויערן דעם רעשט ביז ארויף אויבען, אונ אזוי האט ער אנידער געשטעלט 3 שטיינער צוא 40 איילען קוואדראט אונ האט צו גידעקט דאס וואסער אונ האט ארויף געמויערט דעם בארג דרייא הונדערט איילען דיא הייך אונ האט איהם ארום געשיט מיט ערד ביז אויבען ארויף פון 3 זייטען וואס איז איבער געבליבען צווישען ביידע מויערן ביז צום שפיץ בארג, אונ האט זיך תיכף אויף דעם ארט אנידער געשטעלט אונ האט אפ געגעבען איין לויב צו השם יתברך וואס ער האט איהם געהאלפען צו דעם גרויסען בנין, אונ דיא גרויסע וואונדער וואס השם יתברך האט מיט איהם געטאהן, אונ גידאנקט דעם גרויסען נאמ ברוך הוא אויף דעם צייכען וואס מען האט איהם געוויזען אז דורך איהם וועט שוין יעצט געבויעט ווערין דאס בית המקדש לויט דיא וואונדער וואס מען האט איהם דא בעוויזען.

דעם בריף האבען מיר איבער געזעצט פון איין בריף וואס ער געפינט זיך אין וואטיקאן אין רוים דער ארגינאל וואס איין אריסטיע האט געשריבען צו איין העררן פילאדעלפיע אין דער גריכישע שפראכע וואס אזעלכע זאכען איז נאך פאר שלמה המלך אויך געוועזן איין גרוים וואונדער אז איין מענש זאל שאפין מיט איין פיש ער זאל איהם בעדינען, אונ דער פיש זאל איהם טאהן זיין רצון, אונ פון שלמה המלך ביז היינט איז געווים שוין נישט געהערט געווארען אזעלכע וואונדער, איבער דעם האבין מיר דעם בריף איבער געזעצט אויף דיא ריינע שפראכע דאס יעדער מענש זאל קענען פארשטיין דיא גרויסע וואונדער וואס מען האט אמאל געהערט.

אונ דער בריף איז אויך שוין לאנג איבער זעצט אין דיא ענגלישע אונ דיא פראנצאזישע שריפטען.

Naged aforions trois 3, tab 29.

7.

דָא װֶעלֶען מִיר בֶּעשְׁרַייבֶּען דֶעם בַּארְג מוֹרִיָה, דָאס אִיז דֶער בַּארְג װָאס אַבְרָהָם אָבִינוּ ע״ה הָאט אוֹיף אִיהם גֶעבְּרֶענְגְט זַיין זוּהְן יִצְחָק אוֹיף דֶער עֲקֵידָה.

דֶער בַּארְג אִיז גֶעװֶעזֶען דְרַייא הוּנְדֶערְט אֵיילֶען הוֹיךְ, אוּנ אִיז גֶעװֶעזֶען אָפּ גֶעשְׁטָאכֶען פוּן דְרַייא זַייטֶען, אַרוּם גֶעמוֹיעֶרְט מִיט גְרוֹיסֶע שְׁטֵיינֶער צוּ פֶערְצִיג אֵיילֶען קְוַואדְרַאט, אַזוֹי וְויא מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען דִיא שְׁטֵיינֶער בֶּעשְׁרִיבֶּען. אַרוּם דֶעם בַּארְג אִיז גֶעװֶעזֶען פֶערְשִׁיעדֶענֶע שְׁטִיצֶען צוּם הַאלְטֶען דִיא מוֹיעֶר. פוּן בֵּיידֶע זַייטֶען דָרוֹם אוּנ צָפוֹן אִיז אַרוּם גֶעװֶעזֶען פֶערְשִׁיעדֶענֶע טְרֶעפּ, אוֹיךְ אִיז גֶעװֶעזֶען אַרוּם דֶעם בַּארְג פֶערְשִׁיעדֶענֶע טָאהלֶען אוּנ בְּרִיקֶען, וואו מִיר װֶעלֶען וַוייטֶער אַלֶעם בֶּעשְׁרַייבֶּען. אוֹיף דֶעם בַּארְג הָאט דָוִד הַמֶלֶךְ מִתְפַּלֵל גֶעװֶעזֶען, װֶען עֶר הָאט גֶעקוֹיפְט בַּייא אֲרַוְנָה הַיְבוּסִי דֶעם פְּלַאץ צִיוֹן, אוּנ זַיין גֶעבֶּעט אִיז דַאמָאלְס אָן גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען.

דִיא בְּרִיקֶען װָאס זֶענֶען גֶעװֶעזֶען אַרוּם דֶעם בַּארְג מוֹרִיָה.

אֵיין בְּרִיק אִיז גֶעװֶעזֶען אוֹיף צָפוֹן זַייט פוּן דֶעם בַּארְג װָאס זִיא הָאט גֶעפִיהְרְט אוֹיף דֶעם אָלִיוֶוען בַּארְג (הַר הַזֵיתִים), אוּנ דָארְט אַהִין הָאט מֶען גֶעפִיהְרְט דָאס אַשׁ פוּן דִיא פָּרָה אֲדוּמָה, דִיא בְּרִיק הָאט מֶען גֶערוּפֶען דִיא קִינְצְלֶערִישֶׁע בְּרִיק, אִין לָשׁוֹן הַקוֹדֶשׁ הֵייסְט זִיא, כִּיפִּין עַל גַבֵּי כִּיפִּין, אָבֶער קֶבֶר הַתְּהוֹם, וָוארוּם מֶען הָאט מוֹרָא גֶעהַאט אֶפְשַׁר אִיז אוּנְטֶער דֶער עֶרְד פוּן דֶער בְּרִיק אַ קֶבֶר פוּן אַ מֵת, וָואס דָאס קֶען מְטַמֵא זַיין דָאס אַשׁ פוּן דִיא פָּרָה אֲדוּמָה, דֶען דָאס אַשׁ הָאט אִין זִיךְ אַ אֵייגֶענְשַׁאפְט אַז זִיא רִירְט אָן אַ קֶבֶר פוּן אַ מֵת װֶערְט עֶס בַּאלְד טָמֵא אוּנ עֶס אִיז נָאךְ מְטַמֵא דֶעם מֶענְטְשׁ וָואס טְרָאגְט דָאס אַשׁ, בִּפְרַט

דעם מענטש וואָס מען שפּרענגט אויף איהם, געוויס האָבען זיי געמאַכט די בריק אַזוי קינצליך, אַז אַפילו עס זאָל זיך געפינען אַ קבר אונטער דער בריק, קען אויך ניט צו קומען די טומאה צו דעם אש וואָס מען האָט געטראָגען אויף דער בריק, וואָרום עס איז געווען געמאַכט טאָפּעלטע בריקען מיט טאָפּעלטע טויערין איינס אויף דעם אַנדערען, און די מיטעלע פילאַרען פון די אויבערשטע טויערין זענען געווען געפּאַסט אַקוראַט אין דער מיט סאַפּיט פון דעם אונטערשטען טויער, איז דער אונטערשטער טויער פון דער אונטערשטער בריק געווען איין געצעלט איבער דער ערד, האָט שוין די טומאה ניט געקענט אַרויף גיין, וואָרום אַ געצעלט פערהאַלט די טומאה דאָס זיא גייט ניט ווייטער, און אונטער דעם חלל פון די אונטערשטע טויערען האָט ווידער געמאַכט אַ געצעלט די פילאַרען פון די אויבערשטע טויערען, איז מען שוין געגאַנגען זיכער מיט דעם אש אויף דער אויבערשטער בריק, וואָרום אַז עס זאָל זיך אַפילו געפינען אַ קבר אונטען אין דער ערד, קען שוין אויך ניט די טומאה אַרויף קומען אויף דער אויבערשטער בריק, וואָרום עס האָט שוין מאַהיל געווען אין גאַנצען איבער די טומאה, אַזוי וויא דער דין איז פון קבר התהום, און דאָס האָט מען גערופען כיפין על גבי כיפין וכפת כנגד האוטם.

ווער עס האָט געזעהען מיין געבײדע, קען גוט פערשטיין וויא אַזוי די בריקען זענען דאַמאָלס געווען געמאַכט, נאָר אַפילו אין מיין פאָטאָגראַפישעס בילד זעהט מען זייא אויך אַקוראַט.

די צווייטע בריק איז געווען אויף דרום זייט, די איז געגאַנגען צו דער מדבר יריאל וואָס מען האָט אַהין אַוועק געפירט יום כפור דאָס ציגעלע לעזאזל. דער פירער פון דעם ציגעלע האָט מען געמוזט צו פירען ביז צום צוג, עס איז אָבער געווען

בִּיז אַהִין צְווֵייא אוּנ אַ הַאלְבֶּע מַייל וָואס אִין יוֹם כִּפּוּר טָאר מֶען נִיט אַזוֹי וַוייט גֵיין, דֶען עֶס אִיז מֶעהר ווִיא אַ תְּחוּם שַׁבָּת. נוּר דֶער וָואס הָאט גֶעפִירְט דָאס צִיגֶעלֶע דֶער הָאט גֶעמֶעגְט גֵיין, ווייל דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען זַיין עֲבוֹדָה. אָבֶּער דִיא בֶּעגְלֵייטֶערְס נִיט, דַאדוּרְךְ הָאבֶּען זֵייא אוֹיף גֶעשְׁטֶעלְט צֶעהְן שְׁטִיבְּלֶעךְ אוֹיף דֶעם וֶועג, אוּנ פוּן אֵיין שְׁטִיבֶּעל בִּיז צוּם אַנְדֶערֶען אִיז גֶעוֶועזֶען ווייניגֶער פוּן אַ תְּחוּם שַׁבָּת. אוּנ עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר זֶענֶען אַרוּיס גֶעגַאנְגֶען מֶענְטְשֶׁען אוּנ הָאבֶּען זִיךְ בֶּעזֶעצְט אִין דִיא שְׁטִיבְּלֶעךְ אוּנ הָאבֶּען זִיךְ מִיט גֶענוּמֶען צוּ עֶסִין, זֵייא הָאבֶּען חָלִילָה נִיט גֶעגֶעסֶען אִים יוֹם כִּפּוּר, זֵייא הָאבֶּען נָאר מִיט גֶענוּמֶען פַאר אַ צוּפַאל. דִיא וָואס הָאבֶּען אִיהם בַּאגְלֵייט פוּן דֶעם בֵּית הַמִקְדָשׁ אַרוּיס, דִיא זֶענֶען נָאר גֶעגַאנְגֶען בִּיז צוּם עֶרְשְׁטֶען שְׁטִיבֶּעל, אוּנ זֵייא זֶענֶען שׁוֹין דָארְט אִיבֶּער גֶעבְּלִיבֶּען בִּיז נַאכְט, אוּנ דִיא וָואס זֶענֶען דָארְט גֶעוֶועזֶען פוּן עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר, הָאבֶּען אִיהם בַּאגְלֵייט צוּם צְווֵייטֶען שְׁטִיבֶּעל אוּנ הָאבֶּען זִיךְ ווייטֶער גִיבִּיטֶען מִיט דִיא פוּן דֶעם צְווֵייטֶען שְׁטִיבֶּעל, אוּנ אַזוֹי בִּיז צוּם צֶעהנְטֶען שְׁטִיבֶּעל.

דִיא פוּן צֶעהנְטֶען שְׁטִיבֶּעל הָאבֶּען אִיהם שׁוֹין בַּאגְלֵייט בִּיז צוּם צוּק, אוּנ בַּיים צוּק הָאט עֶר שׁוֹין דָאס צִיגֶעלֶע אַרָאפּ גֶעוָוארְפֶען פוּן דֶעם הוֹיכֶען בַּארְג אוּנ הָאט אַכְטוּנְג גֶעגֶעבֶּען אוֹיף דֶעם רוֹיטֶען פָאדִים וָואס אִיז גֶעוֶועזֶען אָן גֶעבּוּנְדֶען אָן דֶעם צִיגֶעלֶע, אוֹיב דֶער פָאדִים אִיז ווייס גֶעוָוארֶען הָאט עֶר זִיךְ גֶעפְרֵייט, וָוארוּם אֵיין הֶעלְפְט פוּן דֶעם רוֹיטֶען פָאדִים הָאט גֶע־הַאנְגֶען אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ אוֹיף דֶער טִיהר פוּן דֶעם אוּלָם, אוּנ אַז דֶער פָאדֶעם פוּן דֶעם צִיגֶעלֶע אִיז ווייס גֶעוָוארֶען, אִיז דֶער אַנְ־דֶערֶער הַאלְבֶּער פָאדִים פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ אוֹיךְ ווייס גֶעוָוארֶען, אִיז דָאס גֶעוֶועזֶען אַ צֵייכֶען אַז גָאט ב״ה הָאט מוֹחֵל גֶעוֶועזֶען דִיא יוּדֶען זֵייעֶרֶע זִינְד, דַאמָאלְס אִיז גֶעוָוארֶען אַ גְרוֹיסֶע שִׂמְחָה

צווישען אַלע יודען. צוריק גיין האָבען זייא שוין געמוזט וואַרטען ביז נאַכט, ווארום צוריק גיין איז שוין ניט געווען קיין עבודה, אונ מודיע זיין פון דעם פּאַדים האָט מען ניט געדאַרפט ווארום אין בית המקדש האָט מען שוין געוויסט אַז דער פּאַדים איז ווייס געוואָרען. אָבענד ווען זייא צוריק געגאַנגען, אונ אַלע יודען ווען זיך צוזאַמען געקומען, איז דיא שמחה געווען זעהר גרויס. השם יתברך זאָל אונז העלפען מיר זאָלען דאָס אויך זוכה זיין צו זעהען במהרה בימינו אָמן.

דיא בריק פון קארעלין האָלץ וואָס שלמה האָט געמאַכט פון זיין פּאַלאַץ (וואָס האָט געהייסען בית יער הלבנון) איז געווען ברייט, ניין טויזענד פוס, ער איז טאָגליך געגאַנגען אויף איהר אין בית המקדש אַריין מיט זיינע יועצים אונ אַלע סנהדרין. זיא איז געווען אין גאַנצען געדעקט מיט אַ גאָלדענעם דאַך.

8.

דאַ בעשרייבען מיר דאָס בית המקדש וואָס שלמה האָט געבויעט, אויך וואָס דער קעניג הורדוס האָט ערנייערט מיט אַלע כלי שרת.

דער פּלאַץ אויבען אויף דעם באַרג מוריה האָט געהאַלטען 2,25,000 איילען קוואַדראַט, אויבען אין עק איז אַרום געווען אַ קליינע מויער פון זעקס איילען קוואַדראַט פאַר אַ גאַלעריע, מען זאָל ניט אַראָפּ פּאַלען אין דיא טיפענישׁ וואָס איז געווען אַרום באַרג.

אָפּ געטרעטען פון דער קליינער מויער פינפציג איילען האָט זיך אָן געהויבען דיא גרויסע מויער, וואָס מען האָט זיא גערופען הומת הר הבית, זיא איז געווען פירציג איילען הויך, דיא ברייט איז געווען 25 איילען, אונ איבעוויינינג אַריין אין דער לענג אונ אין דער הויך פון איין ווינקעל צום אַנדערען איז

גֶעוָועֶן 500 אֵיילֶען, אַזוֹי אִיז גֶעוָועֶן אַלֶע פִיר זַייטֶען פִיר עֶקִיג אוּנ דִיא מוֹיעֶר אַרוּם הָאט גֶעהַאט פִינְף טוֹיעֶרֶען. פוּן מִזְרַח זַייט אִיז גֶעוָועֶן אֵיין טוֹיעֶר, דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען שַׁעַר שׁוּשַׁן, דָאס אִיז גֶעוָועֶן פוּן רוֹיט גָאלְד. דָאס טוֹיעֶר הָאט גֶעהַאט 20 אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ אוּנ 10 אֵיילֶען דִיא בְּרֵייט, אוּנ אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען דָאס טוֹיעֶר גֶערוּפֶען שׁוּשַׁן וַוייל כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס הָאט דִיא יוּדֶען אַרוֹיס גֶעלָאזְט פוּן גָלוּת אוּנ הָאט זַייא נָאךְ גֶעשְׁטִיצְט מִיט גֶעלְט צוּ בּוֹיעֶן דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ, הָאט כּוֹרֶשׁ פֶערְלַאנְגְט מֶען זָאל אוֹיף הֶענְגֶען דֶעם פֶּערְסִישֶׁען הֶערְב אוֹיף דֶעם עֶרְשְׁטֶען טוֹיעֶר וואוּ מֶען קוּמְט אַרֵיין, אוּנ יוּדֶען הָאבֶּען דָאס נִיט גֶעקֶענְט טְהוּעֶן, הָאבֶּען זַייא גֶעלָאזְט אוֹיס שְׁנִיטְצֶען דִיא שְׁטָאט שׁוּשַׁן דִיא הוֹיפְּטשְׁטָאט פוּן פֶּערְסִיֶען אוּנ הָאבֶּען דָאס אוֹיף גֶעזָעצְט אוֹיף דֶעם טוֹיעֶר פוּן בֵּיידֶע זַייטֶען פַאר אַ צֵייכֶען, אַז וֶוער עֶס וֶועט דוּרְךְ גֵיין דֶעם טוֹיעֶר, זָאל זִיךְ דֶער מַאנֶען פוּן כּוֹרֶשׁ מֶלֶךְ פָּרַס וָואס הָאט יוּדֶען גוּטְס גֶעטְהוּעֶן אוּנ מֶען דַארְף אִין אִיהְם נִיט מוֹרֵד זַיין.

בַּייא דֶעם טוֹיעֶר אִיז דִיא מוֹיעֶר גֶעוָועֶן אַבִּיסֶעל נִידְרִיגֶער וִויא דִיא גַאנְצֶע וַואנְד, אוּנ דָאס אִיז צוּפְלַיים גֶעוָועֶן גֶעמַאכְט פַאר דֶעם כֹּהֵן גָדוֹל וָואס עֶר הָאט פַאר בְּרֶענְט דִיא פָּרָה אֲדוּמָה אוֹיף דֶעם הַר הַזֵיתִים, עֶר הָאט גֶעמוּזְט אַדוּרְךְ קוּקֶען פוּן דֶעם הַר הַזֵיתִים בַּייא דֶעם שְׁפְּרֶענְגֶען דָאס בְּלוּט דוּרְךְ אַלֶע טוֹיעֶרֶען בִּיז אִין הֵיכָל אַרֵיין, וָוארוּם דִיא טוֹיעֶרֶען זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען גְלַייךְ אֵיינֶער קֶעגֶען אַנְדֶערֶען, נוּר דִיא בְּרִיק פוּן דֶעם הֵיכָל, דָאס הֵייסְט דֶער פוּס בָּאדֶען, אִיז גֶעוָועֶן מִיט צְוֶוייא אוּנ צְוַואנְצִיג אֵיילֶען הֶעכֶער וִויא דִיא עֶרְשְׁטֶע בְּרִיק פוּן דֶעם חָצֵר, אוּנ דָאס טוֹיעֶר הָאט נָאר גֶעהַאט דִיא הוֹיךְ צְוַואנְצִיג אֵיילֶען, קֶען מֶען דָאךְ נִיט זֶעהֶען דוּרְךְ אַ חָלָל פוּן צְוַואנְצִיג אֵיילֶען הוֹיךְ אוֹיף אַ הוֹיךְ פוּן צְוֶוייא אוּנ צְוַואנְצִיג אֵיילֶען, אִיבֶּער דֶעם אִיז גֶעוָועֶן

דאס גאנצע שטיקעל וואנד איבער דעם ערשטען טויער נידריגער, האט דער כהן שוין גיקענט אריבער קוקען גלייך אין היכל אריין, אונ האט געטהאן זיין עבודה, ער האט גישפרענגט זיבען מאהל דאס בלוט מיט זיין גראבען פינגער אונ האט מכוין געוועזען כדין.

דאס צווייטע טויער אויף צפון זייט, האט מען גערופען שער טדי, דאס איז ניט געוועזען גלייך וויא אלע טויערן, נור עס איז געוועזען געמאכט דרייא עקיג, אויבען איז דער טויער געוועזען פון שווארצען ברילאנד. דורך דעם טויער איז נור דורך געגאנגען א כהן וואס ער איז טמא געווארען, (טדי איז אויף גריכיש א בעהיימנים), אונ דער כהן האט זיך זעהר געשעמט אז ער איז דורך געגאנגען דורך דעם טויער, עס זאל איהם קיינער ניט זעהען. אין מיין בילד וואס איך האב פאטאגראפיש פון מיין איינענע ארבייט קען מען אקוראט זעהען וויא עס איז דארט געוועזען געמאכט פון דעם טייערען שטיין, לאפיס לאזורעס, וואס מיר האבען שוין אויבען בעשריבען דיא איינענשאפט פון דעם שטיין Lapis lazures.

דער דריטער טויער אויף מערב זייט האט געהייסען קיפוניות, דער טויער איז געוועזען פון גרינעם קרישטאל, (קיפוניות איז אויף גריכיש גארטען-לויבע), ווארום אין גאנץ ירושלים האט ניט געטארט זיין קיין גארטען, איבער דעם האלץ וואס מען האט געברענט אויף דעם מזבח אונ דאס האט געמוזט זיין ריין אן ווערים, אזוי וויא מיר וועלען דא ווייטער בעשרייבען, אז גערטנער ברענגען ווערים. נור אונטער דעם טויער איז געוועזען איין גארטען וואס ער איז נאך געבליבען פון יהושע בן נון וואס מען האט פון איהם גענומען גינת ורדים צו דיא קטורת, האט מען דעם גארטען ארום געזעהען דורך דעם קרישטאלישען טויער, האבען זייא דאמאלס גערופען דעם טויער פאר א צייכען

קיפוניות, אזוי איז דער זעלבער נאמען געשריבען אין דער משנת פון מדות.

פון דרום זייט איז געווען צווייא טויערין פון זילבער, וואס מען האט זייא גערופען שני שערי הולדה, אויף חולדה הנביאה'ס נאמען, ווייל זיא איז שטענדיג געזעסען בייא דיא טויערין אונ האט טרויעריג נביאות געזאגט, אז דאס בית המקדש וועט חרוב ווערען דורך נבוכדנאצר מלך בבל.

דיא אלע פינף טויערין זענען געווען צו צוואנציג איילען דיא הויך אונ צעהן איילען ברייט, נור יעדעס טויער איז געווען פון איין אנדער מאטריאל. פארענט פון מזרח זייט איז געווען פון גאלד אונ אין צפון זייט איז געווען פון שווארצען ברילאנד, אין מערב זייט איז געווען פון גרינעם קריסטאל אונ פון דרום זייט איז געווען פון זילבער, אבער אין דיא מאס זענען אללע טויערען געווען גלייך.

ארום דיא מויער פון אויסענווייניג איז געווען א שפאציער אלעיע מיט ווייסע מארמאר־שטיינערנע זיילען, וואס דיא דיק פון יעדער זייל האבען געמוזט דרייא מענטשען ארום נעמען מיט ביידע הענד אלע צוזאמען, אזוי איז געשטאנען צו דרייא זיילען איינס, אונטער דעם אנדערען שיעף אריין גלייך אין דער מויער, אונ פון אויבען דאס געשניטצעכטס איבער דיא אלע זיילען איז געווען פון ריין גאלד, אונ איגעווייניג אין דער מויער האט זיך געפונען אויבען אונ אונטען אלעס צוזאמען הונדערט פינף אונ דרייסיג לשכות, דאס הייסט צימערין, וואס יעדעס צימער האט געהאט זיין נאמען, צו וואס פאר א דינסט עס איז געווען, אונ אין דיא פענצטערלעך וואס זענען קליין געווען, האבען אין זיך געהאט ברילאנטענע שויבען, ווארום קיין גלאז איז דאמאלס ניט געווען, אונ דיא גרעסערע שויבען זענען אויך געווען פון טייערע שטיינער. דיא ראמען זענען אלע געווען פון ריין גאלד

אויך דיא נאלעריעס מיט דיא דעכער איז אלעס געוועזען פון רײן גאלד, דיא דרום וואנד איז געוועזען דאפּעלט הויך און דאפּעלט ברייט, און פאַרינט פאַר דער מויער אויף מזרח זייט איז גע־שטאַנען דרייא קליינע פעסטונגען, און צוויי גרעסערע זענען געשטאַנען אין ביידע עקין פון פראָנט און האָבען געהאט דיא זעלבע איינריכטונג וויא דיא פעסטונג וואס איז געשטאַנען פאר דער גרויסער מויער פון ירושלים, וויא מיר האָבען שוין אויבען בעשריבען.

דיא אַלעיע פון דרום זייט איז געוועזען אזוי גרויס, אז דאָרט האָט דער קעניג הורדוס איין געזאַמעלט דאס גאַנצע פאָלק און האָט פאַר זייא געפיהרט אַ פּאָליטישע רעדע, דאָרט האָט אויך אגריפּס המלך איין געזאַמעלט 6000 מאַן און האָט פאַר זייא אויך געפיהרט אַ פּאָליטישע רעדע, און פון דאָרטען הייבען זיך אָן דיא לשכות וואס מיר האָבען אויבען געשריבען.

9.

דאַ וועלען מיר בעשרייבען דיא הונדערט און פינף און דרייסיג לשכות (דאס הייסט דיא צימערין).

דיא ערשטע לשכה האָט מען גערופען לשכות בית המדרש ווייל שבת און יום טוב האָבען דיא סנהדרין ניט געמשפּט זע־נען זייא אַריין געגאַנגען אין דער לשכה און האָבען געלערענט מיט דיא יודען תורה און מצות, איבער דעם האָט מען גערופען דיא לשכה לשכות בית המדרש.

דיא צווייטע לשכה האָט מען גערופען לשכות המגינים, דאס איז טייטש אַ געוועהר צימער, ווארום דאָרט איז געלעגען פערשיעדען געוועהר, איבערהויפּט וואס דוד המלך האָט דאָרט אין געהיימניש געוועהר אַריין געלייגט און קיינער האָט ניט געקענט ערפאַהרען, דאס איז געוועזען אזא געוועהר וואס האָט

גָאר נִיט גֶעשָׁאסֶען מִיט קֵיין פּוּלְוֶוער, נִיט מִיט פַּייהלֶען, נוּר עֶר אִיז דֶער גַאנְגֶען אֵיין מִין קְרַייטֶער וָואס עֶר הָאט דָאס אַרַיין גֶע־טְהָאן אִין גֶעוֶועהר, הָאט דָאס נוּר פֶּערְגִיפְטֶעט אוּנ פַּארְדָארְבֶּען דִיא גַאנְצֶע לוּפְט בִּיז צְוֶוייא מַייל וַוייט, אַז דִיא מֶענְטְשֶׁען וָואס זֶענֶען גֶעוֶוען אוֹיף דֶעם פְּלַאץ פוּן פָארֶענְט הָאבֶּען נִיט גֶעקֶענְט מֶעהְר אוֹיסהַאלְטֶען וְויא צְוֶוייא שָׁעָה, אוּנ שְׁפֶּעטֶער הָאט זִיךְ שׁוֹין נִיט גֶעפוּנֶען קֵיין לֶעבֶּענְדִיגֶער מֶענְטְשׁ אוֹיף דֶעם פְּלַאץ בִּיז צְוֶוייא מַייל וַוייט, וָואס דֶער גִיפְט הָאט זֵייא אַלֶע גֶעטֵייט. אוּנ פוּן זַיין זַייט וָואס גֵייט צוּ זִיךְ הָאט עֶר ווִידֶער גֶעהַאט קְרַייטֶער וָואס הָאט גֶעשְׁטַארְקְט אוּנ פַּארְבֶּעסֶערְט דִיא לוּפְט נָאךְ בֶּעסֶער וְויא זִיא אִיז פְרִיהֶער גֶעוֶוען. דָאס הָאט מֶען גֶעזוּכְט אִין דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט נָאךְ צוּ מַאכֶען, אָבֶער קֵיינֶער הָאט דָאס נִיט גֶעקֶענְט עֶרְפַאהרֶען.

דָוִד הַמֶלֶךְ אִיז מִיט דֶעם גֶעוֶועהְר גֶעוֶוען גֶעפֶעהרְלִיךְ פַאר דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט, זֶענֶען אַלֶע גֶעקוּמֶען צוּ אִיהם בֶּעטֶען אוּנ הָאבֶּען פֶערלַאנְגְט מִיט אִיהם אָפּ צוּ מַאכֶען, אַז קֵיין מֶלֶךְ זָאל דָאס גֶעוֶועהר נִיט בֶּענוּטְצֶען אוּנ עֶר אוֹיךְ נִיט, הָאט עֶר בַארוּיף אַיינְגֶעוִוילִיגְט, אוּנ הָאט בַּאלְד גֶענוּמֶען דָאס גֶעוֶועהר אוּנ הָאט דָאס אַיינְגֶעשְׁלָאסֶען־אִין דֶעם צִימֶער אַרַיין.

אִין אַ צַייט אַרוּם אִיז אוֹיף גֶעשְׁטַאנֶען דִיא קֶענִיגֶען עֲתַלְיָה אוּנ הָאט גֶעוָואלְט אוֹיסרָאטֶען דִיא גַאנְצֶע פַאמִילְיֶע פוּן מַלְכוּת בֵּית דָוִד, הָאט מֶען אַלֶע פוּן דָוִד'ס פַאמִילְיֶע אוֹיס גֶעהַרְגֶע'ט, אַזוֹי הָאט מֶען דַאמָאלְס אַרוֹיס גֶעחַאפְּט יוֹאָשׁ'ן פוּן צְווִישֶׁען דִיא טוֹיטֶע וָואס מֶען הָאט גֶעמֵיינְט אַז עֶר אִיז אוֹיךְ שׁוֹין טוֹיט, אוּנ עֶר אִיז נָאךְ דַאמָאלְס גֶעוֶוען אַ קְלֵיין קִינְד, הָאט מֶען אִיהם בֶּעהַאלְטֶען אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ מִיט דֶער אַם וָואס הָאט אִיהם דָארְט גֶעזֵייגְט אִין דֶעם צִימֶער וָואס הָאט גֶעהֵייסֶען חֲדַר הַמִטוֹת

וואס מיר וועלען ווייטער בעשרייבען, אונ זייא זענען דארט גע־זעסען זעקס יאהר בעהאלטען. נאך זעקס יאהר האט מען איין געזעהען, אז עס וועט שוין זיין שווער לענגער זייא דארט צו בעהאלטען, איז מען געגאנגען צום כהן גדול יהוידע, ער זאל זאגען וואס מען האט ווייטער צו טהאן, דאמאלס איז ער אריין געגאנגען אין דעם צימער פון דעם געוועהר אונ האט ארויס גענומען דאס געוועהר דאמיט צו שיצען יואש'ן, אונ האט אויס גערופען אז מען וועט היינט קריינען אונזער מלך פון בית דוד, אזוי האט מען דעם טאג ארויס גענומען דעם יואש'ן ווען ער איז אלט געווארען זיבען יאהר אונ מען האט איהם ארויף געשטעלט אויף דעם טראן אונ מען האט איהם אן געטהאן דיא קרוין אין עזרת נשים אויף דער בימה וואס שלמה המלך ע"ה האט גע־מאכט צו ליינען אויף איהר איין מאל אין זיבען יאהר שמטה דיא פרשת הקהל וגו'.

וויא עתליה האט דער הערט, מען שרייט שוין יחי המלך יואש יחי המלך יואש, איז זיא באלד געקומען צו לויפען מלחמה צו האלטען מיט דיא יודען, אונ וויא זיא איז נור אריין געקומען אין בית המקדש, האט מען זיא באלד געוואלט טייטען, נור יהוידע האט ניט געלאזט, כדי זיא זאל ניט מטמא זיין דארט טומאת מת וחלל, האט מען זיא ארויס געצויגען אויף דער קינגצלערישע בריק אונ פון דארט האט מען איהר געגעבען א ווארף אראפ, דאס איז געווען מעהר וויא דרייא הונדערט איי־לען טיעף, אזוי האט מען דארט צוזאמען געקליבען פון איהר דיא שטיקלעך אונ מען האט זייא באגראבין.

דיא דריטע לשכה האט מען גערופען לשכת גמריהו בן צפון, אין דעם צימער האט ברוך בן נריהו נביאות געזאגט אין נאמען פון ירמיהו הנביא, אז דאס בית המקדש וועט חרוב ווערען דורך נבוכדנאצר מלך בבל.

דיא פירטע לִשְׁכָּה הָאט מען גערופען לִשְׁכַּת נְתַן מֶלֶךְ הַסָּרִים, דעם נאמען האט מען געגעבען דאס צימער פאר א שטראף, ווארום דאמאלס זענען יודען געווען אין דער גרעסטער שטופע, האבען דיא גרעסטע לייט פון דער וועלט מגיר געווען זייערע טעכטער דאס זייא זאלען זיך מתחתן זיין מיט יודען, איז דאמאלס געווען איינער וואס האט געפרעגט א עצה ביי נתן מלך הסרים וועגען אזא שידוך, האט נתן איהם ניט אפ גערעדט דער פון, אונ ער האט דעם שידוך געטהאן. דער נאך זענען געקומען דיא מחותנים גרויסע לייט אין בית המקדש אריין האט מען זייא אפ געגעבען דאס צימער, זייא האבען אבער דאמאלס געדיענט צו דיא זינן אונ צו דיא לְבָנָה. וויא עס איז געקומען מארגען אין דער פריה אונ דיא זינן איז אויף געגאנגען האבען זייא געהאפט פערד אונ וואגען, אונ זענען געלאפען בייטענדיג אונ פארענדיג צו בוקען זיך צו דער זינן אונ געלאזט שטיין דאס בית המקדש מיט אלעס, איז דאך דאס געווען איין גרויסע שאנד פאר דעם בית המקדש, האט מען באלד דעם צימער א נאמען געגעבען נתן מלך הסרים פאר א קנס, ער זאל זיך שעמען, דאס דיא געשיכטע וועט ערצעהלט ווערען פון דעם צימער וואס איז דורך איהם געוועזען.

די פינפטע לִשְׁכָּה האט מען גערופען לִשְׁכּוֹת בֵּית הַמַּהְפֶּכֶת אין צִדְקִיָּהוּ הַמֶּלֶךְ'ס צייטען האט מען דארט יִרְמְיָהוּ הַנָּבִיא איינגעזעצט תְּפוּס דורך איין פאלשען נביא פַּשְׁחוּר בֶּן אִמֵּר הַכֹּהֵן.

דיא זעקסטע לִשְׁכָּה האט מען גערופען לִשְׁכּוֹת יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב, אין דעם צימער האט עֶזְרָא אריין גענומען דיא עוֹלֵי הַגּוֹלָה ווען זייא זענען געקומען קיין יְרוּשָׁלַיִם אונ האט זייא מְתַקֵּן געווען, ווארום זייא האבען געהאט היידישע ווייבער נגד התורה וְהַמִּצְוָה, נור וויא זייא זענען געווען אין בית המקדש אונ האבען

גֶעהערט דָאס קול פון דֶער מַגְרֵיפָה קְטַנָה, וואו מיר וֶועלֶען דָאס ווייטֶער בֶּעשְׁרייבֶּען, הָאבֶּען זייא בֶּעקוּמֶען אַ הִרְהוּר תְּשׁוּבָה אוּנ זֶענֶען בַּאלְד גֶעלָאפֶען צוּ דִיא סַנְהֶדְרִין אוּנ הָאבֶּען גֶעבֶּעטֶען מֶען זָאל זייא אוֹיס גֶעבֶּען אַ תְּשׁוּבָה אוּנ זייא ווילֶען בְּרֶענְגֶען אַ סַךְ קָרְבָּנוֹת, הָאבֶּען דִיא סַנְהֶדְרִין זייא גָאר נִיט גֶעוָואלְט הֶערִין אוּנ קיין קָרְבָּנוֹת הָאבֶּען זייא אוֹיךְ נִיט גֶעוָואלְט צוּ נֶעמֶען, ווייל זייא זֶענֶען גֶעוֶועזֶען מְזִידִין, אַזוֹי הָאבֶּען זייא שְׁטַארְק אָן גֶעהוֹיבֶּען צוּ ווייגֶען מִיט צוּבְּרָאכֶענֶע הֶארְצֶער, זייא זָאלֶען שׁוֹין חָלִילָה פַארְלוירֶען זיין פוּן בֵּיידֶע וֶועלְטֶען. וויא עֶזְרָא הָאט גֶעזֶעהֶען אַז זייא ווייגֶען גַאנְץ עֶרְנְסְט אוּנ ווילֶען בֶּאֱמֶת תְּשׁוּבָה טְהָאן, אוּנ עֶזְרָא אִיז דַאמָאלְס גֶעוֶועזֶען דֶער גְרֶעסְטֶער פוּן דִיא סַנְהֶדְרִין, הָאט עֶר זִיךְ מְיַישֵׁב גֶעוֶועזֶען אוּנ הָאט צוּ זייא אַזוֹי גֶעזָאגְט, אַז אִיהר ווילְט תְּשׁוּבָה טְהָאן עֶרְנְסְט, וֶועל אִיךְ אֵייךְ מְתַקֵן זיין אָן קָרְבָּנוֹת, נוּר אִיהר מוּזְט מִיךְ אַלֶעס פָאלְגֶען וָואס אִיךְ וֶועל אֵייךְ הֵייסֶען.

עֶרְשְׁטֶענְס מוּזְט אִיהר זִיךְ שֵׁיידֶען מִיט אֵייעֶרֶע ווייבֶּער אוּנ זָאלְט אוֹיף אֵייךְ נֶעמֶען, אַז אִיהר זָאלְט שׁוֹין מֶעהְר נִיט זִינְדִיגֶען, וֶועל אִיךְ אֵייךְ הֶעלְפֶען פַאסְטֶען אוּנ אִיהר וֶועט הָאבֶּען אַ תִּיקוּן אָן קָרְבָּנוֹת, אוּנ דָאס זָאגְט דִיא גְמָרָא, „גְּדוֹלָה הַתְּשׁוּבָה יוֹתֵר מִן הַקָרְבָּנוֹת”, דָאס אִיז טַייטְשׁ אַז תְּשׁוּבָה אִיז גְרֶעסֶער פוּן קָרְבָּנוֹת, אוּנ מֶען בְּרֶענְגְט דִיא רַאְיָה פוּן עֶזְרָא. אוּנ עֶס אִיז אַזוֹי גֶעוֶועזֶען, זייא הָאבֶּען אִיהם אַלֶעס גֶעפָאלְגְט אוּנ עֶר הָאט זייא מְתַקֵן גֶעוֶועזֶען אָן קָרְבָּנוֹת.

דִיא זִיבֶּענְטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת טוֹבִיָה הָעַמוֹנִי, דֶער פְרֵיינְד פוּן סַנְבַלַט הַחוֹרֹנִי. סַנְבַלַט הַחוֹרֹנִי אִיז גֶע־וֶועזֶען אַ קֶענִיג אוּנ הָאט גֶעהַאט אַ יוּדִישֶׁען אֵיידִים פוּן יְרוּשָׁלַיִם, וואו מיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען, אַז דִיא גְרֶעסְטֶע לֵייט פוּן דֶער וֶועלְט הָאבֶּען דַאמָאלְס מְגַיֵיר גֶעוֶועזֶען זייעֶרֶע טָאכְטֶער, זייא

זָאלֶען גֶעמֶען יוּדִישֶׁע אֵיידִימֶעס פוּן יְרוּשָׁלַיִם, אַזוֹי הָאט דֶער אֵיידֶעם פֶערְלַאנְגְט פוּן זַיין שְׁוֶוער אַז עֶר זָאל אִיהם מַאכֶען פַאר אֵיין כֹּהֵן גָדוֹל, דֶען דַאמָאלְס אִיז מֶען גֶעוָוארֶען אַ כֹּהֵן גָדוֹל דוּרְךְ דִיא קְרוֹין אָדֶער מִיט פִיעל גֶעלְד, עֶר אִיז אָבֶער קַיין כֹּהֵן גָאר נִיט גֶעוֶועזֶען, פַארְשְׁטֵייט מֶען דָאךְ, אַז מֶען הָאט אִיהם פַאר אַ כֹּהֵן גָדוֹל בְּוַדַאי נִיט גֶעוָואלְט אוֹיף גֶעמֶען, הָאט עֶר שְׁטַארְק אָן גֶעהַאלְטֶען זַיין שְׁוֶוער, עֶר זָאל אִיהם מִיט גֶעוַואלְד מַאכֶען פַאר אַ כֹּהֵן גָדוֹל אוּנ עֶר זָאל מִלְחָמָה הַאלְטֶען מִיט דִיא יוּדֶען דַארִיבֶּער. הָאט זִיךְ סַנְבַּלַּט הַחוֹרֹנִי בַּארָאטִין מִיט טוֹבִיָּה הָעַמּוֹנִי וַוייל עֶר אִיז גֶעוֶועזֶען דֶער גְרוֹיסֶער חָכָם אוּנ אַ גְרוֹיסֶער קֶענִיג. הָאט טוֹבִיָּה גֶעזָאגְט צוּ סַנְבַּלַּט׳ס אֵיידֶעם, עֶס אִיז אוּמְזוּנְסְט דַיין שְׁמֶערְץ, וָוארוּם דוּא מוּזְט וֶועניגְסְטֶענְס זַיין פוּן דִיא פַאמִילְיֶע כֹּהֲנִים אוּנ אַז נִיט אִיז אַלֶעס אוּמְזוּנְסְט, אוּנ וָואס דוּא מֵיינְסְט מִלְחָמָה צוּ הַאלְטֶען, וֶועט נוּר בְּלוּט פַארְגָאסֶען וֶוערֶען אוּנ גָאר נִיט וֶועסְט דוּא אוּיס פִירֶען.

אָבֶער דָאךְ הָאט טוֹבִיָּה וַוייטֶער גֶעזָאגְט, אִיךְ וֶועל דִיר אַזַא עֵצָה גֶעבֶען, דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ שְׁטֵייט אוֹיף דֶעם בַּארְג מוֹרִיָה, אוּנ אִיךְ גֶעפִין גָאר נִיט אִין דֶער תּוֹרָה, אַז דֶער בַּארְג מוֹרִיָה גֶעהֶער צוּם בֵּית הַמִקְדָשׁ, עֶס גֶעהֶער זִיךְ גְלַייכֶער דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ זָאל שְׁטֵיין אוֹיף דֶעם בַּארְג גְרִיזִים, וָוארוּם אִין דֶער תּוֹרָה שְׁטֵייט „וְנָתַתִּי אֶת הַבְּרָכָה עַל הַר גְרִיזִים”, דַארְף דָאךְ דָארְט שְׁטֵיין דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ וואוּ מֶען הָאט גֶעגֶעבֶּען דִיא בְּרָכָה, אוּנ דֶער בַּארְג גְרִיזִים גֶעהֶער דָאךְ צוּ דַיין שְׁוֶוער סַנְבַּלַּט הַחוֹרֹנִי, זָאלְסְט דוּא אוֹיף בּוֹיעֶן אַ בֵּית הַמִקְדָשׁ אוֹיף זַיין בַּארְג וֶועסְט דוּא קֶענֶען זַיין אַ כֹּהֵן גָדוֹ׳ אִין דַיין אֵייגֶען בֵּית הַמִקְדָשׁ, אוּנ אַז דִיא יוּדֶען פוּן יְרוּשָׁלַיִם וֶועלֶען עֶרְפַאדֶערֶען פַאר וָואס מֶען הָאט גֶעמַאכְט דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ אוֹיף דֶעם בַּארְג גְרִיזִים, צוּלִיעב דִיא בְּרָכָה, וָואס מֶען הָאט אוֹיף אִיהם גֶעגֶעבֶען, וֶועלֶען אַלֶע

יוֹדְען צוּ שְׁטֵיין צוּ דִיר אוּנ וֶועלֶען אָן גֶעמֶען דַיין בֵּית הַמִקְדָשׁ נָאךְ בֶּעסֶער וִויא זֵייעֶרס, וָואס זֵייא הָאבֶּען הַיינְט אוֹיף דֶעם בַּארְג מוֹרִיָה. אוּנ וואו צוּ בֶּעקוּמֶען דֶעם פְּלַאן פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ הָאב אִיךְ אוֹיךְ אַ עֵצָה. אִיךְ וֶועל אַלֵיין פָארִין קַיין יְרוּשָׁלַיִם, וֶועט מֶען דָאךְ מִיר גֶעווִיס אָפְּגֶעבֶּען אַ צִימֶער אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ וֶועל אִיךְ אָפּ צֵייכֶענֶען דֶעם גַאנְצֶען פְּלַאן אוּנ אִיךְ וֶועל דִיר דָאס אִיבֶּער שִׁיקֶען, וֶועסְט דוּא קֶענֶען פּוּנְקְטְלִיךְ נָאךְ מַאכֶען.

אַזוֹי אִיז טוֹבִיָה הָעַמוֹנִי אַריין קַיין יְרוּשָׁלַיִם, אוּנ יוֹחָנָן בֶּן אֶלְיָשִׁיב הָאט אִיהם שְׁטַארְק מְכַבֵּד גֶעוֶועזֶען, אוּנ הָאט אִיהם אָפּ־גֶעגֶעבֶּען דֶעם גְרֶעסְטֶען צִימֶער, כְּדֵי עֶר זָאל קֶענֶען צוּ נֶעמֶען גֶעסְט, אַזוֹי הָאט עֶר תֵּיכֶף אָן גֶעהוֹיבֶּען צוּ צֵייכֶענֶען דֶעם פְּלַאן פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ.

נְחֶמְיָה אִיז אָבֶּער בַּאלְד דֶער פוּן עֶרְפַאהרֶען, אַזוֹ הָאט מֶען בַּאלְד זַיינֶע זַאכֶען אַרוֹיס גֶעווָארְפֶען אוּנ אִיהם הָאט מֶען פַאר דֶעם בַּן גֶעוֶועזֶען.

דִיא אַכְטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בְּנֵי חָנָן בֶּן גְדַלְיָהוּ אִישׁ אֱלֹהִים, אִין דֶעם צִימֶער הָאט יִרְמְיָהוּ הַנָבִיא גֶע־פְּרִיוּוְט דִיא קִינְדֶער פוּן יוֹנָדָב בֶּן רֵכָב, אוּנ הָאט זֵייא אִין נָאמֶען נָאמֶען גֶעזָאגְט וויין צוּ טְרִינְקֶען, אָבֶּער זֵייא הָאבֶּען נִיט גֶעוָואלְט אִיבֶּער דֶעם פַארְבָּאט פוּן זֵייעֶר פָאטֶער, אוּנ זֵייא הָאבֶּען אִיהם צוּ גֶעשְׁוואוֹרֶען, אַז זֵייא זָאלֶען קַיין וויין נִיט טְרִינְקֶען אוּנ קַיין פְלֵיישׁ נִיט עֶסִין. הָאט זִיךְ דָאס פָאלְק אַרוֹיס גֶענוּמֶען אַיין מוּסָר צוּ הַאלְטֶען דָאס גֶעבָּאט פוּן נָאט ב"ה.

דִיא נַיינְטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת מַעֲשֵׂיָהוּ בֶּן שַׁלוּם, דָאס צִימֶער אִיז גֶעוֶועזֶען פַאר דֶעם שׁוֹמֵר הַסַף, דָאס אִיז דֶער שְׁווייצֶער פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ, דֶען דֶער עֶרְשְׁטֶער הָאט גֶעהֵיי־סֶען מַעֲשֵׂיָהוּ בֶּן שַׁלוּם, אוּנ דִיא אַנְדֶערֶע זֶענֶען אַלֶע גֶעוֶוען פוּן זַיין פַאמִילְיֶע.

דָאס צֶעהְנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בֶּדֶק הַבַּיִת, דָארְט הָאט מֶען אַרֵיין גֶעלֵייגְט דָאס גֶעלְד פוּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל, אוּנ מֶען הָאט דֶער פוּן גֶעקוֹיפְט קָרְבָּנוֹת צוּ וָואס מֶען הָאט גֶעדַארְפְט, אוּנ צוּ פַאר רֶעכְטֶען דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ הָאט מֶען גֶענוּמֶען פוּן דֶעם גֶעלְד.

דָאס עֶלֶעפְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת נִדְבוֹת הַכֵּלִים, אִין דֶעם צִימֶער הָאבֶּען דִיא גְרוֹיסֶע מְיוּחָסִים אַרֵיין גֶע־בְּרֶענְגְט גָאלְדֶענֶע אוּנ זִילְבֶּערְנֶע כֵּלִים, וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶע־שֶׁענְקְט אוֹיף דֶעם בֵּית הַמִקְדָשׁ, דָאס צִימֶער הָאט מֶען גֶעעֶפֶענְט אֵיין מָאהְל אִין דְרַייסִיג טָאג, נָאךְ צוּזֶעהֶען דִיא זַאכֶען וָואס זֶענֶען אַרֵיין גֶעקוּמֶען אִיבֶּער דֶער צַייט, אוֹיבּ עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ כְּלִי וָואס עֶס הָאט גֶענוּצְט צוּם בֵּית הַמִקְדָשׁ, הָאט מֶען דִיא כְּלִי אַרֵיין גֶעלֵייגְט אִין דֶעם צִימֶער פוּן דִיא כֵּלִים, אוּנ אוֹיבּ דִיא כְּלִי הָאט גָאר נִיט גֶענוּצְט. הָאט מֶען זֵיא פַארְקוֹיפְט, אוּנ דָאס גֶעלְד הָאט מֶען אַרֵיין גֶעלֵייגְט אִין דֶעם צִימֶער פוּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל לְבֶדֶק הַבַּיִת.

דָאס צְוֶועלְפְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַחֲשָׁאִים, אִין דֶעם צִימֶער פְלֶעגְט מֶען אַרֵיין צוּ בְּרֶענְגֶען שְׁטִילֶערְהֵייט זֶעהְר פִיעל גֶעלְד, וָואס דֶער פוּן הָאט מֶען אַהֵיים גֶעשִׁיקְט צוּ אָרֶעמֶע לִיבֶּע מֶענְטְשֶׁען אַלֶע מָאל גֶעלְד עֶס זָאל קֵיינֶער נִיט ווִיסֶען פוּן זֵייא, אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען גֶערוּפֶען דָאס צִימֶער הַחֲשָׁאִים, ווַייל הַחֲשָׁאִים אִיז טַייטְשׁ שְׁטִיל.

דָאס דְרַייצֶעהְנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בִּגְדֵי כְּהוּנָּה, אִין דֶעם צִימֶער הָאט מֶען אַרֵיין גֶעלֵייגְט דִיא אַלְטֶע קְלֵיידֶער פוּן דִיא כֹּהֲנִים, וָואס דִיא צְווֵייא נָאכְט סוּכּוֹת שִׂמְחַת בֵּית הַשׁוֹאֵבָה, הָאט מֶען פוּן זֵייא גֶעמַאכְט קְנוֹיטֶען אוּנ מֶען הָאט אָנְגֶעצוּנְדֶען אַלֶע לָאמְפֶּען פוּן חָצֵר הַבַּיִת אוּנ אִין עֶזְרַת נָשִׁים.

דָאס פִירְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בֵּית הָאוֹצָר, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעוֶוען דֶער סְקְלַאד פוּן מַעֲשֵׂר אוּנ תְּרוּמָה אוּנ תִּירוֹשׁ וְיִצְהָר פַאר דִיא בֶּעדִינֶער פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ.

דָאס פִינְפְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַבִּיכּוּרִים, אִין דֶעם צִימֶער הָאט מֶען אַריין גֶעבְּרֶענְגְט דִיא פֵּירוֹת וָואס זַייא זֶענֶען פְרִיהֶער צַייטִיג גֶעוָוארֶען, אוּנ דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען בִּיכּוּרִים.

דָאס זֶעכְסְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַשֻׁלְחָנִים, אִין דֶעם צִימֶער זֶענֶען גֶעזֶעסֶען דִיא גַבָּאִים 15 טָאג אִין חֹדֶשׁ אֲדָר אוּנ הָאבֶּען אַיין קַאסִירְט דִיא הַאלְבֶּע שְׁקָלִים פוּן מַחֲצִית הַשֶׁקֶל אוּנ בִּיז פִינְף אוּנ צְוַאנְצִיג טָאג אִין אֲדָר, וֶוער עֶס הָאט נִיט גֶעבְּרֶענְגְט, הָאט מֶען שׁוֹין גֶענוּמֶען מַשְׁכָּנוֹת, אוּנ דָאס אַלֶעס אִיז גֶעלֶעגֶען אִין דֶעם צִימֶער בִּיז מֶען הָאט דָאס אוּיס גֶעקוֹיפְט.

דָאס זִיבֶּענְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַתְּרוּפוֹת, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעזֶעסֶען אֲחִיָה הָרוֹפֵא אוּנ הָאט דָארְט גֶעהַאט פֶערְשִׁיעדֶענֶע מֶעדִיצִינֶען פַאר קְרַאנְקֶע, וָוארוּם דִיא כֹּהֲנִים זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען זֶעהר לַייכְט גֶעקְלֵייד אוּנ בָּארְפוּסִיג אוּנ הָאבֶּען גֶעגֶעסֶען נִיט פַארְטִיג פְלֵיישׁ אוּנ הָאבֶּען נוּר וַואסֶער גֶעטְרוּנְקֶען, הָאבֶּען זַייא מֶעהרֶערֶע צַייטֶען צוּפֶאלֶען גֶעהַאט, דָאס הָאט זַייא גֶעשַׁאדֶען, בַּאדוּרְךְ הָאט מֶען דִיא רְפוּאוֹת גֶע־הַאט, זַייא צוּ רֶעטוּנְג.

דָאס אַכְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַחֲרָמִים, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעלֶעגֶען אַלֶע זַאכֶען וָואס מֶען הָאט מַחֲרִים גֶעוֶוען וֶועלְכֶעס דָאס אַלֶעס הָאט גֶעהֶערְט צוּ דִיא כֹּהֲנִים.

דָאס נַיינְצֶעהנְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת כֹּהֵן מָשׁוּחַ מִלְחָמָה, דָאס צִימֶער אִיז גֶעוֶוען עֶקְסְטְרָא פַאר דֶעם

קְרִיעגְס מִינִיסְטֶער װען מֶען אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין דֶער מִלְחָמָה אִיז עֶר אַרַיין גֶעגַאנְגֶען אונ הָאט דָארְט תְּפִלָּה גֶעטְהָאן ׃ אונ דָאס גַאנְצֶע פָאלְק הָאט גֶעוַוארְ׳ט בִּיז עֶר אִיז אַרוֹיס גֶעקוּמֶען ׃ הָאבֶּען אַלֶע אָן גֶעפַאנְגֶען צוּ גֵיין אִין דֶער מִלְחָמָה; אונ װען מֶען אִיז אַהֵיים גֶעקוּמֶען פוּן דֶער מִלְחָמָה הָאט עֶר אוֹיךְ דָארְט תְּפִלָּה גֶעטְהָאן אונ אַלֶע יוּדֶען הָאבֶּען גֶעמוּזְט װַארְטֶען אוֹיף דֶעם פְּלַאץ בִּיז דֶער כֹּהֵן מְשׁוּחַ מִלְחָמָה אִיז אַרוֹיס גֶעקוּמֶען ׃ דַאמָאלְס זֶענֶען אַלֶע אַהֵיים גֶעגַאנְגֶען ׃

דָאס צְוַואנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַסְּגָן ׃ דָאס צִימֶער אִיז גֶעוֶוען פַאר דֶעם אַדְיוּטַאנְט פוּן דֶעם קְרִיעגְס־מִינִיסְטֶער ׃ װָאס עֶר הָאט גֶעדַארְפְט צוּ זַיין דִינְסְט ׃

דָאס אֵיין אונ צְוַואנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת אַנְשֵׁי הַמַּעֲמָד ׃ אִין דֶעם צִימֶער הָאבֶּען זִיךְ אַיין גֶעזַאמֶעלְט דִיא מֶענְטְשֶׁען װָאס פְלֶעגֶען אוֹיף שְׁטֵיין גַאנְץ פְרִיה ׃ װען זֵייא הָאבֶּען דֶער הֶערְט דָאס קוֹל פוּן דֶעם כֹּהֵן גְבִינִ׳ס כָּרוֹז ׃ עִמְדוּ כֹּהֲנִים לַעֲבוֹדַתְכֶם וּלְוִיִּם לְמִשְׁמַרְתְּכֶם ׃

דָאס צְוֵוייא אונ צְוַואנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכּוֹת שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַקֹּדֶשׁ ׃ דָארְט אִיז גֶעוֶוען פִינְפְצֶעהְן צִימֶערְן פַאר דִיא פִינְפְצֶעהְן גַבָּאִים ׃ װָאס זֵייא הָאבֶּען גֶעדַארְפְט בַּייא נַאכְט בְּלֵייבֶּען ׃ אונ הָאבֶּען דָארְט גֶעהַאט שְׁטֵיין בֶּעטְלִיךְ צוּם שְׁלָאפֶען אַז זֵייא הָאבֶּען גֶעוָואלְט ׃ װָארוּם דִיא צִימֶערְן זֶענֶען גֶעוֶוען אִין דִיא אוֹיסֶען װֵיינִיגְסְטֶע מוֹיֶער ׃ אִיז דָאס גֶעוֶוען חוֹל ׃ הָאט מֶען דָארְט גֶעמֶעגְט שְׁלָאפֶען ׃ אונ דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען חֲדַר הַמִּטּוֹת ׃ דָארְט אִיז אוֹיךְ יוֹאָשׁ מִיט זַיין אַם גֶעוֶוען בֶּעהַאלְטֶען ׃ װאוּ מִיר הָאבֶּען שׁוֹין אוֹיבֶּען בֶּעשְׁרִיבֶּען ׃

דָאס דְרֵייא אונ צְוַואנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת קוֹרֵא בֶּן יִמְנָא ׃ דָארְט אִיז שְׁטֶענְדִיג גֶעוֶוען אַ טוֹיֶער הִיטֶער װָאס מֶען הָאט אִיהְם גֶערוּפֶען דֶעם נָאמֶען קוֹרֵא בֶּן יִמְנָא ׃

דָאס פִיר אוּנ צְוַואנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לְשְׁכַּת הַחֲנִיוֹת, אִין דֶעם צִימֶער הָט מֶען גְמִשְׁפָּט דִינֵי נְפָשׁוֹת פִירְ־צִיג יָאהר אֵיידֶער דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז חָרוּב גֶעוָוארֶען, וָוארוּם דִיא סַנְהֶדְרִין הָאבֶּען שׁוֹין נִיט גֶעקֶענְט מִשְׁפָּט'ן דִינֵי נְפָשׁוֹת בִּיז זֵייא הָאבֶּען צוּ גֶעזֶעצְט אַ רוֹימִישֶׁען סֶענַאטָאר, הָאבֶּען זֵייא דָאךְ אִיהם נִיט גֶעקֶענְט אַרַיין נֶעמֶען אִין לִשְׁכַּת הַגָזִית, וַוייל דָארְט אִיז גֶעוֶוען קֹדֶשׁ, וֶוענֶען דִיא סַנְהֶדְרִין אוֹיךְ אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען אִין דֶעם צִימֶער אַרַיין פוּן אוֹיסֶענְוֶוייניג אִין הוֹמַת הַר הַבַּיִת, דָארְט הָאבֶּען זֵייא אַרַיין גֶענוּמֶען דֶעם רוֹימִישֶׁען סֶענַאטָאר אוּנ הָאבֶּען גֶעמִשְׁפָּט דִינֵי נְפָשׁוֹת, אוּנ הָאבֶּען גֶערוּפֶען דָאס צִימֶער, לִשְׁכַּת הַחֲנִיוֹת.

דָאס פִינְף אוּנ צְוַואנְצִינְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכוֹת הַפָּרוֹכֶת, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעוֶוען פִינְף צִימֶערִין, וָואס דָארְט אִיז גֶעזֶעסֶען יוּנְגֶע בְּתוּלוֹת,

אוּנ הָאבֶּען דָארְט גֶעהָאפְטֶען פָּרוֹכֶת'ן, אִין אַ צַייט אַרוּם הָאט מֶען דָארְט גֶעטְרָאפֶען וַוייבֶּער פוּן גֶעצִין דִינֶער אוּנ הָאבֶּען גֶעהָאפְטֶען דֶעקִין צוּ עֲבוֹדוֹת זָרוֹת, הָאט מֶען זֵייא בַּאלְד קַאסִירְט אוּנ מֶען הָאט זֵייא אַ נָאמֶען גֶעגֶעבֶּען בָּתֵּי הַקְדֵשׁוֹת אוּנ מִיטַ'ן בַּאפֶעהל פוּן יֹאשִׁיָהוּ הַמֶלֶךְ הָאט מֶען דִיא פִינְף צִימֶערִין פוּן אַנַאנְדֶער גֶענוּמֶען.

דָאס זֶעקְס אוּנ צְוַואנְצִינְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען אוֹיךְ גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַפָּרוֹכֶת, אִין דֶעם צִימֶער נוּר אַלֵיין הָאט מֶען שׁוֹין אֵיין גֶעריכְטֶעט צוּ וֶועבִין פָּרוֹכֶת'ן, עֶס זָאל זִיךְ שׁוֹין נִיט טְרֶעפֶען קֵיין מִכְשׁוֹל חַס וְשָׁלוֹם, אוּנ דָאס הָאט אוֹיךְ נִיט גֶע־הָאלְפֶען, וָוארוּם דָארְט הָאט מֶען ווִידֶער גֶעפוּנֶען בַּייא דִיא וַוייבֶּער וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעהָאפְטֶען דִיא פָּרוֹכֶת'ן פוּן אַ עֲבוֹדָה זָרָה וָואס מֶען הָאט זֵייא גֶערוּפֶען מְבַכּוֹת אֶת הַתַּמוּז, וָוארוּם זֵייא הָאבֶּען אִין אִיהר אַרַיין גֶעזֶעצְט בְּלַייֶערְנֶע אוֹיגֶען, אוּנ עֶס

איז גֶעקוּמֶען רֹאשׁ חֹדֶשׁ תַּמּוּז, הָאט מֶען אוּנְטֶער גֶעלֵייגְט פַייעֶר הָאבֶּען דִיא אוֹיגֶען אָן גֶעהוֹיבֶּען רִינֶען וִויא טְרֶערִין פוּן אַ מֶענְטְשׁ הָאבֶּען זֵייא גֶעוֵויזֶען אַז זֵייעֶר גָאט וֵוייְנְט רֹאשׁ חֹדֶשׁ תַּמּוּז אוּנ הָאבֶּען דֶער מִיט אוּיס גֶענַארְט זֶעהְר פִיהְל גֶעלְד. וִויא מֶען הָאט דָאס דֶער זֶעהֶען הָאט מֶען דָאס אַלֶעס פַאר בְּרֶענְט אוּנ מֶען הָאט דֶעם צִימֶער אַ נָאמֶען גֶעגֶעבֶּען, נָשִׁים מְבַכּוֹת אֶת הַתַּמּוּז, וַוייל דוּרְךְ וַוייבֶּער אִיז דָאס אַרוֹיס גֶעקוּמֶען, אוּנ מֶען הָאט דָאס צִימֶער פַאר מַאכְט אוֹיף אֵייבִּיג.

דָאס זִיבֶּען אוּנ צְוַואנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען אוֹיךְ גֶערוּ־פֶען לִשְׁכַּת הַפָּרוֹכֶת, אִין דֶעם צִימֶער אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען אַ נַבַּאי אוּנ הָאט אַכְטוּנְג גֶעגֶעבֶּען אַ גַאנְצֶען טָאג אוֹיף דִיא וֶועבֶּערְס. אוּנ בַּייא נַאכְט הָאבֶּען זִיךְ דָארְט אַיין גֶעזַאמֶעלְט דִיא לְוִיִּם וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעהִיטֶעט אַ גַאנְצֶע נַאכְט, אוּנ דָארְט הָאבֶּען זֵייא זִיךְ גֶעבִּיטֶען, אִיז דָאךְ שְׁטֶענְדִיג גֶעוֶוען דָארְט מֶענְטְשֶׁען. אַזוֹי אִיז שׁוֹין נִיט מֶעהר פָאהר גֶעקוּמֶען קַיין מִכְשׁוֹל.

דָאס אַכְט אוּנ צְוַואנְצִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַקִּינִּין, אִין דֶעם צִימֶער אִיז גֶעוֶוען דְרַייא פִּישְׁקֶעס גֶע־מַאכְט וִויא שׁוֹפָרוֹת, אוֹיף יֶעדֶע פִּישְׁקֶע אִיז גֶעוֶוען אוֹיף גֶעשְׁרִי־בֶּען וָואס פַאר אַיין גֶעלְט דְרִינֶען לִיגְט. לְמָשָׁל, אוֹיף אֵיין פִּישְׁקֶע אִיז גֶעוֶוען גֶעשְׁרִיבֶּען קִינִּין (אַלְטֶע טוֹיבֶּען) הָאט מֶען נִיט גֶע־טָארְט קַיין אַנְדֶערֶע קוֹיפֶען נוּר אַלְטֶע טוֹיבֶּען פוּן דֶעם גֶעלְד פַאר אַ קָרְבָּן, אוּנ אוֹיף דֶער צְוֵוייטֶער פִּישְׁקֶע אִיז גֶעוֶוען גֶעשְׁרִיבֶּען גוֹזָלֵי עוֹלָה (יוּנְגֶע טוֹיבֶּען), אוֹיף דֶער דְרִיטֶער פִּישְׁקֶע אִיז גֶעוֶוען גֶעשְׁרִיבֶּען דִיא רֶעשְׁט פוּן קִינִּין נְדָרִים, נְדָבוֹת אוּנ פוּן גֶעוִוינֶע־רִינְס נָאךְ דִיא קִינְדֶערְבֶּעט.

דֶעם נַיין אוּנ צְוַואנְצִיגְסְטֶען צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת שׁוֹמְרֵי מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ, אִין דֶעם צִימֶער זֶענֶען גֶעזֶעסֶען דִיא כֹּהֲנִים פוּן דִיא פִיר אוּנ צְוַואנְצִיג מִשְׁמוֹרִים דֶעם טָאג וָואס

איז נאָך נישט געװעזען זייער דינסט, װעגען זייא דערנוייל דאָרט געזעסען.

דאָס דרייסיג־סטע צימער האָט מען גערופען לשכּת המשוררים, אין דעם צימער האָבען זיך איין געזאַמעלט דיא לויִם, אונ אַלע משוררים װאָס האָבען צו געהאָלפען דיא לוִים װען זייא האָבען געזונגען דיא פינפצעהן שיר המעלות אויף דיא פינפצעהן טרעפּ װאָס געהט אַרויף פון עזרת נשים אין עזרת ישׂראל אַריין אין שער ניקנור.

דאָס איין אונ דרייסיגסטע צימער האָט מען גערופען לשכּת המלך, ביים בּית שני איז געװעזען אַ צימער עקסטרא פאַר דעם מלך. װיא מיר האָבען אויבען געשריבען, אַז דאָס אויף געמען פאַר אַ כּהן גדול איז געװעזען אונטער דיא קרוין אונ אַלע הקבּ״ש זאָבען האָבען באַמאָלס געמוזט זיין געשטעמפּעלט מיט דעם קרוין שטעמפּעל.

דאָס צװייא אונ דרייסיגסטע צימער האָט מען גערופען לשכּת כּלי השרת, דאָרט איז געלעגען אַלע גאָלדענע כּלים אונ אַלע זילבערנע כּלים װאָס װעגען געװעזען צום נוטצען אַלע טאָג אַזוי האָט מען פון דאָרט אַרויס גענומען אַלע טאָג ניין אונ דרייסיג כּלי שרת פאַר דיא כּהנים װאָס זייא האָבען בענוצט צום קרבּן התּמיד.

דאָס דרייא אונ דרייסיגסטע צימער האָט מען גערופען לשכּת בּית הכּנסת, דאָרט אין הויף אַריין איז געװעזען אַ צימער שוין סוף בּית שני, װאָס דאָס פאָלק האָבען דאָרט געבעטען צו נאָך ב״ה װאָס זייא האָבען געדאַרפט, איבער דעם רופען מיר אונזערע שולען אויך בּית הכּנסת.

דיא פיר אונ דרייסיגסטע לשכּה האָט מען גערופען לשכּת בּית הבּירא, דאָס איז געװעזען איין אַלעע מיט פיר זיילען אָן װענט, נור איין באַך איז געװעזען, דאָרט האָט מען פאַר

בְּרֶענְט אַ חַטָאת פון אַ פְּסוּל אַז עֶס הָאט זִיךְ גֶעטְרָאפֶען, נָאךְ דֶעם אז עֶס אִיז שׁוֹין אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען פון דֶער עֲזָרָה, דָאס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אִין דֶעם חָצֵר לִינְקְס פון דֶעם שַׁעַר הַמִּזְרָח.

דָאס פִינְף אוּנ דְרַייסִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת יְשִׁיבַת סַנְהֶדְרֵי קְטַנָה רִאשׁוֹנָה, דָארְט אִין חָצֵר אִיז גֶעוֶוען אֵיין זַאאל מִיט פִיהר גָאלְדֶענֶע זַיילֶען אָן וֶוענְט אוּנ מִיט אַ גָאלְדֶענֶעם דַאךְ, וָואס דָארְט זֶענֶען גֶעזֶעסֶען דִיא עֶרְשְׁטֶע קְלַאס סַנְהֶדְרִין אוּנ הָאבֶּען נוּר גֶעמִשְׁפָּט אִין גֶעלְד זַאכֶען. דִיא אָרְדְנוּנְג אִיז גֶעוֶוען, דְרַייא אוּנ צְוַואנְצִיג סַנְהֶדְרִין זֶענֶען גֶעזֶעסֶען וִויא אַ הַאלְבֶּער צִירְקֶעל הַאלְבּ רוּנְד, דֶער גְרֶעסְטֶער פון זַייא אִיז גֶעזֶעסֶען אוֹיבֶּען אָן אוּנ דֶער צְווייטֶער פון אִיהם אִיז גֶעזֶעסֶען פון זַיין רֶעכְטֶער הַאנְד אוּנ דִיא אַנְדֶערֶע זֶענֶען גֶעזֶעסֶען רֶעכְטְס אוּנ לִינְקְס יֶעדֶער נָאךְ זַיין מַדְרֵגָה, אוּנ פַאר זַייא אִיז גֶעזֶעסֶען דְרַייא שׁוּרוֹת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים קַאנְדִידַאטֶען, אִין נוֹיטְפַאל הָאבֶּען זַייא גֶעמֶעגְט צוּ פַאר טְרֶעטֶען אַ שְׁטֶעלֶע פון דִיא סַנְהֶדְרִין, אוּנ פון בֵּיידֶע זַייטֶען זֶענֶען גֶעזֶעסֶען צְווייא שְׁרַייבֶּערְס אוּנ הָאבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען וָואס דִיא סַנְהֶדְרִין הָאבֶּען גֶעמִשְׁפָּט.

דָאס זֶעקְס אוּנ דְרַייסִיגְסְטֶע צִימֶער הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בֶּן אַרְזָא. דֶער בֶּן אַרְזָא הָאט גֶעהַאט אֵיין עֶקְסְטְרַא צִימֶער פַאר זִיךְ, עֶר הָאט דִיא לְוִיִם גֶעשְׁטֶעלְט אַ טָאהְן צוּ זִינְגֶען אוּנ שְׁפִּילֶען, אַזוֹי וִויא מִיר וֶועלֶען אִיהם וַוייטֶער בֶּעשְׁרַייבֶּען.

אִין מַעֲרָב זַייט פון הַר הַבַּיִת אִיז נִיט גֶעוֶוען קֵיין שׁוּם לִשְׁכָּה נוּר אֵיין גְרוֹיסֶע מוֹיעֶר פון פִירְצִיג אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ אוּנ פִינְף אֵיילֶען דִיא דִיק, דָאס אִיז נוּר גֶעוֶוען פַאר שֶׁאהְנְהַייט, וָואס דָארְט הָאט גֶערוּהְט דִיא שְׁכִינָה.

א) דָא בֶּעשְׁרַייבֶּען מִיר דִיא מוֹיעֶר פון דֶעם חָצֵר אִינְוֶוענִיג.

דִיא אַרְבֵּייט אִינְוֶוענִיג אִיז גֶעוֶוען גֶעמַאכְט בֶּענְק אִיבֶּער

בֶּענְק אֵיינֶע אִיבֶּער דִיא אַנְדֶערֶע, אוּנ אוֹיף דִיא בֶּענְק זֶענֶען גֶע־זֶעסֶען דִיא אַלְטֶע לַייט וָואס זַייא זֶענֶען גֶעקוּמֶען אוֹיף סוּכּוֹת. אַז עֶס אִיז גֶעפַאלֶען דֶער עֶרְשְׁטֶער טָאג סוּכּוֹת אִין שַׁבָּת, הָאט מֶען דִיא לוּלָבִין אִין פְרַייטָאג אַרוֹיף גֶעלֵייגְט אוֹיף דִיא בֶּענְק, וָוארוּם אִין שַׁבָּת הָאט מֶען נִיט גֶעטָארְט זַייא טְרָאגֶען.

ב) דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן פְּלַאץ אִינֶעוֵויינִיג אִין הָחָצֵר.

דֶער פְּלַאץ הָאט גֶעהַאלְטֶען פוּן אַלֶע פִיר זַייטֶען אִינֶעוֵויינִיג פִינְף הוּנְדֶערְט אֵיילֶען, דְהַיְינוּ פוּן דֶער דָרוֹם וַואנְד בִּיז צוּ דֶער צָפוֹן וַואנְד פִינְף הוּנְדֶערְט אֵיילֶען, אוּנ אַזוֹי דִיא רֶעשְׁט, דָאס אִיז פִינְף הוּנְדֶערְט אֵיילֶען קְוַואדְרַאט.

ג) דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג דִיא בִּנְיָנִים פוּן דִיא מוֹיֶערְן פוּן דִיא עֲזָרוֹת אוּנ דָאס הֵיכָל אוּנ דָאס קָדְשֵׁי קָדָשִׁים.

דִיא וַואנְד פוּן דָרוֹם זַייט פוּן דִיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶועזֶען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דֶער וַואנְד פוּן דֶעם חָצֵר דָרוֹם זַייט 265 אֵיילֶען, אוּנ דִיא וַואנְד פוּן מִזְרַח זַייט פוּן דִיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶועזֶען אָפּ גֶע־טְרֶעטֶען פוּן דֶער וַואנְד פוּן חָצֵר מִזְרַח 115 אֵיילֶען, אוּנ דִיא וַואנְד פוּן צָפוֹן פוּן דִיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶועזֶען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דֶער וַואנְד פוּן חָצֵר צָפוֹן הוּנְדֶערְט אֵיילֶען, אוּנ דִיא וַואנְד פוּן מַעֲרָב פוּן דִיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶועזֶען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דִיא וַואנְד פוּן חָצֵר מַעֲרָב דְרַייא אוּנ זֶעכְצִיג אֵיילֶען. דִיא בְּרֵייט פוּן דִיא עֲזָרוֹת פוּן דָרוֹם בִּיז צָפוֹן אִינֶעוֵויינִיג, הָאבֶּען גֶעהַאלְטֶען 20 אֵיילֶען. דָאס אִיז אַלֶעס צוּזַאמֶען 500 אֵיילֶען. דִיא לֶענְג אִינֶעוֵויינִיג פוּן דִיא עֲזָרוֹת מִיט דִיא עֶזְרַת נָשִׁים הָאבֶּען גֶעהַאט צוּזַאמֶען 322 אֵיילֶען, אוּנ צוּזַאמֶען מִיט דִיא 115 אֵיילֶען אוּנ מִיט דִיא 63 אֵיילֶען אִיז אוֹיךְ גֶעוֶועזֶען 500 אֵיילֶען: דִיא עֲזָרוֹת מִיט דֶעם הֵיכָל פוּן קָדְשֵׁי קָדָשִׁים אִיז גֶעוֶועזֶען מֶערְר אָפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דָרוֹם זַייט, וַוייל

דער הויפּטגאנג אין בית המקדש אריין איז געווען פון דרום זייט, דאדורך איז געווען פון דרום זייט צוויא טויערן, אונ אין די אנדערע דרייא זייטען איז נור געווען צו איינציגע טויערן אז דאס פאלק וועט אריין קומען אין חצר אונ יעדער וועט ווער־לען גיין אויף זיין ארט וויא ער מעג, אונ דער פלאץ וועט זיין גלייך אומעדים, וואלט געווען צו ענג, זאלט חלילה געקענט זיין א מכשול, ווייל יעדער וואלט זיך געשטיפט אום פריהער צו קומען אויף זיין ארט, איבער דעם האט מען געמאכט דעם גרעסטען פלאץ אויף דער זייט וויא דער ערשטער אריין קום איז געווען, האט שוין יעדער געקענט בעקוועם גיין, וויא ער האט געמענט, אהן א מכשול חס ושלום.

ד) דיא בעשרייבונג פון סורג וואס איז געווען אין
חצר פאר דיא טויערן פון דיא עזרות.

דאס איז געווען אזעלכע שטרעבייטען פון דינע שטעקלעך געפלאכטען, אפּ געטרעטען פון דיא וואנט פון דיא עזרות צעהן איילען, דאס איז געשטאנען אויף איין מויער הויך פון פוסבאדען איין אייל, נעבען דיא עזרות. דיא שטעקלעך זענען געווען געפלאכטען אין ווייסע מארמאר שטיינערנע זיילען וואס איז אויף זייא געווען געשריבען אויף לשון קדש אונ אויך אויף גריכיש, כל עכו״ם שיזיד לגשת משם והלאה דמו בראשו, דאס איז געווען צום צייכען אז א היידע האט ניט געטארט גיין ווייטער פון דיא שטרעבייטען. דיא מלכי יון האבען זיך אין דעם מקנא געווען אונ אוים פארדראס האבען זייא אויסגעבראכען דרייצעהן שטיקער פון דיא שטרעבייטען אויף דרייצעהן ערטער. דער נאך וויא דיא חשמונאים האבען זייא אוים געהרגעט, האבען זייא דיא שטרעבייטען צוריק פאר רעכט, אונ האבען מתקן גע־ווען דרייצעהן תפלות, יעדען בראך וואס זייא האבען פאר רעכט

הָאבֶּען זַייא מְתַקֵן גֶעוֶועזֶן אֵיין תְּפִלָּה, אוּנ דֶער בַּייא הָאבֶּען זַייא זִיךְ גֶעבּוּקְט אוּנ גֶעדַאנְקְט צוּ גָאט ב"ה וָואס עֶר הָאט זַייא גֶע־הָאלְפֶען צוּ מַאכֶען פַארלִירֶען דִיא גֶעצִין דִינֶער, וָואס הָאבֶּען גֶעוָואלְט שְׁטֶערֶען אוּנְזֶער דִינְסְט, אַזוֹי הָאט מֶען גֶעטְהָאן בַּייא יֶעדֶען כְּרָאךְ בַּאזוּנְדֶער בִּיז אַלֶע זֶענֶען פַאר רֶעכְט גֶעוָוארֶען.

ה) דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן חֵיל וָואס אִיז גֶעוֶועזֶן.

דָאס אִיז גֶעוֶועזֶן פוּן דִיא עֶרְד פוּן פוּסְבָּאדֶען, וָוארוּם דֶער פוּסבָּאדֶען אוּנְטֶער דִיא מוֹיֶערְן פוּן דִיא עֲזָרוֹת אִיז גֶעוֶועזֶן הֶעבֶּער וִויא דֶער פוּסבָּאדֶען פוּן דֶעם חָצֵר, אוּנ זִיא אִיז גֶעגַאנְגֶען מְשׁוּפָּע בַּארְג אוֹיף, זִיא הָאט זִיךְ אָן גֶעהוֹיבֶּען פוּן מִזְרָח זַייט פִיר אֵיילֶען וַוייט פוּן דֶער מוֹיֶער פוּן הַר הַבַּיִת הֶעכֶער צוּ גֵיין בִּיז צֶעהְן אֵיילֶען וַוייט פוּן דֶער מוֹיֶער פוּן עֶזְרַת נָשִׁים, אִיז שׁוֹין גֶעוֶועזֶן הֶעכֶער פוּן חָצֵר מִיט זֶעקְס אֵיילֶען אוּנ אִיז גֶעגַאנְגֶען וָואס אַמָאל הֶעכֶער בִּיז צוּ מַעֲרָב זַייט, אִיז דֶער פוּסְבָּאדֶען הֶעכֶער גֶעוֶועזֶן פוּן דֶעם פוּסְבָּאדֶען פוּן הָצֵר מִיט צְווַייא אוּנ צְוַואנְצִיג אֵיילֶען, אִיבֶּער דֶעם אִיז גֶעוֶועזֶן אִין דִיא עֲזָרוֹת פוּן אֵיין טֵייל אִין אַנְדֶערֶען טֵייל אַרַיין מִיט טְרֶעפּ אַרוֹיף צוּ גֵיין, וִויא מִיר וֶועלֶען וַוייטֶער בֶּעשְׁרַייבֶּען.

דִיא בְּרֵייט פוּן דֶעם חֵיל פוּן דֶער וַואנְד פוּן דִיא עֲזָרוֹת בִּיז צוּם עֶק חֵיל וָואס גֵייט אַרַיין אִין חָצֵר, אִיז גֶעוֶועזֶן צֶעהְן אֵיילֶען, אוּנ אוּנְטֶען אִין חָצֵר הָאט מֶען דֶעם חֵיל אַרוּם גֶעמוֹיעֶרְט מִיט שְׁטֵיינֶער, כְּדֵי דִיא עֶרְד זָאל זִיךְ נִיט שִׁיטֶען, וָוארוּם מֶען הָאט גֶעשְׁטֶעלְט אוֹיף דֶעם חֵיל דִיא גְרוֹיסֶע מוֹיֶערְן פוּן דִיא עֲזָרוֹת, וִויא מִיר וֶועלֶען וַוייטֶער שְׁרַייבֶּען.

אִין עֶק פוּן חֵיל אוֹיף דֶער מוֹיֶער אוֹיבֶּען דִיא לֶעצְטֶע אֵייל אִיז גֶעשְׁטַאנֶען דִיא שְׁטְרֶעבֵּייטֶען צֶעהְן טְפָחִים דִיא הוֹיךְ, וִויא מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען, אִיז גֶעוֶועזֶן פוּן דֶער וַואנְד פוּן דִיא

עזרות ביז צום עק היל מיט דיא שטרעביטען וואס הייסט סורג צעהן איילען ווייט וואס דארט האט שון קיין הייד ניט געטארט ארויף גיין ·

ו) אין עק פון דיא וועקס איילען העכער פון דעם פוסבאָ־דען פון הצר איז געוועזען צוועלף טרעפ · יעדע טרעפ האט געהאט איין האלבע אייל דיא הויך · אונ דיא לענג איז געוועזען איבער דיא גאנצע וואנד פון עזרת נשים · דהיינו פון דער וואנד ביז צום סורג פון מזרח וואנד איז געוועזען זעקס איילען · דיא צוועלף טרעפ האבען ארויף געפירט אין ערשטען טייל פון בית המקדש ·

ז) אויף פיר אונ צוואנציג ערטער איז געוועזען געמאכט הייז־לעך · דרייא פאר כהנים · אונ איין אונ צוואנציג פאר לוים · וואס האבען געהיט · ניט חלילה פאר גנבים · נור לכבוד הבית ·

ח) דאס ערשטע טייל פון דיא עזרות · האט מען גערופען ביים בית ראשון הצר החדשה · ווארום דאס איז געוועזען איין עקסטרא הויף · אונ ביים בית שני האט מען דאס גערופען עזרת נשים · דאס איז געוועזען מיט א מויער ארום אונ ארום פיר עקיג · פון מזרח וואנד ביז מערב זייט פון עזרת נשים איז געוועזען 135 איילען אונ דיא צפון וואנד פון עזרת נשים איז אויך געוועזען 135 איילען קוואדראט · דיא הויך פון דיא מויערן איז געוועזען פירציג איילען · אין מזרח וואנד וואו דיא צוועלף טרעפ זענען געוועזען · איז געוועזען איין טיהר פון צוואנציג איילען דיא הויך אונ צעהן איילען דיא ברייט · אונ דאס איז געוועזען פון א טייער מאטעריאל נאך טייערער וויא גאלד · דאס האט מען גערופען נחשת ממורט · אין בית שני איז דאס טויער געוועזען באדעקט מיט גאלדענע בלעך פון דרייא פינגער דיק מיט ריין גאלד ·

אין בית שני איז געוועזען אין דעם עזרת נשים · פון דרייא זייטען איינגעריכטעט ווייסע מארמארנע שטיינערנע זיילען וואס אויף זייא איז געוועזען גאלדענע גאלעריעס מיט קינטסטליכע

פענסטער, דאס איז געווען עקסטרא געמאכט פאר דיא ווייבער אויף שמחת בית השואבה. עס איז אזוי געווען, דיא אנדערע נאכט סוכות איז געווען א גרויסע שמחה פאר יודען אין בית המקדש, האבען אבער דיא ווייבער אויך געוואלט זיין אויף דער שמחה, האט מען פאר זייא געמאכט גאלדענע גאלעריס מיט פענסטער, אז זייא זאלען קענען אראפ קוקען און דיא מאנער זאלען ניט קענען ארויף קוקען, און אין דעם חצר און אין עזרת נשים זענען געווען זעהר פיל לאמפען וואס מען האט אריין געגאסען בוים אייל און מען האט געמאכט פון דיא אלטע קליידער פון דיא כהנים קנויטען, און מען האט דאס אן געצונדען, האט דאס געפלאקערט און געלייכט אויף דער גאנצער שטאט, אז מען האט געקענט ציילען יעדען הויף פון ירושלים.

דאס איז דער גאלדענער בלישץ לייכטער
וואס מען האט גערופען נברשת זהב נוצץ

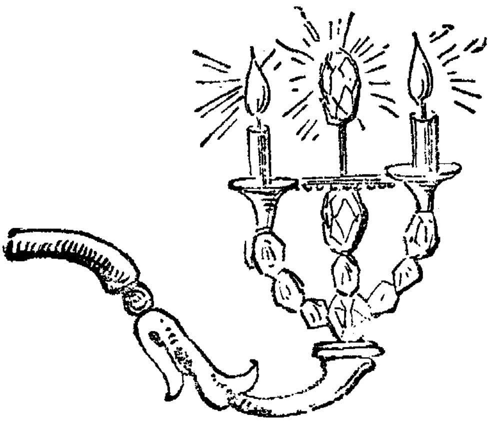

אין ביידע זייטען פון עזרת נשים. צפון און דרום, איז געוועז צוויא טויערן מיט זילבערנע טירען, וואס מען האט זייא גערופען שני שערי נשים, און דיא בריק פון דיא טויערן איז געוועז העכער וויא דיא בריק פון עזרת נשים, כדי זייא זאלען ניט קענען אונטען ארום גיין, ווארום דארט זענען געוועז דיא מאנסלייט, נור זייא האבען אזעלכע טרעפ געהאט אין דיא טויערן גלייך ארויף צו גיין אויף דיא גאלדענע גאלעריע, וויא מיר האבען אויבען געשריבען.

אין אלע פיהר ווינקלען פון עזרת נשים איז געוועז א זאאל צו פירציג איילען קוואדראט, נור אן דעכער, ווייל זייער דינסט האט אזוי פערלאנגט, וויא מיר וועלען דא בעשרייבען יעדע זאאל בעזונדער.

1.

דיא זאאל פון ווינקעל מזרחית צפונית האט מען גערופען לשכת דור העצים למערכה ליום, ווארום דאס האלץ וואס מען האט געבערענט צו ברענען אויף איין טאג, האט מען ארוים גענומען פון דעם גרויסען סקלאד פון א גאנץ יאהר און מען האט דאס אריין גענומען אין דער לשכה אויף טאגליך געברויך, איז דא אריין געגאנגען אזא כהן וואס האט געהאט א פעהלער און האט נאך געהאפט געזונד צו ווערין, ער האט דאס האלץ גערייניגט פון ווערים און פון סענקלאך, ווארום דאס האלץ וואס מען האט געבערענט אויף דעם מזבח האט געמוזט זיין גאנץ ריין, האט דאס ארוים געגעבען זעהר א שלעכטע לופט, בעדורך איז דיא זאאל געוועז אויבען אן א דאך.

2.

דיא זאאל אין ווינקעל צפונית מערבית האט מען גערופען

לִשְׁכַּת הַמְצוֹרָעִים, דָארְט אִיז אַרײַן גֶעקוּמֶען אַ מְצוֹרָע, אַז עֶר אִיז גֶעזוּנד גֶעוָוארֶען אוּנ הָאט זִיךְ גֶערֵײנִיגְט פוּן זַײן צָרַעַת, הָאט מֶען זַײא דָארְט אַרײַן גֶעבְּרֶענְגְט זַײעֶרֶע קָרְבָּנוֹת אוּנ מֶען הָאט דָארְט גֶעקָאכְט דִיא שְׁלָמִים אִין דִיא קֶעסְלֶען וָואס זֶענֶען גֶעוֶועזֶען עֶקְסְטְרָא פַאר זַײא אָן גֶעגְרֵײט, אוּנ דָאס אַלֶעס הָאט גֶע־גֶעבֶּען אַ שְׁלֶעכְטֶען רֵיחַ, דַארוּרְךְ אִיז דִיא לִשְׁכָּה אוֹיךְ גֶעוֶועזֶען אָן אַ דַאךְ.

3.

דִיא זַאאַל פוּן וִוינְקֶעל מַעֲרָבִית דְרוֹמִית, הָאט מֶען גֶערוּ־פֶען לִשְׁכַּת בֵּית שְׁמָנִים לִמְנָחוֹת, וַוײל דָארְט הָאט מֶען אַרײַן גֶעבְּרֶענְגְט דִיא אֵייל מִיט דִיא בּוֹים אֵייל וָואס מֶען הָאט גֶעבְּרַאוּכְט אוֹיף אַטָאג, וָואס מֶען הָאט אַרוֹיס גֶענוּמֶען פוּן גְרוֹיסֶען סְקְלַאד אוֹיף טֶאגְלִיךְ גֶעבְּרוֹיךְ צוּ דֶער מְנוֹרָה אוּנ צוּ דִיא מְנָחוֹת, דָאס הָאט אוֹיךְ אַרוֹיס גֶעגֶעבֶּען זֶעהְר אַ שְׁלֶעכְטֶען רֵיחַ פוּן דִיא פֶעטְ־קֵייט, דַארוּרְךְ הָאט דִיא לִשְׁכָּה אוֹיךְ גֶעמוּזְט זַײן אָן אַ דַאךְ.

4.

דִיא זַאאַל פוּן וִוינְקֶעל דְרוֹמִית מִזְרָחִית, הָאט מֶען גֶערוּ־פֶען לִשְׁכַּת הַנְזִירִים, דָארְט אִיז אַרײַן גֶעקוּמֶען דִי וָואס הָאבֶּען גֶעשְׁווֹאוֹרֶען אַז זַײא זָאלֶען קֵיין וַויין נִיט טְרִינְקֶען, אוּנ וֶוען עֶס הָאט זִיךְ אוֹיס גֶעלָאזְט דְרֵײסִיג טָאג, הָאט מֶען זַײא אָפּ גֶעשׁוֹי־רֶען דָארְט דִיא הָאר, אוּנ מֶען הָאט דִיא הָאר אַרוּנְטֶער גֶע־וָוארְפֶען אוּנְטֶער אַ קֶעסִיל, הָאט דָאס גֶעמַאכְט אַ שְׁלֶעכְטֶען רֵיחַ, דַארוּרְךְ הָאט דָאס גֶעמוּזְט זַײן אָן אַ דַאךְ.

נָאךְ אַ זַאאַל אִיז גֶעוֶועזֶען אִין עֶזְרַת נָשִׁים פוּן פִיר כַּמַארְמָאר שְׁטֵיינֶערְנֶע זַײלֶען אָן וֶוענְד, נוּר מִיט אַ דַאךְ פוּן רֵיין גָאלְד דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת סַנְהֶדְרֵי שְׁנִיָּה, וָואס זַײא זֶענֶען

גֶעזֶעסֶען אִין דֶער זֶעלבֶּער אָרְדְנוּנְג, וְויא מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען בֶּעשְׂרִיבֶּען בַּייא דִיא עֶרְשְׁטֶע סַנְהֶדְרִין, אוּנ דִיא הָאבֶּען אוֹיךְ נוּר גֶעמִשְׁפָּט אִין גֶעלְד זַאכֶען.

נָאךְ אֵיין זַאאל אִיז דָארְט גֶעוֶועזֶען וָואס מֶען הָאט זִיא גֶערוּפֶען בִּימָה לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. אִין בַּיִת רִאשׁוֹן אִיז דָאס גֶעוֶועזֶען אַ הוֹיכֶער טוּרֶעם פוּן צְוַואנְצִיג אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ, אוֹיף צְווייא זַיילֶען, וָואס דִיא דִיק פוּן דִיא זַיילֶען הָאט אַרוּם גֶענוּמֶען אַ שְׁנוּר פוּן צְוֶועלְף אֵיילֶען, אוּנ דָאס אִיז אַלֶעס גֶעוֶועזֶען בַּאדֶעקְט מִיט רֵיין גָאלְד, אוּנ אוֹיבֶען דֶער דַאךְ אִיז גֶעוֶועזֶען פוּן גֶעוֶועבְּט גָאלְד אוּנ פוּן תְּכֵלֶת וְאַרְגָּמָן אוּנ דִיא טֵייעֶרְסְטֶע מַאטְרִיַאלֶען גֶעוֶועבְּט.

אִין בַּיִת שֵׁנִי אִיז דִיא זַאלל גֶעוֶועזֶען פוּן פִיהר גָאלְדֶענֶע זַיילֶען אָפֶּען אָן וֶוענְט, נוּר מִיט אַ גָאלְדֶענֶעם דַאךְ, אוּנ דָאס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אִין עֶזְרַת נָשִׁים וָואס אַלֶע זִיבֶּען יָאהר, עֶנְדֶע דָאס יָאהר פוּן שְׁמִטָּה אִין חַג הַסּוּכּוֹת, וֶוען דִיא יוּדֶען הָאבֶּען זִיךְ פֶּערְזַאמוּלְט עוֹלֶה רֶגֶל צוּ זַיין אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַריין, הָאט דֶער מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל דָארְט אוֹיף דֶער בִּימָה גֶעלֵייעֶנְט פַּרְשַׁת הַקְהֵל אִין דִיא סֵפֶר תּוֹרָה, פַאר דֶעם גַאנְצֶען פָאלְק.

אִין יוֹם כִּפּוּר הָאט אוֹיף דֶער בִּימָה דֶער כֹּהֵן גָּדוֹל גֶעלֵייעֶנְט תּוֹרַת כֹּהֲנִים שְׁטֵייעֶנְדִיגֶערְהֵייט, וָוארוּם אִין דֶער עֲזָרָה הָאט מֶען נִיט גֶעטָארְט זִיצֶען, נוּר דִיא מַלְכֵי בֵּית דָּוִד, זֵייא הָאבֶּען גֶעמֶעגְט זִיצֶען, אוּנ וֶוען יְהוֹיָדָע כֹּהֵן גָּדוֹל הָאט יוֹאָשׁ'ן גֶעקְרוֹינְט אוֹיף דֶעם טְרָאהְן אִיז עֶר דָארְט גֶעזֶעסֶען.

אוֹיךְ חִזְקִיָּה הַמֶּלֶךְ וֶוען עֶר הָאט דֶעם פָאלְק פָאר גֶעלֵייעֶנְט דִיא שַׁאנְד בְּרִיף וָואס עֶר הָאט פוּן סַנְחֵרִב מֶלֶךְ אַשּׁוּר בֶּעקוּמֶען, וָואס בִּבְשָׂקֵה הָאט זֵייא אִיהם אִיבֶּער גֶעגֶעבֶּען, אִיז עֶר דָארְט אוֹיךְ גֶעזֶעסֶען אוֹיף דֶעם טְרָאהְן.

אוֹיךְ יֹאשִׁיָּהוּ הַמֶּלֶךְ וֶוען עֶר הָאט כּוֹרֵת בְּרִית גֶעוֶועזֶען צְווִישֶׁען גָאט ב"ה אוּנ צְווִישֶׁען דִיא יוּדֶען, זֵייא זָאלֶען שׁוֹין הִיטֶען

זיינע חוקים אונ זיינע מִשְׁפָּטִים, אונ זאָלען גיין יעדען וועג פון תּוֹרָה אונ מִצְוֹת, איז ער דאמאלס אויך געזעססען אויף דעם וועלכען טראָהן.

דא וועלען מיר בעשרייבען דיא פונפצעהן טרעפּ, וואס האבען ארויף געפיהרט פון עֶזְרַת נָשִׁים אין עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אריין.

דיא פונפצעהן טרעפּ זענען געוועזען האלב רונד, דארט האבען דיא אַנְשֵׁי מַעֲמָד דיא אנדערע נאכט סוכות צו שִׂמְחַת בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה געזונגען אונ געשפּיעלט דיא פונפצעהן שִׁיר הַמַּעֲלוֹת, אויף יעדע טרעפּ האבען זייא איין שִׁיר הַמַּעֲלוֹת געזונגען, דארום זענען זייא געוועזען האלב רונד, דאמיט דיא אַנְשֵׁי מַעֲמָד זאלען קענען שטיין מיט דיא כְּלֵי שִׁיר (מוזיק).

א גרויסער טויער איז געוועזען אין מַעֲרָב זייט פון עֶזְרַת נָשִׁים, איהר הויך איז געוועזען פירציג איילען, אונ פינף איילען דיק, אונ איז געגאנגען איבער דיא גאנצע ברייט פון עֶזְרַת נָשִׁים אונ האט געמאכט א צווישען שייד צווישען עֶזְרַת נָשִׁים אונ צווישען עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל. אונ דער פוסבאדען פון עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל איז געוועזען העכער פון עֶזְרַת נָשִׁים מיט זיבען אונ איין האלב איל, איבער דעם זענען געוועזען דיא פונפצעהן טרעפּ, וואס יעדע איז געוועזען איין האלב איל הויך, כְּדֵי מען זאל קענען ארויף גיין אין עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אריין צו דער גרויסער טויער.

אין דער מיט פון דער טויער איז געוועזען איין טויער וואס אין בֵּית רִאשׁוֹן האט מען איהם גערופען שַׁעַר הָעֶלְיוֹן אונ אין בֵּית שֵׁנִי האט מען איהם גערופען שַׁעַר נִקָנוֹר, ווייל דער וואס האט געשענקט דעם טויער האט געהייסען נִקָנוֹר, אונ האט זיך איין געשטעלט זיין לעבען אונ האט געפיהרט דעם טויער איבער דעם ים, דאדורך האט ער דיא זְכִיָּה געהאט, אז מען האט

גערופֿען דאָס מוֹיער אויף זיין נאָמען און דאָס טויער האָט גע־
האַט צוואַנציג איילען די הויך און צעהן איילען די ברייט,
און איז באַדעקט געוועזען מיט נחשת ממורט. וואָס מיר האָבען
אויבען געשריבען, עס איז נאָך טייערער געוועזען וויא גאָלד.
דאָס טויער האָט מען נור געעפֿענט ווען דער נשיא איז געקומען
אָדער אין שבת און ראש חדש און יום טוב ווען אַלע יודען
זענען געקומען עולה רגל זיין, וואָרום ער איז געוועזען זעהר שווער
צו עפֿענען, עס האָבען זיך געמוזט צונויף קומען ווענינגסטענס
צוואַנציג מענשען דעם טויער צו עפֿענען, און דער טויער איז
געוועזען דער ערשטער פֿון די זיבען טויערן וואָס זייא זענען
געוועזען אין דער הוכּת העזרה, אַזוי וויא מיר וועלען ווייטער
בעשרייבען.

אונטער דער טרעפּין וואַנד איז געוועזען צווייא קעלער־
סאַלעס, וואָס דאָרט האָט מען געלערענט שפּילען און זינגען,
כּדי עס זאָל אויבען די עבודה ניט שטערין. דאָרט האָט מען
געשפּילט און אַלע מוזיקאַלישע אינשטרומענטען זענען דאָרט
געלעגען אין די צווייא סאַלעס.

דאָרט אין קעלער איז נאָך געוועזען איין זאַאל וואָס מען
האָט איהר גערופֿען מיסח השבת, דאָרט האָבען זיך די כּהנים
אויף געהאַלטען וואָס האָבען גערינט אין בית המקדש, און עס
איז זייא אוים געקומען אַז עס האָט זיך זייא אוים געלאָזט זייער
דינסט פֿון דעם קרבן תמיד אין מוצאי שבת, זענען זייא דאָרט
שוין געבליבען ביז זונטאג, און זונטאג אין דער פֿריה זענען זייא
צוהויז געגאַנגען, און אָחז המלך האָט דעם זאַאל קאַסירט אין
דער צייט ווען ער האָט אָפּ געריסען די גאָלדענע פֿערצירונג
פֿון די עשר מכונות וואָס שלמה המלך עליו השלום האָט גע־
מאַכט, מיר וועלען שוין ווייטער בעשרייבען. אויך האָט ער
באַמאָלס אַראָפּ גענומען די האַנד פּעסער און דעם קופּערנעם

פאַנטאַגע פון דיא צוועלף קופּערנע אָקסען, וואס שלמה המלך האָט דאס גערופען ים הנחשת, מיר וועלען שפּעטער אַלעס בע־שרייבען וואס דאס איז געווען און וויא דאס האָט אויס געזעהן און צו וואס דאס האָט געניצט.

דאָרט אין קעלער איז געווען נאָך אַ זאַלל וואס דאָרט איז געווען דער גרויסער סקלאַד פון האָלץ אויף אַ גאַנץ יאָהר, אונ־טער דיא סאַלעס איז געווען נאָך אַ היל וואס עס האָט געפיהרט אונטער דיא עזרות צום בית הכבוד און צום טויער טדי, וויא מיר האָבען אויבען געשריבען.

אין ביידע זייטען פון דעם טויער נקנור איז געווען צוויא סאַלעס, דיא פון דער רעכטער זייט האָט מען גערופען לשכת פנחס המלבוש, ער איז געווען דער לעצטער איבער דער לשכה, איבער דעם האָט געהייסען דיא לשכה אויף זיין נאָמען, ווייל אַלע קליידער פון דיא כהנים זענען געווען אונטער זיין שוטץ. ער האָט דיא קליידער אַרויס געגעבען און האָט דיא כהנים אָן געטוהען טאָג טעגליך, און האָט דיא קליידער צוריק אָב גענומען און האָט זייא ווידער בעהאַלטען.

אין דער זעלבע סאַלע איז געווען 96 שאַפּעס פאַר דיא 24 משמורים, פיר שאַפּעס פאַר יעדען משמור, און אויף יעדע שאַ־פּע איז געשטאַנען אויף געשריבען וואס פאַר אַ קלייד עס ליגט דרינען, כדי דיא קליידער זאָלען ניט ליגען אוים געמישט, און עס זאָל קיין טעות ניט זיין.

דיא סאַלע פון דער לינקע זייט, האָט מען גערופען לשכת עושה חביתין, דאָרט האָבען דיא כהנים צוגעריכט געמאַכט דעם קרבן וואס מען רופט איהם חביתין, וואס דער כהן האָט טאָג טעגליך מקריב געווען, האַלב אין דער פריה און האַלב אָבענד על פי התורה והמצוה.

אין ביידע זייטען פון טויער נקנור זענען געווען צוויא

קליינע טירלעך, וואס איינס איז געוועזן, ווען די יולדת האט זיך מטהר געוועזן נאך די קינדבעט, האט זי דארט געבראכט די צוויי טויבען, און דארט האט מען אויך מטהר געוועזן די מצורעים, און דארט איז געוועזן איין עפנונג וואו זיא האבען אריין געשטעקט די הענד אויף די מתן בהונות, און אין דעם צווייטען טירעל האט מען משקה געוועזן די סוטות מיט מים המאררים.

פון ביידע זייטען זענען נאך בעזונדער צוויי טויערן געוועזן, דאמיט מען זאל זיך ניט ברויכען אום צו קערין ביי דעם ארוים גיין פון בית המקדש, מען זאל ניט ברויכען אוים קומען מיט דעם פנים צו מזרח זייט, ארום דער טויער זענען נאך געוועזן דריי טויערן, יעדע פירציג איילען הויך און פינף איילען דיק, און דאס האט זיך געשלאסען מיט די פירטע וואנד וואס מיר האבען אויבען געשריבען, א גרויסען הויף פון 178 איילען לאנג פון מזרח ביז מערב, און 135 איילען ברייט פון דרום ביז צפון, און אין די פיר ווענט זענען געוועזן זיבען טויערן, איין טויער מיט איין וואנד האבען מיר שוין אויבען בעשריבען.

די בעשרייבונג פון נאך זעקס טויערן.

פאר יעדען טויער פון אלע זיבען טויערן איז געהאנגען איין פרוכת פון דעם בעסטען ליאן פון דער וועלט, און געוועבט פון ריין גאלד מיט תכלת וארגמן ותולעת שני, איין געזעצט מיט טייערע ברילאנטען, אוים געקריצט ברילאנטינע רויזען און בלאטער אויף יעדען פרוכת.

אין דרום זייט זענען געוועזן דריי טויערן, דער ערשטער טויער פון מערב וואנד אפ געטרעטען זיין און דרייסיג און איין פירטעל איילען, האט געהייסען הדלק, דורך דעם טויער האט מען אריין געפיהרט האלץ צום מזבח.

פון דֶעם טוֹיעֶר הַדֶלֶק אָפּ גֶעטְרֶעטֶען נַיין אוּנ דְרַייסִיג אוּנ אֵיין פִירְטֶעל אֵיילֶען, אִיז וִוידֶער גֶעוֶוען אַ טוֹיעֶר וָואס הָאט גֶע־הֵייסֶען שַׁעַר הַבְּכוּרוֹת. דָארְט הָאט מֶען אַרַיין גֶעפִיהרְט דִיא בְּהֵמוֹת הַבְּכוּרוֹת אוּנ דָארְט הָאט מֶען זֵייא גֶעשָׁאכְטֶען אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ.

פוּן דֶעם טוֹיעֶר הַבְּכוּרוֹת אָפּ גֶעטְרֶעטֶען נַיין אוּנ דְרַייסִיג אוּנ אֵיין פִירְטֶעל אֵיילֶען, אִיז וִוידֶער גֶעוֶוען אֵיין טוֹיעֶר וָואס הָאט גֶעהֵייסֶען שַׁעַר הַמַיִם, וַוייל אוּנְטֶער דִיא שְׁוֶועל פוּן דֶעם טוֹיעֶר אִיז דוּרְךְ גֶעגַאנְגֶען דִיא וַואסֶער קְוֶועלֶע וָואס הָאט גֶעהֵיי־סֶען עֵין עֵיטָם, וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ הָאט גֶעהַאט אִין זַיין זוּמֶער וָואהנוּנְג, וַוייט פוּן דֶער שְׁטָאט נַיין טוֹיזֶענְד פוּס, אֵיין הַאלְבֶּע שָׁעָה רֵייזֶע, דָארְט אִיז דֶער קֶענִיג טֶאגְלִיךְ גֶעפָארֶען צוּ זַיין פֶער־גְנִיגֶען, דָאס אָרְט הָאט מֶען גֶערוּפֶען עֵדֶן עֵיטָם.

דָאס אִיז דִיא פְּלַאנְצוּנְג פוּן שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ
וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען פַּרְדֵס שְׁלֹמֹה.

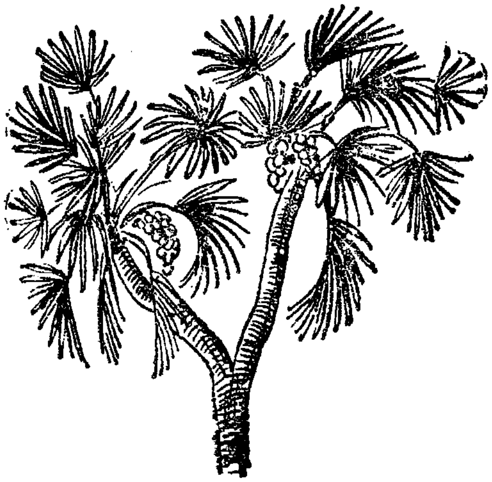

און אין צווייטען מויער פון צפון זייט איז אויך אזוי געוועזען דריא טויערן, דאס ערשטע טויער איז אויך געוועזען אב געטרעטען פון דער מערב וואנד ניין און דרייסיג און איין פירטעל איילען, דאס האט מען גערופען שער הניצוץ, ווייל דארט איז געוועזען איין ארט וואס א קליין פייער האט דארט תמיד געברענט, ווייל טאמער גייט דאס פייער פון דער מערכת אויס, זאל מען ניט דארפען צו נעמען פרעמד פייער, איבער דעם האט מען דאס טויער גערופען שער הניצוץ, ווארום ניצוץ איז טייטש פייער פונקען.

פון שער הניצוץ אב געטרעטען ניין און דרייסיג און איין פירטעל איילען איז געוועזען דער שער הקרבן, ווייל דארט האט מען אריין געפיהרט דיא בהמות הקרבנות צו שעכטין אין בית המקדש.

און ווידער אב געטרעטען ניין און דרייסיג און איין פירטעל איילען איז געוועזען דאס זיבענטע טויער וואס מען האט עס גערופען, דאס טויער פון דעם גרויסען הויז, ווייל דארט ביא דעם טויער איז געוועזען דיא גרויסע זאאל וואס האט געהייסען בית המוקד. וויא גרויס דאס הויז איז געוועזען וועלען מיר שפעטער עקסטרא בעשרייבען, און פון דעם טויער ביז צום עק מזרח וואנד, איז אויך געוועזען ניין און דרייסיג און איין פירטעל איילען, ווארום אלע טויערן זענען געוועזען גלייך אב געטרעטען איינס פון אנדערן, און אויך פון דיא עק ווענט גלייך אב געטרעטען, דיא ברייט פון יעדען טויער איז געוועזען צעהן איילען, וויא מיר האבען אויבען בעשריבען.

ווען מען צוזאמען רעכענט דיא פיר מאל ניין און דרייסיג און איין פירטעל איילען, וואס דיא טויערן זענען געוועזען אב געטרעטען איינס פון אנדערען, און דיא ברייט פון דיא דרייא טויערן יעדעס צו צעהן איילען, וועט מען האבען דיא גאנצע

צאל פון דיא דרום וואנד, פון מזרח ביז מערב הונדערט אונ אכטציג אונ זיבען איילען, אונ דיא וועלכע צאל איז אויך געוועזען דיא צפון וואנד.

דיא טויערן זענען געוועזען יעדעס צוואנציג איילען הויך, צעהן איילען ברייט אונ פינף איילען דיק, דיא וואנד זענען אבער ניט אזוי דיק געוועזען, האט מען ביא יעדען טויער צוויא מאר־מאר שטיינערנע זיילען צו געשטעלט פארענט ארוים אויף דעם חיל דרייא איילען אב געטרעטען פון דער וואנד, עס האט אויס געזעהען וויא א פאדער הויז פאר יעדען טויער, אונ דאס האט געהאט דיא וועלכע ברייט אונ דיא וועלכע הויך פון דעם טויער נור דיא טיעף איז צו געקומען צו דיא דיק פון דיא וואנט נאך דרייא איילען ביז צו דיא מארמאר שטיינערנע זיילען. אונ דאס האט מען געמאכט א געביידע אזוי וויא א שטוב, איז דאס גע־ווארען א טויער פון אכט איילען טיעף אריין צו דער עזרה צו. אונ יעדעס האט געמוזט האבען רעכטס אונ לינקס צוויא קליינע טיהרען, איין טיהר פון דער זייט פון דער עזרה אונ איין טיהר פון דער זייט פון דעם חיל, וייל דיא טויערן האבען געמוזט זיין שטענדיג פארשלאסען, איבער הויפט ביא נאכט האט ניט געפאסט אז א גרויסער זאלל זא, אפען זיין, אזוי האבען די זעקס טויערן געהאט צוועלף טיהרען, אונ צום טויער פון עזרת נשים, אין דער מזרח וואנד איז אויך איין טיהר געוועזען, אונ אויף יע־דען טויער איז געוועזען איין פרוכת, וויא מיר האבען אויבען בעשריבען, דאס אלעס האבען מיר געזעהען אויף דעם פלאן אין וואטיקאן אין רוים, אונ ווער עס וועט גוט בעמערקען דעם פלאן וועט ריכטיג ווערען אלע גמרות אונ דער רמב"ם מיט דיא משניות, וואס זייא זענען גאנץ שווער געוועזען אוים צו טייטשען דיא טויערן מיט דיא פרוכת'ן.

אצונד וועלען מיר בעשרייבען דיא עזרת ישראל, דאס איז

גֶעוֶוען גֶעבֶּען דֶער מויער פון מִזְרָח וַואנְד פון עֶזְרַת נָשִׁים.

פון דֶער וַואנְד בִּיז 11 אֵיילֶען פְּלַאץ דִיא בְּרֵייט פון מִזְרָח בִּיז מַעֲרָב אוּנ דִיא גַאנְצֶע לֶענְג פון צָפוֹן בִּיז דָרוֹם 135 אֵיילֶען, אוּנ דֶער פוּסְבָּאדֶען פון עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אִיז גֶעוֶוען הֶעכֶער מִיט זִיבֶּען אוּנ אֵיין הַאלְבּ אֵיילֶען פון עֶזְרַת נָשִׁים, וָואס מֶען אִיז אַרוֹיף גֶעגַאנְגֶען אוֹיף דִיא 15 טְרֶעפּ, צוּ הַאלְבֶּע אֵייל יֶעדֶע טְרֶעפּ דוּרְךְ דֶעם טוֹיעֶר נִקָנוֹר אִין עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אַרַיין, דָארְט זֶענֶען גֶע־קוּמֶען דִיא יוּדֶען וָואס הָאבֶּען זִיךְ מְטַהֵר גֶעוֶוען עַל פִּי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה, וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעהֵייסֶען אַנְשֵׁי הַמַּעֲמָד, זֵייא זֶענֶען גֶעוֶוען אַם וֵוייניגְסְטֶען 22 מֶענְטְשֶׁען אוּנ הָאבֶּען זִיךְ צוּ טֵיילְט אוֹיף 24 מִשְׁמוֹרִים, וָואס יֶעדֶער פון זֵייא הָאט צוּ גֶעהָאלְפֶען צוּ דֶעם מִשְׁמָר פון דִיא כֹּהֲנִים אָדֶער פון דִיא לְוִיִּם אִין שַׁבָּת אָדֶער יוֹם טוֹב אָדֶער רֹאשׁ חֹדֶשׁ אָדֶער וֶוען אֵיינֶער הָאט גֶעבְּרֶענְגְט אַ קָרְבָּן, זֶענֶען זֵייא גֶעשְׁטַאנֶען דָארְט צוּ מִזְרָח זַייט פון דֶעם מִזְבֵּחַ פון אָנְהוֹיבּ וִויא דֶער כֹּהֵן הָאט אָנְגֶעהוֹיבֶּען מַקְרִיב צוּ זַיין דֶעם קָרְבָּן הַתָּמִיד בִּיז צוּם סוֹף, וִויא עֶר אִיז פַאר בְּרֶענְט גֶעוָוארֶען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ.

אִין עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אוֹיף דִיא וֶוענְט אַרוּם, הָאט גֶעהַאנְגֶען אַלֶעם וָואס מֶען הָאט אַוֶועק גֶענוּמֶען פון דִיא שׂוֹנְאֵי יִשְׂרָאֵל אִין דֶער מִלְחָמָה, שְׁוֶוערְדִין, שְׁפִּיזֶען, פַּאנְצֶערְס אוּנ נָאךְ פֶערְשִׁיעדֶע־נֶע טַייעֶרֶע זַאכֶען, דָאס אִיז אַלֶעם גֶעוֶוען צוּ וַוייזֶען וִויא גָאט בּ״ה הָאט זֵייא גֶעהָאלְפֶען פון דִיא שׂוֹנְאִים, אוּנ עֶר אִיז דֶער אֶמֶת׳ר הֶעלְפֶער.

אִין סֵפֶר פְּסִיקְתָּא רַבְּתָא שְׁטֵייט, דִיא יוּדֶען וָואס הָאבֶּען זִיךְ גֶעהַאלְטֶען בִּקְדוּשָׁה אוּנ הָאבֶּען גֶעדַארְפְט קוּמֶען אַלֶע שַׁבָּת אוּנ אַלֶע רֹאשׁ חֹדֶשׁ אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין, הָאבֶּען זֵיי גֶעמוּזְט דָארְט זַיין. פְרֶעגְט דֶער פְּסִיקְתָּא וִויא אִיז דָאס מֶעגְלִיךְ, פון עֶק וֶועלְט אַהִין צוּ קוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין אַלֶע שַׁבָּת אוּנ

אַלֶע ראֹש חֹדֶש, זָאגְט ר׳ פִּנְחָס בֶּן חָמָא הַכֹּהֵן, אַז דִיא וָואלְ־קֶענְס הָאבֶּען זִייא גֶענוּמֶען אוּנ גֶעטְרָאגֶען קֵיין יְרוּשָׁלַיִם, אוּנ אַז זִייא הָאבֶּען זִיךְ אָפּ גֶעפֶּערְטִיגְט אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָאבֶּען דִיא וָואלֶקְעֶנְס זִייא צוּרִיק אַהֵיים גֶעטְרָאגֶען, אוּנ אִין שַׁבָּת ראֹש חֹדֶש הָאבֶּען דִי וָואלֶקְעֶנְס זֵיי צְווייא מָאל קֵיין יְרוּשָׁלַיִם גֶעבְּרֶענְגְט אוּנ צְווייא מָאל אִין דֶעם זֶעלְבֶּען טָאג אַהֵיים גֶעטְרָאגֶען, אֵיין מָאל אִין דֶער פְּרִיה צוּם קָרְבָּן מוּסַף פוּן ראֹש חֹדֶש, אוּנ דָאס אַנְדֶערֶע מָאל צוּ מִנְחָה, אוּנ דָאס הָאט דֶער נָבִיא גֶעזָאגְט „מִי אֵלֶּה כָּעָב תְּעוּפֶינָה וְכַיּוֹנִים אֶל אֲרֻבּוֹתֵיהֶם״, דָאס אִיז טַייטְשׁ, וֶוער אִיז נָאךְ אַזוֹי גְלַייךְ צוּ דִיא יוֹדֶען, וָואס זִייא שְׁוֶועבֶּען אַזוֹי וִויא דִיא וָואלֶקְעֶנְס, דָאס מֵיינְט דֶער נָבִיא אִין דֶער פְּרִיה, אוּנ צוּרִיק וִויא טוֹיבֶּען אִין אִיהר נֶעסְט, מֵיינְט עֶר צוּ מִנְחָה. קֶען מֶען זֶעהֶען וִויא טַייעֶר יוֹדֶען זֶענֶען גֶעוֶועֶן, אַז זִייא הָאבֶּען גֶעהַאט אַ בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דֶער גְרוֹיסֶער לִשְׁכָּה, וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען בֵּית הַמּוֹקֵד, וַוייל דָארְט הָאט תָּמִיד גֶעבְּרֶענְט אַ גְרוֹיס פַייעֶר.

דָארְט אַרוּם אִיז גֶעוֶועֶן דֶער גַאנְג צוּ דֶער מִקְוֶה, וָואס דִיא כֹּהֲנִים פְלֶעגֶען זִיךְ בַּייא נַאכְט טוֹבֵל צוּ זַיין, אִין דֶעם פוּסְבָּאדֶען אִיז גֶעוֶועֶן אַ טִיהר וָואס מֶען אִיז דָארְט אַרוּנְטֶער גֶעגַאנְגֶען אִין דֶער הֵייל אַרַיין, וָואס הָאט גֶעפִיהרְט אוּנְטֶער דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ צוּם בֵּית הַכָּבוֹד פַאר דֶעם כֹּהֵן גָדוֹל, אוֹיךְ צוּ דֶער מִקְוֶה אוּנ צוּם טוֹיעֶר טַדִי, אוּנ אַז דִיא כֹּהֲנִים זֶענֶען בַּייא נַאכְט צוּרִיק גֶעגַאנְ־גֶען פוּן דֶער מִקְוֶה נָאךְ דֶער טְבִילָה, הָאבֶּען זִייא זִיךְ דָארְט בַּייא דֶעם פַייעֶר גֶעוַוארֶעמְט.

אִין דֶער גְרוֹיסֶער זַאאל בֵּית הַמּוֹקֵד אִיז גֶעוֶועֶן אִין אַלֶע פִיר וִוינְקְלֶען פִיר קְלֵיינֶע צִימֶערְן, וָואס יֶעדֶעס צִימֶער הָאט מֶען

גערופען מיט דעם נאמען וואס פאר א דינסט מען האט אין זייא געטוהן, דיא זאאל איז געוועזען אבגעטיילט, האלב איז געוועזען הייליג אונד האלב ניט הייליג, אונ אויס דיא וועגט זעגען ארויס געגאנגען באלקינס וואס האבען בעצייכענט דעם אבשייד צווי־ שען דעם הייליגען אונ ניט הייליגען, ווארום דיא העלפט וואס איז אריין געגאנגען אין דער עזרה איז געוועזען הייליג אונ דיא אנדערע העלפט וואס איז ארויס געגאנגען אין חצר איז געוועזען ניט הייליג, דאס איז געוועזען אז מען זאל וויסען צו מאכען דעם דינסט אין דיא קליינע צימערן, וועלכער דינסט האט געמוזט זיין הייליג אונ וועלכער ניט.

דיא בעשרייבונג פון דען דינסט אונ דיא נעמען פון דיא קליינע צימערן.

א) דאס ערשטע קליינע צימער אין מזרח זייט אויסענווייניג אין חצר, האט מען גערופען ביים בית שני, לשכת אבני המזבח, אין דעם צימער האבען דיא חשמונאים אוועק געלייגט דיא שטיינער פון דעם מזבח, וואס דיא מלכי יון האבען אויף זייא מקריב געוועזען הזרים אויף דעם מזבח, להכעים דיא יודען האבען זייא דאס געטוהן, איבער דעם האט מען דיא שטיינער ניט געטארט נוטצען אונ אוועק ווארפען האט מען זייא אויך ניט געדארפט, ווייל עס שטייט אין דער תורה והניחם שם, דאס איז טייטש, אז עס ווערט עפעס פסול אין בית המקדש, מוז מען עס נור בעהאלטען ניט אוועק ווארפען, איבער דעם האט מען געמאכט איין עקסטרא לשכה פאר דיא שטיינער אונ מען האט דאס גערופען לשכת אבני המזבח.

ב) דיא צווייטע לשכה פון דעם ווינקעל פון אינעווייניג פון דער עזרה אין מזרח זייט, האט מען גערופען לשכת לחם הפנים דארט האט מען געמאכט דעם לחם הפנים, דארט זענען

געוועזן צוויא פארעם איינער פון אייזען און איינער פון גאלד אין דעם אייזערנעם האט מען געבאקען דעם לחם הפנים, און ווען מען האט איהם ארויס גענומען פון באק אובען, האט מען איהם אריין געלייגט אין גאלדענעם פארעם אפ צו קיהלען אויף דעם מארמאר שטיינערנען טיש וואס איז געשטאנען אין אולם, וויא מיר וועלען שפעטער בעשרייבען.

ג) דאס דריטע צימערל האט מען גערופען לשכת הטלאים ווייל דארט איז שטענדיג געוועזן זעקס לעמעליך וואס מען האט מעגליך פון זייא צוויא שטיק מקריב געוועזן, איינס אין דער פריה און איינס צום אבענד, און מען האט תיכף אנדערע צוויא לעמער אריין געשטעלט, און מען האט ניט געטארט ברענגען קיין קרבן אויף דעם מזבח ביז דאס לאם איז פיר טאג געשטא-נען אין דער לשכה אום זיכער צו זיין אז עס איז געזונד און אן א פעהלער, איבער דעם איז דארט געשטאנען זעקס לעמער פאר-בערייט, און מען האט טאגליך צוויא פון דיא זעקס מקריב געוועזן און אנדערע צוויא צוריק געשטעלט.

נאך א טעם איז געוועזן פאר וואס זעקס לעמער זענען גע-שטאנען, ווייל מען האט דאמאלס ניט געוואוסט, ווען ראש חדש איז, ביז דיא עדות זענען געקומען און האבען געזאגט אז זייא האבען געזעהען דיא נייע לבנה, וויא מיר האבען אוי-בען געשריבען, אויך האט מען ניט געוואוסט ווען יום טוב איז, מאמער קומט אויס ערב יום טוב אין שבת, האט מען געמוזט האבען פיר לעמערלעך, דאדורך איז תמיד געוועזן זעקס לעמער-לעך פארבערייט.

ד) דיא פירטע לשכה פון דעם ווינקעל פון אויסענווייניג פון מערב זייט ארויס פון דעם חצר, האט געהייסען לשכת בית המוקד, ווייל דארט איז געוועזן דאס ארט וואס תמיד האט פייער געברענט, און דיא כהנים האבען זיך דארט בייא דער נאכט ביים

צוריק גיין פון דער מִקְוָה גֶעוואַרֶעמְט, וויא מיר הָאבֶּען אויבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען. אויך הָאט מֶען דאָרְט דָאס פַייֶער גֶעבְּרֶענְט כְּדֵי מֶען זָאל זֶעהֶען צו גֵיין צו דֶער מִקְוָה אויך צום בֵּית הַכָּבוֹד אוּנ צום שַׁעַר טַדִי.

דָאס זֶעלְבֶּע צִימֶער הָאט מֶען אויך גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת הַחוֹתֶמֶת ווייל דָארְט אִיז תָּמִיד אַ גַבַּאי גֶעזֶעסֶען, אוּנ ווען אֵיינֶער הָאט גֶעבּאַרְפְט נְסָכִים צוּ זַיין קָרְבָּן, הָאט עֶר גֶעוויזֶען דֶעם גַבַּאי דֶעם קָרְבָּן, הָאט דֶער גַבַּאי אִיהם גֶעזָאגְט וויפִיל עֶר דַארְף, הָאט עֶר בֶּאצָאהלְט דֶעם גַבַּאי פַאר דִיא נְסָכִים, הָאט אִיהם דֶער גַבַּאי גֶעגֶעבֶּען אֵיין קְוויט צוּ דֶעם גַבַּאי פוּן דִיא נְסָכִים, הָאט מֶען שׁוֹין אַרַיין גֶעגֶעבֶּען נְסָכִים צוּ זַיין קָרְבָּן, אוּנ דָאס אִיז גֶעוועֶן כְּדֵי מֶען זָאל נִיט מֶעהר גֶעלְד גֶעבֶּען פַאר דִיא נְסָכִים וויא עֶס קוּמְט אוֹים.

אוּנ אִין דֶער לִשְׁכָּה אִיז גֶעוועֶן גֶעמַאכְט אַרוּם דִיא ווֶענְט טְרֶעפּ אֵיינֶע אִיבֶּער דִיא אַנְדֶערֶע אַזוֹי וויא בֶּענְק אֵיינֶע אִיבֶּער דִיא אַנְדֶערֶע, וָואס אויף זַייא זֶענֶען גֶעשְׁלָאפֶען דִיא אַלְטֶע לַייט וָואס הָאבֶּען דָארְט בֶּעדִינְט, אוּנ דִיא יוּנְגֶע כֹּהֲנִים זֶענֶען גֶעשְׁלָאפֶען אויף דֶער עֶרְד אִין דִיא קְלֵיידֶער וָואס זַייא זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען אִין גֶעטוּעֶן.

דָארְט אִין דֶער לִשְׁכָּה אִיז גֶעוועֶן אוּנְטֶער דֶער בְּרִיק אֵיין קְלֵיינֶע הֵייל, אוּנ דָארְט אִיז גֶעוועֶן אַ גָאלְדֶענֶע קֵייט וָואס אויף אִיהר אִיז גֶעהַאנְגֶען אַלֶע שְׁלִיסְלֶען פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ, אוּנ אויבֶּען אִיז גֶעוועֶן אֵיין מַארְמָאר שְׁטֵיין וָואס הָאט גֶעהַאט אַ גָאלְדֶענֶעם רִינְג אוּנ דֶער גַבַּאי פוּן דִיא שְׁלִיסְלֶען אִיז תָּמִיד אויף אִיהם גֶעלֶעגֶען, אוּנ אַז מֶען הָאט גֶעבּאַרְפְט דִיא שְׁלִיסֶעל הָאט עֶר זִיךְ גֶעמוּזְט אויף הֵייבֶּען אוּנ אָן נֶעמֶען בַּיים רִינְג אוּנ אויף מַאכֶען דֶעם שְׁטֵיין אוּנ אַרוֹים גֶעבֶּען דִיא שְׁלִיסֶעל, אוּנ אַז מֶען הָאט דִיא שְׁלִיסֶעל גֶעוואָלְט צוּרִיק לֵייגֶען, הָאט עֶר ווידֶער גֶעמוּזְט

דֶעם שְׁמַיין אויף הֵייבֶּען, דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען זַיין שְׁטֶענְדִיגֶער דִינְסְט דָארְט צוּ לִיגֶען.

דִיא וֶוענְט פוּן דִיא פִיר קְלֵיינֶע צִימֶערְן אִינֶעוַויינִיג וֶועגֶען גֶעוֶועזֶען דִיא הוֹיךְ נוּר וִויא אֵיין מֶענְטְשׁ, אוּנ פוּן אויסֶעוַויינִיג וֶועגֶען זַייא גֶעוֶועזֶען דִיא זֶעלְבֶּע הוֹיךְ וִויא דִיא וֶוענְט פוּן דִיא עֲזָרוֹת צוּ פִירְצִיג אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ, אוּנ אִין דֶעם טוֹיעֶר פוּן דֶער גְרוֹיסֶע לִשְׁכַּת פוּן דָרוֹם זַייט אִיז גֶעוֶועזֶען אַ קְלֵיין טִירֶעל, אוּנ וָואס דָארְט אַרוּם וֶועגֶען אַרַיין גֶעקוּמֶען אַלֶע כֹּהֲנִים יֶעדֶען טָאג גַאנְץ פְרִיה וֶוען מֶען הָאט נוּר אִיבֶּער גֶענוּמֶען דִיא שְׁלִיסֶעל, אוּנ דָארְט אִיז גֶעוֶועזֶען דָאס אָרְט וָואס מֶען הָאט גוֹרָל גֶעוָוארְפֶען אויף דֶעם דִינְסְט פוּן אַגַאנְצֶען טָאג, כְּדֵי עֶס זָאל נִיט זַיין קֵיין קְרִיג צְווִישֶׁען דִיא כֹּהֲנִים, אוּנ אויף וֶועמֶען דֶעם גוֹרָל אִיז גֶעפַאלֶען דֶער הָאט דֶעם זֶעלְבֶּען טָאג דִינְסְט גֶעהַאט, דֶער נָאךְ וֶועגֶען דִיא כֹּהֲנִים אַרוּם גֶעגַאנְגֶען אִין אַלֶע צִימֶערְן צוּ זֶעהֶען אוֹיבּ עֶס אִיז אַלֶעס אָן גֶעגְרֵייט אוּנ אוֹיבּ אַלֶע כְּלֵי שָׁרֵת שְׁטֶעהֶען אויף זֵייעֶר אָרְט, כְּדֵי עֶס זָאל חַס וְשָׁלוֹם אִין דִינְסְט קֵיין שׁוּם עִיכּוּב נִיט זַיין.

אִין דִיא פֶענְסְטֶער פוּן דֶער לִשְׁכָּה הָאבֶּען דִיא כֹּהֲנִים גֶעבְּלָאזֶען אויף דִיא טְרָאמְמֵייטֶען אִין דֶער צַייט וָואס מֶען הָאט מַקְרִיב גֶעוֶועזֶען דֶעם קָרְבָּן הַתָּמִיד:

אוּנ וֶוען מֶען הָאט גֶעהֵיילִיגְט דָאס עֶרְשְׁטֶע מָאל דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ מִיט דֶער גַאנְצֶע שְׁטָאט יְרוּשָׁלַיִם הָאבֶּען זַייא אויךְ גֶעבְּלָאזֶען מִיט דִיא חֲצוֹצְרוֹת, אוּנ וֶוען מֶען אִיז גֶעגַאנְגֶען אִין דֶער מִלְחָמָה אַרַיין, הָאבֶּען זַייא אויךְ גֶעבְּלָאזֶען מִיט דִיא חֲצוֹצְרוֹת אִין דִיא פֶענְסְטֶער, אוּנ אַלֶע פְרֵייטָאג פַאר נַאכְט אוּנ עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר פַאר נַאכְט הָאט מֶען אויךְ גֶעבְּלָאזֶען מִיט דִיא חֲצוֹצְרוֹת צוּם צֵייכֶען אַז מֶען זָאל אַלֶע גֶעשֶׁעפְטֶען שְׁלִיסֶען, אוּנ מוֹצָאֵי שַׁבָּת אוּנ מוֹצָאֵי יוֹם טוֹב הָאט מֶען אויךְ גֶעבְּלָאזֶען כְּדֵי מֶען

זָאל וִויסֶען נִיט פְרִיהֶער וָואכֶען צוּ מַאכֶען בִּיז מֶען הָאט אוֹיף דִיא חֲצוֹצְרוֹת גֶעבְּלָאזֶען.

דָארְט אוֹיסֶעוֶוענִיג פוּן דֶער זַאאל בֵּית הַמּוֹקֵד קֶעגֶען אִיבּ־בֶּער דֶעם מִזְבֵּחַ, הָאבֶּען דִיא הַיידֶען אַריין גֶעבְּרֶענְגְט דִיא עֲבוֹדָה זָרָה סֶמֶל הַקִּנְאָה אוּנ הָאבֶּען דָארְט צוּ אִיהר גֶעדִינְט, דָארְט הָאט אוֹיךְ יְחֶזְקֵאל הַנָּבִיא דֶער זֶעהֶען 70 מַאן הַיידֶען וָואס זֶענֶען אַריין גֶעקוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ יֶעדֶער פוּן זֵייא הָאט גֶעהַאט אַ פֵייעֶר פַאן מִיט קְטוֹרֶת אִין דֶער הַאנְד, אוּנ הָאבֶּען זִיךְ גֶעבּוּקְט צוּ דִיא גֶעשְׁטַאלְטֶען פוּן חַיוֹת אוּנ בְּהֵמוֹת אוּנ וֶועְרִים וָואס זֵייא הָאבֶּען דָארְט אוֹיס גֶעקְרִיצְט אוֹיף דִיא וֶוענְט.

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דִיא לִשְׁכָּה וָואס אִיז גֶעוֶועזֶען נֶעבֶּען טוֹיעֶר וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען שַׁעַר הַנִּיצוֹץ.

דָארְט אִיז גֶעוֶועזֶען אַזוֹי וְויא אַ זַאאל אָן וֶוענְט נוּר מִיט אַ דַאךְ, דָארְט הָאבֶּען זִיךְ אַיין גֶעזַאמֶעלְט דִיא לְוִיִּם וָואס הָאבֶּען גֶעהִיט דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַ גַאנְצֶע נַאכְט, אוּנ אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען דָאס גֶערוּפֶען נִיצוֹץ, וַוייל דִיא פַיינְד הָאבֶּען דוּרְךְ דִיא גָאלְדֶענֶע פֶענְסְטֶער פוּן דֶעם אָרְט וָואס אִיז גֶעוֶוען קֶעגֶען אִיבֶּער דֶעם הֵיכָל פַייעֶר אַריין גֶעוָוארְפֶען וֶוען זֵייא הָאבֶּען דָאס הֵיכָל צֶערְשְׁטֶערְט בַּיים בַּיִת רִאשׁוֹן, דָאס זֶענֶען גֶעוֶוען דִיא פֶענְסְטֶער פוּן צָפוֹן זַייט, אוּנ דֶער פָּסוּק זָאגְט מִצָּפוֹן תִּפָּתַח הָרָעָה, דָאס הֵייסְט, דָאס שְׁלֶעכְטֶע הֵייבְּט אָן פוּן צָפוֹן זַייט.

אוֹיבֶען אִיבֶּער דֶעם טוֹיעֶר אִיז גֶעוֶוען אַ גְרוֹיסֶער טוּרְם וָואס מֶען הָאט אִיהם גֶערוּפֶען עֲלִיַּת בֵּית הַנִּיצוֹץ, וָואס דָארְט זֶענֶען תָּמִיד גֶעזֶעסֶען דִיא יוּנְגֶע כֹּהֲנִים אוּנ הָאבֶּען אוֹיךְ גֶעהִיטֶען דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַגַאנְצֶע נַאכְט, אוּנ דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען קַאסֶערְין פוּן יוּנְגֶע כֹּהֲנִים. Laboratorium

פוּן דֶער עֶרְד בִּיז אוֹיבֶען אוֹיף דֶעם טוּרְם אִיז הוֹיךְ גֶעוֶוען

100 אײלען, דאָרט האָבען זײא זיך אױס געצײכענט, אײנער אױף אױבען געשטאַנען מיט אַ האָר אין זײן האַנד, און פון אונטען האָט אַ יונגער כהן געציעלט מיט אַ פײל און האָט געמוזט טרעפען די האָר וואָס יענער האָט אױבען געהאַלטען און האָט זיא געשפּאָלטען אין דער העלפט, אַזױ וויא מיר האָבען שױן אױבען געשריבען.

דיא בעשרייבונג פון דיא 4 לשכות אין ווינקעל צפונית מערבית.

ביא דער וואַנד צווישען עזרת נשים און עזרת ישראל, איז געוועזען אַ גרױסע זאַאל וואָס אין איהר איז געוועזען 4 צימערן, אײן זײט פון דיא זאַאל איז געוועזען אונטער דיא בריק פון עזרת ישראל, און דיא אַנדערע זײט איז געשטאַנען 7 מיט אַ האַלב אײלען הױך אין עזרת נשים, און דיא בריק פון עזרת ישראל איז געוועזען העכער מיט 7 אַ האַלב אײלען וויא דיא עזרת נשים איז אױס געקומען דער דאַך פון דיא זאַאל גלײך מיט דער בריק פון עזרת ישראל און דיא קלײנע צימערן וואָס זענען געוועזען אונטען אין עזרת נשים גלײך וויא אַלע צימערן, און אין עזרת ישראל זענען זײא געשטאַנען אונטען.

דיא בעשרייבונג פון דיא לשכות מיט זײערע נעמען.

דאָס ערשטע צימער האָט מען גערופען לשכת המלח, ווײל דאָרט איז געוועזען דער סקלאַד פון זאַלץ וואָס מען האָט דען כבש הגדול באַשיט, כדי דיא כהנים זאָלען זיך ניט אַראָפּ גליטשען פון מזבח, אױך דאָס זאַלץ צו דיא מנחות און צו אַלע קרבנות, און אױך צו דיא לעדערס פון דיא קרבנות צו זאַלצען.

דאָס צווייטע צימער אין דער זײט, האָט מען גערופען לשכת בית הפרוה, דאָרט האָט מען אײן געזאַלצען דיא לעדערס פון דיא קרבנות, זײא זאָלען ניט פאַר דאַרבען ווערען.

דיא דְרִיטֶע לִשְׁכָּה הָאט מֶען גֶערוּפֶען לִשְׁכַּת בֵּית הַמַדִיחִין, דָארְט הָאבֶּען דיא כֹּהֲנִים גֶעוואַשֶׁען דָאס אִינֶעווייניגְסְטֶע פוּן דיא קָרְבָּנוֹת, אוּנ אוֹיף דֶעם דַאךְ פוּן דיא דְרֵייא לְשָׁכוֹת אִיז גֶעוֶוען אַיין מִקְוֶה אוֹיף אַ הֵיילִיג אָרְט, דָארְט הָאט זִיךְ דֶער כֹּהֵן גָדוֹל טוֹבֵל גֶעוֶוען אִין יוֹם כִּפּוּר, אוּנ פוּן דֶער מִקְוֶה וָואס עֶר הָאט זִיךְ פִיר מָאל טוֹבֵל גֶעוֶוען אִיז עֶר גְלַייךְ אַרַיין גֶעגַאנְגֶען אִין קָדְשֵׁי קָדָשִׁים זַיין עֲבוֹדָה צוּ טָאהְן.

אִין גַאנְצֶען בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז קֵיין דַאךְ אוּנ קֵיין מִקְוֶה נִיט גֶעוֶוען וָואס עֶס הָאט גֶעזָאלְט הֵיילִיג זַיין, נוּר דֶער דַאךְ אוּנ דיא מִקְוֶה אִיז גֶעוֶוען הֵיילִיג, דָארְט אִיז גֶעוֶוען טְרֶעפּ וָואס מֶען אִיז אַרוֹיף גֶעגַאנְגֶען אוֹיף דֶעם דַאךְ אִין דֶער מִקְוֶה אִיבֶּערְן בֵּית הַפַּרְוָת, אוּנ דיא גַאנְצֶע גֶעבֵּיידֶע הָאט מֶען גֶערוּפֶען בֵּית הַפַּרְוָה, ווייל דֶער וָואס הָאט דיא מִקְוֶה גֶעמַאכְט הָאט גֶעהֵייסֶען פַּרְוָה, אוּנ עֶר הָאט דיא מִקְוֶה גֶעמַאכְט מִיט אַזַא קוּנְסְט וָואס קֵיינֶער הָאט נִיט גֶעקֶענְט דֶערְגֵיין וִויא אַזוֹי זִיא אִיז גֶעמַאכְט גֶעוָוארֶען. דיא חֲכָמִים הָאבֶּען פוּן אִיהם פֶערְלַאנְגְט, עֶר זָאל זֵייא זָאגֶען דֶעם סוֹד פוּן דֶער קוּנְסְט, הָאט עֶר נִיט גֶעוָואלְט זָאגֶען, הָאבֶּען זֵייא גֶעזָאגְט, עֶר הָאט זִיא מִיט כִּישׁוּף גֶעמַאכְט. שְׁפֶּעטֶער הָאט מֶען אָבֶּער אַיין גֶעזֶעהֶען, אַז עֶר אִיז נִיט קֵיין מְכַשֵׁף, נוּר עֶס אִיז בֶּאֱמֶת אַ חָכְמָה נִפְלָאָה וִויא עֶר הָאט דָאס וַואסֶער אַרוֹיף גֶע־צוֹיגֶען פוּן אוּנְטֶען אוֹיס דֶער קְוֶועלֶע בִּיז אוֹיף דֶעם דַאךְ, אַז עֶר הָאט נוּר דיא עֶפְנוּנְג אוֹיף גֶעמַאכְט, אִיז דָאס וַואסֶער שׁוֹין גֶע־פְלָאסֶען אִין אַ מַאשִׁין אוּנ אִין אַ רֶעהְר, אוּנ אַלֶע מָאל שְׁטַארְקֶער אִין אַ אוֹיף הֶער, דָאס וַואסֶער אִיז תָּמִיד פְרִישׁ גֶעוֶוען, וָוא זֶם דָאס וַואסֶער אִיז גְלַייךְ צוּרִיק אַרַיין גֶעגַאנְגֶען אִין דֶעם קַנַאל, אוּנ אַז דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ וָואלְט נָאךְ הַיינְט גֶעשְׁטַאנֶען וָואלְט דָאס וַואסֶער נָאךְ הַיינְט גֶערוּנֶען, אוּנ דָאס פַּאר שְׁטֵייט קֵיינֶער, דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען Perpitem oblin אֵייבִּיגֶע בֶּעוֶועגוּנְג. אִין

דער לאַנדענער באַנק ליגט שוין אַסאַך יאָהרען 75,000 פונט שטערלינג פאַר אַזאַ מענטש וואָס וועט קומען און וועט וויסען פון דער חכמה, און עס איז נאָך ביז אַצונד קיינער ניט געקומען.

אויבען איז אויך געווען אַ בוידעם שטיבעל אין דער זייט וואָס די כהנים פלעגען דאָרט צו עסען זייער חלק פון די קרבנות, אויך די ישראלים וואָס האָבען געהאַט אַ חלק פון די זבחים האָבען עס דאָרט געגעסען. דאָרט איז אויך געווען אין דער זייט איין זאַאל אָן אַ דאַך וואָס אין איין ווינקעל פלעגען די כהנים זיך צו קאָכען דאָס פלייש פון די קרבנות חטאת ואשם פון דעם פאָלק.

אין דעם אַנדערען ווינקעל פון דרומית מזרחית איז אויך געווען דרייא לשכות אונטער איין דאַך.

א) די ערשטע לשכה וואָס מען האָט זיא גערופען לשכת הגזית, איז געשטאַנען אין מזרח זייט, זיא איז געווען די העלפט פון דער זאַאל וואָס איז אַריין געגאַנגען אין די עזרה, זיא איז געווען הייליג, איבער דעם האָט קיינער ניט געטאָרט דאָרט זיצען נור פון מלכי בית דוד, און די העלפט וואָס איז אַרויס געגאַנגען אין חצר איז ניט געווען הייליג, דאָרט זענען געזעסען די 71 סנהדרי גדולה, די זענען שוין געווען די גרעסטע קלאַס סנהדרין וואָס 69 זענען געזעסען אויף מערב זייט פון דער לשכה קעגען איבער דעם נשיא און דעם אב בית דין וואָס ער איז געווען דער צווייטער פון נשיא, און זייא זענען געזעסען האַלב רונד, אַזוי ווי מיר האָבען אויבען געשריבען.

אין דעם זאַלל זענען געווען צווייא טיהרען, איין טיהר פון אויסען ווייניג איז געווען צום הר הבית וואָס מען איז דאָרט אַרום אַריין געקומען, און איין טיהר איז געווען אינעווייניג פון דער עזרה, דאָרט איז מען אַריין געגאַנגען אין דער עזרה.

די לענג פון דער לשכת הגזית איז געווען 16 איילען און

דיא ברייט 12 איילען, אין דער לשכה האבען אויך דיא כהנים אלע טאג גורל געווארפען פאר דיא סנהדרין אויף דעם דינסט, ווער עס זאל טאהן דיא עבודה, אזוי וויא מיר האבען אויבען גע־שריבען, אונ איידער זייא זענען געגאנגען טאהן דיא עבודה זע־נען זייא ווידער געגאנגען אין לשכת הגזית אום צו זאגען קריאת שמע. דיא הויפט בעשעפטיגונג פון דיא סנהדרי גדולה איז גע־ווען, וואס זייא האבען נאך געזוכט אויב דער כהן האט קיין פסול, פון וואס פאר עלטערן ער קומט ארוים, אונ אויב ער איז געזונד צום דינסט, אונ אז מען האט געפונען אין א כהן א פסול האט ער זיך אן געטוהען אין שווארצען אונ האט געקלאגט וויא א אבל אונ איז אהיים געגאנגען, אונ אויב ער איז געווען כשר צו דיא דינסט, האט ער זיך געמאכט א יום טוב אונ האט גע־מאכט א סעודה פאר אלע גוטע פריינד, אונ האט געלויבט גאט ב"ה וואס האט אוים ערוויילט דיא קינדער פון אהרן הכהן, זייא זאלען באדינען אין קדשי קדשים:

ב) דיא צווייטע זאאל האט מען גערופען לשכת הגולה, ווייל ווען דיא יודען זענען צוריק געקומען פון גלות אונ האבען געבויעט דאס בית שני, האבען זייא דארט געגראבען א ברונע וואס האט וואסער געגעבען צו אלע געברויך, צו טרינקען, צום קאכען פאר דיא כהנים אין בית המקדש, דאס וואסער איז גע־ווען זים אונ גוט צום קאכען, אונ דיא שעפערם האבען תמיד געהאט וואסער וויפיעל זייא האבען געברויכט.

ג) דיא דריטע זאאל האט מען גערופען לשכת פלהדרין, זיא איז געווען פון דרום זייט פון דער עזרה, דאס איז געווען דאס ארט וואס דער כהן גדול איז געווען אגאנץ יאהר, אונ זיבען טאג פאר יום כפור איז ער שוין דארט געזעסען טאג אונ נאכט אונ האט זיך אבגעשייד פון ווייב אונ האט זיך גור געלע־רענט דיא עבודה פון יום כפור.

דער אַריין גאַנג אין דער לִשְׁכָּה איז געווען דורך דעם טויער וואָס מען האָט גערופען שַׁעַר הַמַּיִם, וואָס איז געווען אין דָרום זייט צום ווינקעל פון מִזְרָח. דאָס טויער איז געווען דאָס נעכסטע צו דער לִשְׁכָּה, איבער דעם איז דער כֹּהֵן גָדוֹל געגאַנגען דורך דעם טויער, אונ אַז ער האָט געוואָלט צוזיך געהן, האָט ער געהאַט אין דער לִשְׁכָּה אַזעלכע שאַפען וואָס ער האָט זיינע קליידער פון עֲבוֹדַת הַקֹּדֶשׁ אַריין געלייגט, דעם חֹשֶׁן וְאֵפוֹד, דעם אוּרִים וְתֻמִּים אונ דעם נֵזֶר הַקֹּדֶשׁ מיט דעם מִצְנֶפֶת, אַלעס וואָס ער האָט געהאַט האָט ער דאָרט אַריין געלייגט אין די שאַפען.

נאָך איין לִשְׁכָּה איז דאָרט געווען אויף דָרום זייט אינעווייניג אין דער עֲזָרָה, וואָס מען האָט גערופען לִשְׁכַּת בֵּית אַבְטִינַס ווייל אין בַּיִת שֵׁנִי איז נור געווען אייגער וואָס ער האָט געקענט די קונסט פון די קְטוֹרֶת אונ דער האָט אַבְטִינַס געהייסען, ער האָט אָבער די קונסט קיינעם געלערענט, נור זיינע קינדער מיט זיין פאַמיליע, אונ דאָרט אין דער לִשְׁכָּה איז געווען דאָס אָרט פון די קְטוֹרֶת, באַדורך האָט מען גערופען די לִשְׁכָּה אויף זיין נאָמען אַבְטִינַס, אונ אין דער לִשְׁכָּה איז געווען אין זאַאל אַן ווענט נור מיט אַ דאַך.

נאָך איין לִשְׁכָּה איז דאָרט געווען וואָס איז געשטאַנען מיט דעם פראָנט צו צָפוֹן זייט אונ מען האָט זיא אויך גערופען בֵּית אַבְטִינַס, ווייל זיא איז געשטאַנען נעבען דער לִשְׁכָּה פון די קְטוֹרֶת, אָבער דער נאָמען פון דער לִשְׁכָּה איז געווען מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ, ווייל אַלע דינסט פון דעם מִזְבֵּחַ האָט געהערט צו די כֹּהֲנִים וואָס זענען אַרוים געקומען פון צָדוֹק כֹּהֵן גָדוֹל, ווייל זיין יִחוּס איז געווען ריין אונ זיין צִדְקוּת איז געווען גרויס, אונ דאָרט אין דער לִשְׁכָּה זענען נור געווען די כֹּהֲנִים בְּנֵי צָדוֹק אונ פון דאָרט זענען זייא אַרוים געגאַנגען צו מִשְׁמֶרֶת הַמִּזְבֵּחַ.

נָאךְ אֵיין לִשְׁכָּה אִיז דָארְט גֶעוֶועֶן אִין דָרוֹם זַייט פוּן אוֹי־סֶענְוֶוייניג צוּם חָצֵר אוֹיף דֶעם שַׁעַר הַשָּׁמַיִם וָואס דָארְט אִיז אוֹיךְ גֶעוֶועֶן אַ מִקְוָה וַוייל דִיא טְבִילָה הָאט נִיט גֶעדַארְפְט זַיין אוֹיף קֵיין הֵיילִיג אָרְט, אוּנ דִיא מִקְוָה אִיז אוֹיךְ נִיט גֶעוֶועֶן אוֹיף קֵיין הֵיילִיג אָרְט, וַוייל דִיא מִקְוָה אִיז גֶעוֶועֶן 23 אֵיילֶען הֶעכֶער אִיבֶּער דֶער עֲזָרָה, אוּנ אוֹיבֶּען אִיבֶּער דִיא דֶאכֶער אוּנ דִיא בּוֹי־דֶעמְס זֶענֶען נִיט גֶעוֶועֶן הֵיילִיג, אָבֶּער דִיא מִקְוָה פוּן בֵּית הַפַּרְוָת וָואס אִיז גֶעוֶועֶן אוֹיף דֶעם בּאךְ אִיז גֶעוֶועֶן הֵיילִיג, וִויא מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען שׁוֹין גֶעשְׁרִיבֶּען.

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דְרִיטֶען טֵייל פוּן בֵּית הַמִקְדָשׁ
וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען עֶזְרַת כֹּהֲנִים.

בֵּיים עֶנְדֶע דִיא 41 אֵיילֶען פוּן עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אִיז גֶעוֶועֶן בַּאלְקִין פוּן אֵיין וַואנְד צוּ דֶער אַנְדֶערֶע, דִיא בַּאלְקִין הָאבֶּען גֶעמַאכְט אַ אָבְטֵיילוּנְג צְווִישֶׁען עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶזְרַת כֹּהֲנִים, וָואס דָארְט הָאט שׁוֹין נִיט גֶעטָארְט אַריין גֶעהְן קֵיין יִשְׂרָאֵל אוֹיסֶער בֵּייא אֵיינֶעם גְרוֹיסֶען נוֹיטְפַאל, דִיא בַּאלְקִין הָאט מֶען גֶערוּפֶען פַּסְפְּסִין.

גְלַייךְ וִויא דִיא פַּסְפְּסִין הָאבֶּען זִיךְ אָן גֶעהוֹיבֶּען אִין מַעֲרָב זַייט, אִיז שׁוֹין גֶעוֶועֶן דִיא בְּרִיק ווִידֶער וָואס אַ מָאל הֶעכֶער, דָארְט אִיז גֶעוֶועֶן אַ שְׁטֵיין וָואס עֶר אִיז גֶעגַאנְגֶען אִיבֶּער דִיא גַאנְצֶע בְּרֵייט פוּן דֶער עֲזָרָה, פוּן אֵיין אֵיל דִיא הוֹיךְ, אוּנ הָאט אוּנְטֶען אוֹיךְ גֶעמַאכְט אַ אָבְטֵיילוּנְג צְווִישֶׁען עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל אוּנ עֶזְרַת כֹּהֲנִים, אִין דֶעם שְׁטֵיין אִיז גֶעוֶועֶן אוֹיסְגֶעהַאקְט דְרֵייא טְרֶעפּ צוּ הַאלְבֶּע אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ אוּנ אֵיין הַאלְבֶּע אֵיל דִיא בְּרֵייט, אוּנ אוֹיף בֵּיידֶע זַייטֶען פוּן דֶעם אוֹיסְגֶעהַאקְטֶען זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען דִיא לְוִיִם מִיט דִיא מְשׁוֹרְרִים אוּנ דִיא אַלֶע וָואס הָאבֶּען נוּר צוּ גֶעהָאלְפֶען זִינְגֶען אוּנ שְׁפִּילֶען זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען

מיט זייער פנים צו מערב זייט און מיט דעם רוקען צום פאלק, דאס ארט האט מען גערופען דוכן. אין א רגל אז עס איז געוועזען פיהל כהנים און האבען געדארפט דוכענען, איז געווען אין עזרת כהנים זייער ענג, האבען א טייל פון די כהנים אויף דעם ארט געדוכענט, נור זייא זענען געשטאנען מיט דעם פנים צו מערב זייט, ווארום מען האט אין בית המקדש ניט אנדערשט געטארט שטיין, נור די קעפף האבען זייא אויס געדרייט צום פאלק וואס זייא האבען געבענטשט, דאס איז געוועזען א גאנץ שווערע עבודה פאר די כהנים וואס זייא זענען דארט געשטאנען, און איידער מען איז געגאנגען מנסך זיין דעם ויין אדער דאס וואסער אויף דעם מזבח, האבען די לוים פריהער אן געהויבען צו שפילען און צו זינגען, זייא האבען ניט געטארט פריהער אן הויבען צו שפילען און ניט אויף הערן צו שפילען ביז בן ארזא האט זייא געשטעלט דעם טאהן מיט זיין שטימע, און ער איז געוועזען דער לעצטער וואס האט אויף געהערט, ער האט געהאט צווייא מוזיקאלישע אינשטרומענטען, איינס האט געהייסען צלצלי שמע, און דאס אנדערע האט געהייסען צלצלי תרועה.

די בעשרייבונג פון די עבודה ניסוך היין.

דער כהן גדול איז געשטאנען אויף דעם סובב פון דעם מזבח, נעבען איהם איז געשטאנען דער סגן הכהן און אין דער אנדערע זייט איז אויך געשטאנען איין כהן, דער סגן האט אין ביידע הענט געהאלטען צווייא סיגנאלען, און בן ארזא איז געשטאנען קעגען איבער זייא מיט צווייא כהנים וואס זייא האבען געהאט צווייא טראמייטען, צום ערשטען האט זיך אנידער געשטעלט בן ארזא מיט די צווייא כהנים מיט די טראמייטען און פאר איהם איז געשטאנען דער צלצלי תרועה מיט דעם

צִלְצְלֵי שָׁמַע, און צום עֶרְשׁט הָאבֶּען אָן גֶעהוֹיבֶּען צוּ בְּלָאזֶען דיא צְוֵוייא כֹּהֲנִים מִיט דִיא טְרָאמְפֶּיטֶען צום צֵייכֶען יֶעדֶער זָאל זִיךְ שְׁטֶעלֶען אויף זַיין אָרְט, הָאטְשֶׁע עֶס אִיז שׁוֹין לַאנְג יֶעדֶער גֶעשְׁטַאנֶען אויף זַיין אָרְט, נוּר עֶס הָאט גֶעמוּזְט אַזוֹי זַיין לִכְבוֹד הַשֵּׁם. בֶּן אַרְזָא הָאט אַוֵוינְק גֶעגֶעבֶּען צום סְגַן וָואס הָאט גֶע־גֶעהַאלְטֶען דיא סִיגְנַאלֶען אִין הַאנְד, און דיא לְוִיִּם הָאבֶּען נוּר גֶעקוּקְט אויף בֶּן אַרְזָא, און וִויא דֶער כֹּהֵן הָאט זִיךְ אַרָאפּ גֶע־בּוֹיגֶען צום וַויין וָואס עֶר הָאט גֶעדַארְפְט מְנַסֵּךְ זַיין אויף דֶעם מִזְבֵּחַ, אַזוֹי הָאט דֶער סְגַן אויף גֶעהוֹיבֶּען בֵּיידֶע סִיגְנַאל פָּאנֶען. אַזוֹי הָאט בֶּן אַרְזָא גֶעגֶעבֶּען דְרַייא קְלֶעפּ מִיט דֶער כְּלִי וָואס עֶר הָאט אִין הַאנְד גֶעהַאט אויף דֶעם צִלְצְלֵי תְּרוּעָה, הָאט עֶר אַרוֹיס גֶעגֶעבֶּען אַ שְׁטַארְקֶע שְׁטִימֶע, דָאס הָאט מֶען גֶעהֶערְט וֶועקְס מַייל וַוייט און דָאס הָאט גֶעצוֹיגֶען דיא שְׁטִימֶע קֶענֶען צְוַואנְצִיג מִינוּט.

בְּאוֹתוֹ רֶגַע הָאבֶּען אָן גֶעהוֹיבֶּען דיא לְוִיִּם צוּ שְׁפִּילֶען און זִינְגֶען, און עֶס הָאט נִיט גֶעטָארְט זַיין קֵיין הֶפְסֵק צְווִישֶׁען דֶעם קוֹל פון צִלְצְלֵי תְּרוּעָה און דֶעם קוֹל פון דִיא לְוִיִּם. דָאס שְׁפִּילֶען און דָאס זִינְגֶען הָאט גֶעהַאט אַזַא קְרַאפְט, אַז מֶען הָאט גֶע־וָואלְט אֵייגֶעם טַייטֶען, הָאבֶּען זֵייא גֶעקֶענְט, אויךְ אַ גוֹסֵס לֶע־בֶּעדִיג צוּ מַאכֶען, נוּר זֵייא הָאבֶּען גָאר נִיט גֶעטָארְט טוּעֶן אָן דֶעם בַּאפֶעהל פון נָשִׂיא אָדֶער פון כֹּהֵן גָדוֹל, און אַז דִיא לְוִיִּם הָאבֶּן גֶעשְׁפִּילְט הָאט בֶּן אַרְזָא ווידֶער גֶענוּמֶען דֶעם צִלְצְלֵי שָׁמַע און הָאט צוּ גֶעשְׁפִּילְט לוֹיט טַאקְט, און אַז אַלֶע הָאבֶּען שׁוֹין אויף גֶעהֶערְט צוּ שְׁפִּילֶען און זִינְגֶען, הָאט עֶר אויךְ לוֹיט טַאקְט גֶעמַאכְט אויף זַיין כְּלֵי שִׁיר. קוֹרַח עֶר וָואר דֶער אָנְהוֹיבֶּער און דֶער אויף הֶערֶער פון דֶער מוּזִיק אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ און דִיא צוּרַת פון דִיא צְוֵוייא מוּזִיקַאלִישֶׁע כְּלֵי שִׁיר קֶען מֶען זֶעהֶען בַּייא מִיר אִין וֶוערְס פון דִיא פָּאטָאגְרַאפֶען וָואס אִיךְ הָאבּ עֶקְסְטְרָא אַרוֹיס

גֶעגֶעבֶּען מִיט אַלֶע נוּסָחֹן וָואס ווייזט יעדעס אויף זיין אָרְט.
איבּער הוֹיפּט דֶעם צִלְצְלֵי תְרוּעָה הָאבֶּען מִיר גֶעזֶעהֶען אִין וַואַ־
טִיקַאן וָואס ער שְׁרַייבְּט, אַז דָאס אִיז נָאךְ דֶער וֶועלְבֶּער אָרְגַאן
וָואס בֶּן אַרְזָא הָאט אוֹיף אִיהם גֶעשְׁפִּילְט אִין בֵּית הַמִקְדָשׁ, הָאבּ
אִיךְ אִיהם נַאטוּרַאל נָאךְ גֶעמַאכְט נָאךְ דֶער פָּאטָאגְרַאפִיע, אוּנ
דַארִיבֶּער וֶועל אִיךְ נָאךְ שְׁרַייבֶּען אִין דֶעם לֶעצְטֶען טֵייל פוּן מַיין
וֶוערְק.

דִיא לְוִיִם וָואס הָאבֶּען גֶעזִינְגֶען וֶוען מֶען הָאט מַקְרִיב גֶע־
וֶוען דֶעם קָרְבָּן הַתָּמִיד, זֶענֶען גֶעוֶועזען ווייניגְסְטֶענְס צְוֶועלְף, חוּץ
נָאךְ אַנְדֶערֶע וָואס הָאבֶּען נוּר צוּ גֶעהַאלְטֶען, אוֹיךְ זֶענֶען גֶעוֶוען
יִשְׂרְאֵלִים גְרוֹיסֶע מְיוּחָסִים וָואס זֵייא הָאבֶּען גֶעמֶעגְט גֶעבֶּען טֶעבּ־
טֶער פוּן כֹּהֲנִים פַאר וַוייבֶּער, הָאבֶּען אוֹיךְ גֶעמֶעגְט מִיט שְׁפִּילֶען
מִיט כְּלֵי שִׁיר דֶעם שִׁיר וָואס דִיא לְוִיִם הָאבֶּען גֶעזִינְגֶען אַלֶע טָאג,
דֶעם עֶרְשְׁטֶען טָאג הָאבֶּען זֵייא גֶעזִינְגֶען דָאס קַאפִּיטֶעל תְּהִלִּים
כד, אוּנ אַזוֹי יעדען טָאג דֶעם יוֹם וָואס מִיר זָאגֶען הַיינְט, אוּנ
שַׁבָּת מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת.

פוּן דוּכָן בִּיז צוּם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶוען עלף אֵיילֶען פְּלַאץ, פוּן
מִזְרָח בִּיז מַעֲרָב אוּנ פוּן צָפוֹן בִּיז דָרוֹם אִיז גֶעוֶוען 135 אֵיילֶען
פְּלַאץ, אוּנ אוֹיף דֶעם פְּלַאץ הָאט מֶען פַאר שְׁטֵיינֶערְט זְכַרְיָה
הַנָבִיא דֶעם זוּהְן פוּן יְהוֹיָדָע כֹּהֵן גָדוֹל מִיט דֶעם בֶּעפֶעהְל פוּן
יוֹאָשׁ הַמֶלֶךְ.

דָאס אִיז גֶעוֶוען דֶער פְּלַאץ וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ הָאט גֶע־
הֵיילִיגְט מֶען זָאל דָארְט מֶעגֶען פַאר בְּרֶענֶען דִיא קָרְבָּנוֹת וֶוען
אוֹיף דֶעם אִיז שוֹין קֵיין פְּלַאץ נִיט גֶעוֶוען, אוּנ וֶוען שְׁלֹמֹה הַמֶלֶךְ
הָאט בֶּעגַייעט דָאס בֵּית הַמִקְדָשׁ אִיז אַזוֹי פִיהל קָרְבָּנוֹת גֶעפַא־
לֶען, אַז עס הָאט גֶעקֶענְט דוֹיעֶרִין אַיין גַאנְצֶען חֹדֶשׁ דִיא אַלֶע
קָרְבָּנוֹת מַקְרִיב צוּ זַיין.

דִיא שְׁלָמִים וָואס דָארְט אִיז גֶעוֶוען וָואר 22,000 אָקְסֶען אוּנ

120,000 שָׁאף, דָאס אִיז נִיט מֶעגְלִיךְ גֶעוֶועֶן צוּ דֶער וַוארְטֶען זִיךְ מֶען זָאל דָאס מַקְרִיב זַיין אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ, אִיבֶּער דֶעם הָאט עֶר גֶעהֵיילִיגְט דָאס אָרְט אוּנ מֶען הָאט דָא פַּאר פְרֶענְט דִיא רֶעשְׁט קָרְבָּנוֹת וָואס הָאבֶּען נִיט גֶעקֶענְט דַאמָאלְס אַרוֹיף אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ.

דָארְט אִין דֶער עֲזָרָה אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנֶען אַיין טְרָאהְן וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעמַאכְט וֶוען עֶר הָאט גֶעעֶנְדִיגְט דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, דָארְט אִיז גֶעוֶועֶן אַיין זָאאל מִיט 10 גָאלְדֶענֶע זַיילֶען אַן וֶוענְד רוּנְד, אוּנ מִיט אַ גָאלְדֶענֶעם דַאךְ פוּן פִינְף אֵיילֶען דִיא בְּרֵייט, דָארְט אִיז שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ אַרַיין גֶעגַאנְגֶען וֶוען עֶר הָאט פַארְטִיג גֶעמַאכְט דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אוּנ הָאט דָארְט אַנִידֶער גֶעקְנִיעֶט אוּנ אוֹיף גֶעהוֹיבֶּען דִיא הֶענְד צוּם הִימֶעל אוּנ הָאט גֶעבֶּעטֶען צוּ גָאט, אַז אִין דֶעם בֵּית הַמִּקְדָּשׁ זָאלֶען אַלֶע מֶענְטְשֶׁען דֶער הֶערְט וֶוערֶען, אוּנ אֲפִילוּ אַיין עַכּוּ״ם וֶועט קוּמֶען אִין בֵּית הַמִּקְדָּשׁ אַרַיין בֶּעטֶען, זָאל עֶר אוֹיךְ דֶער הֶערְט וֶוערֶען, אוֹיךְ הָאט מֶען פוּן אַיין עַכּוּ״ם קָרְבָּנוֹת אָן גֶענוּמֶען אוּנ זַיין גֶעבֶּעט אִיז אָן גֶענוּמֶען גֶעוָוארֶען, אִיבֶּער דֶעם אִיז דָאס בֵּית הַמִּקְדָּשׁ גוּט גֶעוֶועֶן פַאר דֶער גַאנְצֶער וֶועלְט נִיט נוּר אַלֵיין פַאר יוּדֶען.

דָארְט אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנֶען דֶער קַאסְטֶען פוּן בּוּקְס בּוֹים הָאלְץ, וָואס יְהוֹיָדָע כֹּהֵן גָדוֹל הָאט גֶעמַאכְט אוֹיף דִיא מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל גֶעלְד, וָואס יֶעדֶער פוּן צְוַואנְצִיג יָאהְר אָן הָאט גֶעמוּזְט גֶעבֶּען אַלֶע יָאהְר, אוּנ דָאס גֶעלְט אִיז גֶעגַאנְגֶען אוֹיף הֵיילִיגֶע זַאכֶען, דֶער קַאסְטֶען אִיז גֶעשְׁטַאנֶען בַּייא דֶעם טוֹיעֶר וָואס הָאט גֶעהֵייסֶען שַׁעַר הָעֶלְיוֹן.

דֶער מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל אִיז גֶעוֶועֶן אַיין זִילְבֶּערְנֶע מַטְבֵּעַ, דָאס זִילְבֶּער אִיז גֶעוֶועֶן דָאס זֶעלְבֶּע וָואס מִיר הָאבֶּען הַיינְט, נוּר דָאס גֶעוִויכְט פוּן דֶער מַטְבֵּעַ קֶענֶען מִיר דָא נִיט אַקוּרַאט, אָבֶּער אִין

יֶענֶע לֶאנְדֶער וויא דֶער תַּבְנִית הֵיכָל אִיז גֶעוֶועזֶען, זַייא הָאבֶּען גֶעוִויסְט אַקוּרַאט דָאס גֶעוִויכְט, זַייא שְׁרַייבֶּען דָאס הָאט גֶעוואוֹגֶען אַיין הַאלְבֶּע אוּנְקְיָה, דָאס אִיז דִיא וֶוערְט פוּן נַיין סִילְדִישׁ, אוּנ דָאס וֶועט בַּאטְרֶעפֶען שְׁרַייבֶּען זַייא דָארְט אַ עֶרֶךְ פוּן פִירְצֶעהֶן פְּלַאקְשׁ, אַזוֹי רוּפְט מֶען דָארְט דִיא גֶעלְד מַטְבְּעוֹת.

דָארְט אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנֶען אַ קֶעסֶעלֶע פוּן בּוּקְס בּוֹים הָאלְץ דִיא גְרוֹים דֶער פוּן אִיז גֶעוֶוען, עֶס אִיז אַרַיין צְווייא הָאנְד, אוּנ אִינֶעווֶייניג אִיז גֶעלֶעגֶען צְווייא גָאלְדֶענֶע טֶעוֶועלֶעךְ, אוֹיף אֵיינֶס אִיז גֶעוֶוען אוּם גֶעקְרִיצְט לַיְיָ אוּנ אוֹיף דֶעם צְווייטֶען לַעֲזָאזֵל, אוּנ דֶער כֹּהֵן גָדוֹל הָאט אַרַיין גֶעשְׁטֶעקְט בֵּיידֶע הֶאנְד אוּנ הָאט אַרוֹיס גֶענוּמֶען דִיא צְווייא גָאלְדֶענֶע טֶעוֶועלֶעךְ אוּנ הָאט אוֹיף גֶעהוֹיבֶּען בֵּיידֶע הֶענְד צוּ גָאט אוּנ הָאט גֶעשְׁרִיגֶען אֶחָד לַיְיָ וְאֶחָד לַעֲזָאזֵל, דֶער נָאךְ הָאט עֶר אַרוֹיף גֶעלֵייגְט אַיין הַאנְד אוֹיף אַיין צִיגֶעלֶע וָואס פַאר אִיהם אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אוּנ דִיא אַנְדֶערֶע הַאנְד אוֹיף דֶעם צְווייטֶען צִיגֶעלֶע, אוּנ הָאט אוֹיף גֶעמַאכְט דִיא הֶענְד, זֶענֶען דִיא טֶעוֶועלֶעךְ גֶעבְּלִיבֶּען לִיגֶען אוֹיף דִיא צִיגֶעלֶעךְ, אוּנ דָאס צִיגֶעלֶע וָואס אוֹיף אִיהם אִיז גֶעפַאלֶען לַיְיָ הָאט מֶען מַקְרִיב גֶעוֶוען לַיְיָ, אוּנ דָאס אַנְדֶערֶע הָאט מֶען גֶעשִׁיקְט לַעֲזָאזֵל אִין דֶער מִדְבָּר יְרִיאֵל מִיט אַיין מֶענְטְשׁ וָואס אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען אָן גֶעבְּרֵייט פוּן עֶרֶב יוֹם כִּפּוּר, אוּנ וָואס דֶער פוּן אִיז גֶעוָוארֶען, הָאבֶּען מִיר שׁוֹין אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען.

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן מִזְבֵּחַ וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען מִזְבַּח הָעוֹלָה.

בַּייא דִיא עֶנְדֶע פוּן 11 אֵיילֶען פוּן עֶזְרַת כֹּהֲנִים אִיז גֶעשְׁטַאנֶען דָאס מִזְבַּח הָעוֹלָה, דָאס הָאט פַאר נוּמֶען פוּן צָפוֹן בִּיז דָרוֹם 62 אֵיילֶען מִיט דֶעם כֶּבֶשׁ, אוּנ פוּן מִזְרָח בִּיז מַעֲרָב 32 אֵיילֶען אִין דֶער בְּרֵייט, פוּן צָפוֹן בִּיז דָרוֹם אָן דֶעם כֶּבֶשׁ הָאט

עֶס אוֹיךְ גֶעהַאלְטֶען 32 אֵיילֶען, אוּנ דֶער פוּנְדַאמֶענְט הָאט גֶעהַאט 5 טְפָחִים דִיא הוֹיךְ, אוּנ דִיא בְּרֵייט אִיז גֶעוֶועזֶען פוּן מַעֲרָב זַייט אִין צָפוֹן 32 אֵיילֶען, אוּנ פוּן מִזְרָח זַייט אִין דָרוֹם אִיז נוּר גֶעוֶועזֶען 31 אֵיילֶען, דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען יְסוֹד, אוֹיף דֶעם אִיז ווִידֶער גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין קַאסְטֶען פוּן 30 אֵיילֶען דִיא בְּרֵייט אוּנ 30 אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ הָאט דֶער צְווייטֶער קַאסְטֶען גֶעהַאלְטֶען 5 אֵיילֶען, אוּנ אוֹיבֶען אִיז דֶער קַאסְטֶען גֶעוֶועזֶען אַרוּם אוּנ אַ גַאנִיק. ווָאס דֶער כֹּהֵן אִיז אוֹיף דֶעם גַאנִיק אַרוּם גֶעגַאנְגֶען אוּנ הָאט גֶע־שְׁפְּרֶענְגְט דָאס בְּלוּט פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת, אוּנ דָאס הָאט מֶען גֶע־רוּפֶען דֶעם סוֹבֵב, אוּנ אוֹיבֶען אוֹיף דֶעם הָאט מֶען ווִידֶער אַרוֹיף גֶעשְׁטֶעלְט אַ קַאסְטֶען פוּן 28 אֵיילֶען בְּרֵייט אוּנ 28 אֵיילֶען לַאנְג אוּנ 3 אֵיילֶען הוֹיךְ, אוֹיבֶען אוֹיף דֶעם הָאט מֶען פַאר בְּרֶענְט דִיא אֵבָרִים פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת, אוּנ דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען מְקוֹם הַמַעֲרָכָה, אוּנ אוֹיבֶען אִיז גֶעוֶועזֶען אִין אַלֶע פִיהְר ווִינְקֶלֶען פִיהְר קֶעסְטְלֶעךְ, ווָאס יֶעדֶעס קֶעסְטֶעל הָאט גֶעהַאט אֵיין אֵייל דִיא בְּרֵייט אוּנ אֵיין אֵייל דִיא לֶאנְג אוּנ אֵיין אֵייל דִיא הוֹיךְ, דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען אוֹיבֶען אָפֶען אוּנ הוֹיל אִינֶעווֵייניג, אוּנ דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען קְרָנוֹת, ווָאס זַייא זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין אֵייל אָפּ גֶע־טְרֶעטֶען פוּן עֶק, אוּנ אוֹיף דִיא קְרָנוֹת הָאט מֶען גֶעשְׁפְּרֶענְגְט דָאס בְּלוּט פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת.

אִין ווִינְקֶעל פוּן מַעֲרָבִית דְרוֹמִית פוּן יְסוֹד אוֹיבֶען אִיז גֶע־וֶועזֶען צְווייא לֵיכֶער ווָאס מֶען הָאט אַרֵיין גֶעגָאסֶען דָאס אִיבְּרִי־גֶע בְּלוּט ווָאס אִיז אִיבֶּער גֶעבְּלִיבֶּען אִין בֶּעקִין נָאךְ דֶעם שְׁפְּרֶענְגֶען אוֹיף דִיא קְרָנוֹת, אוּנ פוּן דָארְט זֶענֶען זַייא אַרֵיין גֶעגַאנְגֶען אִין שִׁית ווָאס דָארְט אִיז גֶעוֶועזֶען אִין דֶער בְּרִיק אֵיין מַארְמָאר שְׁטֵיינֶערְנֶער טָאבֶּעל ווָאס הָאט צוּ גֶעדֶעקְט דִיא עֶפְנוּנְג ווָאס דָארְט אַרוּמֶער זֶענֶען אַרֵיין גֶעגַאנְגֶען אַלֶע אוּמְרֵיינֶע ווַא־סֶער אוּנ דָאס אוּמְרֵיינֶע בְּלוּט אוּנ הָאבֶּען זִיךְ דָארְט פַאר מִישְׁט

מִיט דֶער וואַסֶער־לֵייטוּנְג אוּנ וֶוענֶען אַבְּיין גֶערוּנֶען אִין נַחַל קִדְרוֹן ׃

אֵיין אֵייל אוּנְטֶער דֶעם סוֹבֵב וָואס מִיר הָאבֶּען אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען אִיז גֶעוֶוען אַ רוֹיטֶער צֵייכֶען אַרוּם אוּנ אַרוּם, דָאס אִיז גֶעוֶוען אֵיין אוּנְטֶערְשִׁיעֶד וָואס פַאר אֵיין קָרְבָּן מֶען הָאט גֶעדַארְפְט צוּ שְׁפְּרֶענְגֶען אוּנְטֶער דֶעם צֵייכֶען, אוּנ וָואס פַאר אֵיין קָרְבָּן מֶען דַארְף שְׁפְּרֶענְגֶען אִיבֶּער דֶעם צֵייכֶען אוֹיבֶּען, אוּנ אוֹיף דִיא וַואנְד פוּן דֶעם סוֹבֵב אִיז גֶעוֶוען אוֹיס גֶעקְרִיצְט אִיבֶּער דֶעם רוֹיטֶען צֵייכֶען פֶערְשִׁיעדֶענֶע צִיוּרִים אוּנ בְּלוּמֶען, דָאס הָאט גֶעהֵייסֶען כַּרְכּוֹב הַמִּזְבֵּחַ ׃

אוֹיבֶּען אוֹיף דֶעם קַאסְטֶען וָואס מֶען הָאט פַאר בְּרֶענְט דִיא קָרְבָּנוֹת, אִיז גֶעוֶוען בַּיים עֶק אַרוּם אֵיין גַאלֶערְיָא פַאר דִיא כֹּהֲנִים, זֵייא זָאלֶען זִיךְ נִיט אַרָאפּ גְלִיטְשֶׁען, אוּנ אָפּ גֶעטְרֶעטֶען צְוֵוייא אֵיילֶען אִיז גֶעוֶוען דָאס אָרְט וָואס דִיא כֹּהֲנִים זֶענֶען דָארְט אַרוּם גֶעגַאנְגֶען בַּייא דֶער עֲבוֹדָה, אוּנ נָאךְ דִיא צְוֵוייא אֵיילֶען זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען דִיא קַרְנוֹת פוּן אֵיין אֵייל דִיא בְּרֵייט, אוּנ נָאךְ דִיא קַרְנוֹת אִיז ווִידֶער גֶעוֶוען אָפּ גֶעטְרֶעטֶען אֵיין אֵייל פְּלַאץ אַרוּם אוּנ אַרוּם, דֶער נָאךְ הָאט זִיךְ אָן גֶעהוֹיבֶּען דֶער מָקוֹם הַמַּעֲרָכָה וָואס אוֹיף דֶעם אָרְט הָאט מֶען שׁוֹין פַאר בְּרֶענְט דִיא אֵבָרִים פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת, דָאס אָרְט הָאט גֶעהַאט 24 אֵיילֶען, אוּנ עֶס אִיז גֶעוֶוען דִיא פַיְיהר קַאנְטֶען אָפּ גֶעשְׁנִיטֶען רוּנְד, הָאט מֶען דָאס גֶערוּפֶען תַּפּוּחַ, אוּנ אוֹיף דֶעם תַּפּוּחַ אִיז שְׁטֶענְדִיג גֶעלֶעגֶען אָן גֶעבְּרֵייט הָאלְץ גְלַייךְ גֶעלֵייגְט אֵיינְס אוֹיף דֶעם אַנְדֶערְן, צְוֵוייא סְדָרִים, וָואס דִיא שְׁפִּיצֶען פוּן דֶעם הָאלְץ הָאט אָן גֶערִירְט אָן דֶעם תַּפּוּחַ, אֵיינְס הָאט מֶען גֶערוּפֶען מַעֲרָכָה גְדוֹלָה, דָאס אִיז גֶעלֶעגֶען אוֹיף דָרוֹם זַייט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ, אוּנ דָאס צְוֵוייטֶע הָאט מֶען גֶערוּפֶען מַעֲרָכָה קְטַנָּה, דָאס אִיז גֶעלֶעגֶען אִין מַעֲרָב זַייט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ ׃

אויבען אויף דעם אָרט וואס מען האט גערופען נבי המזבח זענען געוועזען צוויא זילבערנע בעקינס, וואס זייא האבען געהאט אונטען אזעלכע ליעקלעך, איין ליעק איז געוועזען אין ווינקעל פון דרום זייט, אונ דאס אנדערע אין ווינקעל פון מערב זייט, איינס אויף ניסוך המים אונ דאס אנדערע אויף ניסוך היין, דער ליעק פון ניסוך היין איז געוועזען פיהל ברייטער וויא דער פון ניסוך המים, ווארום ווייל האט זאטץ אונ גייט ניט לייכט דורך, אונ אונטער דיא בעקינס איז געוועזען רעהרין וואס זענען געגאנגען דורך דעם מזבח ביז אין דיא ערד אריין דורך דיא היילען וואס דארט זענען געוועזען אונטער דער ערד, אונ איין מאל אין 60 אדער אין 70 יאהר פלעגען דיא יונגע כהנים אראפ צו גיין, אונ האבען צונויף גענומען דעם פארגליווערטען ווייך אונ מען האט איהם פאר ברענט אויף דעם מזבח.

דעם טאג האט מען געמאכט א גרויסען יום טוב, אונ דאס אָרט וואס דאס מזבח איז געשטאנען, איז געוועזען דאס זעלבע אָרט וואס אברהם אבינו עליו השלום האט געבראכט זיין זוהן יצחק אויף דיא עקידה.

דער ילקוט הדש שרייבט, אז אויף דעם אָרט האט זיך אברהם אבינו ע"ה מל געוועזען, אונ זיין בלוט איז דארט אריין געריגען וויא מען האט געמאכט דעם יסוד המזבח, אונ דאס לערענט ער ארויס פון דעם פסוק, ואת כל הדם ישפוך אל יסוד המזבח.

דיא בעשרייבונג פון דיא 3 שטאפלען וואס זענען דארט געוועזען ארויף צו גיין אויף דעם מזבח.

זייא זענען געוועזען ביי זאמען, נור דער מיטעלסטער איז געוועזען גרעסער פון דיא צוויא עקסטע, ער האט געהאט צוויא אונ דרייסיג איילען דיא לענג אונ זעכצעהן איילען דיא ברייט

אונ אין דיא הויך אויבען ביים מִזְבֵּחַ אַכְט אֵיילען, דאס האט געהייסען כֶּבֶשׁ הַגָּדוֹל, וואס דארט איז דער כֹּהֵן ארויף געגאנגען אויף דעם מִזְבֵּחַ דיא אֵבָרִים צו פאר ברענען, עס האט ניט גע־טארט זיין קיין טְרֵפָה נור גלאט אונ מְשׁוּפֶּע, אונ אז דער כֹּהֵן האט דיא אֵבָרִים ארויף געטראגען, איז דאס פעטע אראפ גע־רינען, איז דארט זעהר גליטשיק געוועזען, האט מען דאדורך גע־שיט זאלץ, ער זאל זיך ניט אויס גליטשען, דאס איז געוועזען זעהר איין שווערע עבודה. אונ דיא אנדערע צווייא ארויף געגנ־גענען געוועזען אין ביידע זייטען רעכטס אונ לינקס פון דעם גרוי־סען, דיא זענען נור געוועזען 31 איילען לאנג אונ 7 איילען ברייט אונ 5 איילען הויך אונ אויך אזוי מְשׁוּפֶּע אן טְרֵפָה.

דער שטאפעל פון דער רעכטער זייט האט געפיהרט צום סוֹבֵב וואס מען שפרענגט דאס בלוט, אונ אז דער כֹּהֵן איז ארום געגאנגען דעם סובב אונ האט אפ געשפרענגט דאס בלוט איז ער ווידער אויס געקומען אין דער אנדערער זייט וואו מען גיסט אראפ דאס איבריגע בלוט וואס בלייבט אין בעקין, האט ווידער דער שטאפעל צוריק אראפ געפיהרט צום יְסוֹד אונ צום שִׁית ביז צו דער בריק צוריק, אונ אויבען בייא דעם מיטעלסטען שטאפעל איז געוועזען אפ געטרעטען פון דעם מִזְבֵּחַ איין איל אונ דאס האט געהייסען לוּל, ווארום דיא אֵבָרִים האט מען ניט גע־טארט ארויף לייגען אויף דעם מִזְבֵּחַ, מען האט זייא געמוזט ארויף װארפען, אונ אין דעם לוּל איז געוועזען קיילעכדיגע טְרֵפָה וואס אויף דיא טְרֵפָה איז מען אראפ געגאנגען איין מאל אין 70 יאהר נאך דעם פאר גליווערטען וויין, אזו וויא מיר האבען אויבען געשריבען.

דארט אין כֶּבֶשׁ הַגָּדוֹל אין דער זייטען וואנד, איז אויבען געוועזען א קליין פענסטערל, וואס מען האט אריין געווארפען, דאס וואס איז פָּסוּל געווארען אונ צו מארגענס האט מען עס פארברענט.

אֵין מַארְמָאר שְׁטֵיינֶערְנֶער טַאפֶּעל אִיז גֶעוֶועזֶען אִין דֶער בְּרֵיק אִין ווִינְקֶעל פוּן דְרוֹמִית מַעֲרָבִית פוּן יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ, אוּנ אִין דֶער מִיטֶען אִיז גֶעוֶועזֶען אוֹיף צוּ הֵייבֶּען, ווִיא מִיר הָאבֶּען שׁוֹין אוֹיבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען, אוּנ דָאס אִיז גֶעוֶועזֶען אַקוּרָאט אוּנְטֶער דִיא צְווֵייא רֶערְלֶעךְ פוּן יְסוֹד הַמִּזְבֵּחַ וָואס מֶען הָאט אַרַיין גֶעגָאסֶען דָאס אִיבְּרִיגֶע בְּלוּט פוּן בֶּעקִין וָואס מֶען הָאט אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ גֶעשְׁפְּרֶענְגְט.

אִין ווִינְקֶעל פוּן מַעֲרָב זַייט צְווִישֶׁען דֶעם כֶּבֶשׁ אוּנ דֶעם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אוֹיף דֶעם פוּסְבָּאדֶען אֵיין זִילְבֶּערְנֶע פַּייעֶר פַאן וָואס מֶען הָאט דֶער מִיט אַרָאפּ גֶענוּמֶען דָאס אַשׁ פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ, אַז עֶס אִיז גֶעוָוארֶען צוּ פִיהל הָאט מֶען דִיא פַאן אַרוֹיף דֶער לַאנְגְט דֶעם כֹּהֵן וָואס אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אוֹיבֶּען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ, הָאט עֶר גֶענוּמֶען מִיט דִיא הֶענְד דָאס אַשׁ פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ אוּנ הָאט אַרַיין גֶעשִׁיט אִין דֶער זִילְבֶּערְנֶע פַאן, אוּנ עֶר הָאט גֶעהַאט אֵיין גָאלְדֶען קֵייטֶעלֶע וָואס עֶר הָאט דָאס קֵייטֶעל אָן גֶעקֵייטֶעלְט אִין דֶער פַאן אוּנ הָאט אַרָאפּ גֶעלָאזְט דִיא פַאן מִיט דֶעם קֵייטֶעל דָאס אַשׁ זָאל זִיךְ נִיט אוֹיס שִׁיטֶען, אוּנ פוּן אוּנְטֶען אוֹיף דֶעם פוּסְבָּאדֶען אִיז גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין כֹּהֵן וָואס עֶר הָאט דָאס בַּאלְד צוּ גֶענוּמֶען אוּנ הָאט דָאס אַשׁ אַרַיין גֶעשִׁיט אִין שִׁית אַרַיין, אוּנ דֶער נָאךְ הָאט עֶר ווִידֶער בַּייא דֶעם קֵייטֶעלֶע צוּרִיק אַרוֹיף גֶעצוֹיגֶען בִּיז מֶען הָאט גֶערֵיינִיגְט דָאס גַאנְצֶע מִזְבֵּחַ פוּן דֶעם אַשׁ.

10 אֵיילֶען אַפּ גֶעטְרֶעטֶען פוּן דֶעם אַרוֹיף גַאנְג פוּן כֶּבֶשׁ פוּן מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶועזֶען דְרַייא טְפָחִים, פוּן דִיא מִזְרָח זַאנְד פוּן דִי עֲזָרָה אִיז גֶעוֶועזֶען דָאס אָרְט וָואס מֶען הָאט דֶערוַויל אַהִין גֶעשִׁיט דָאס אַשׁ פוּן מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן וְהַפְּנִימִי אוּנ פוּן דֶער מְנוֹרָה אוּנ אוֹיךְ דִיא פֶעדֶערִין פוּן דִיא עוֹפוֹת, אוּנ דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען בֵּית הַדֶּשֶׁן פוּן תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן.

דָאס הָאלְץ וָואס מֶען הָאט גֶעבְּרֶענְט אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ אִיז גֶעוֶועז פוּן גִיסֶען הָאלְץ אוּנ פוּן פַייגֶען בּוֹים הָאלְץ אוּנ לִיַאן אֵייל הָאלְץ, אוּנ הָאטְשִׁי אַלֶע גַאטוּנְג הָאלְץ זֶענֶען גֶעוֶוען כָּשֵׁר צוּם בְּרֶענֶען אוֹיף דֶעם מִזְבֵּחַ, נוּר אוֹיסְגֶענוּמֶען אֵיילְבִּירְד הָאלְץ אוּנ וַויין גָארְטֶען הָאלְץ, וַוייל וַויין אוּנ אֵייל הָאט מֶען גֶענִיצְט אִין בֵּית הַמִקְדָּשׁ, דוּרְךְ דֶעם הָאט מֶען נִיט גֶעטָארְט נִיטְצֶען דָאס הָאלְץ, אוּנ דָאס הָאלְץ וָואס מִיר הָאבֶּען גֶעשְׁרִיבֶּען, זֶענֶען דִיא כֹּהֲנִים אַלֵיין אַלֶע מָאל אַרוֹיס גֶעגַאנְגֶען מִיט הֶעק אוּנ הָאבֶּען אָן גֶעהַאקְט הָאלְץ פוּן רֹאשׁ חֹדֶשׁ נִיסָן בִּיז פִינְפְצֶעהְן טָאג אִין חֹדֶשׁ, אוּנ אוֹיךְ יוֹם טוֹב פְלֶעגֶען זֵייא צוּ מַאכֶען דֶעם טָאג וָואס הָאבֶּען אוֹיף גֶעהֶערְט צוּ הַאקֶען, אוּנ הָאבֶּען דֶעם טָאג גֶערוּפֶען יוֹם תְּבַר מַגָּל, דָאס אִיז טַייטְשׁ, דֶער טָאג וָואס מֶען צוּ בְּרֶעכְט דִיא הֶעק, וָוארוּם פוּן דֶעם טָאג אָן, הָאט מֶען שׁוֹין מֶעהְר נִיט גֶענִיצְט דִיא הֶעק, אוּנ אוֹיף דֶעם נַייֶעם יָאהְר הָאט מֶען שׁוֹין גֶענוּמֶען נַייֶע הֶעק, אַזוֹי וְויא דֶער דִין אִיז גֶעוֶוען אִין בֵּית הַמִקְדָּשׁ, אַז דִיא כֵּלִי וָואס מֶען הָאט גֶענוּצְט אֵיין מָאל אוּנ אַז עֶס אִיז גֶעקוּמֶען אוֹיף דֶעם אַנְדֶערֶען יָאהְר צוּ דֶעם זֶעלְבֶּען דִינְסְט, הָאט מֶען שׁוֹין מֶעהְר נִיט גֶענִיצְט דִיא זֶעלְבֶּע כֵּלִי, נוּר מֶען הָאט זֵיא בֶּעהַאלְטֶען אוּנ מֶען הָאט גֶענוּמֶען אַ נַייֶע.

אֵיין פַייֶער אִיז דָארְט גֶעוֶוען וָואס מֶען הָאט דָאס גֶערוּפֶען מַעֲרָכָה שְׁנִיָּה, דָאס פַייֶער אִיז גֶעוֶוען פוּן אֵיילְבִּירְט הָאלְץ, וָואס מֶען הָאט דֶער פוּן נוּר קוֹילֶען גֶעמַאכְט צוּ דִיא קְטוֹרֶת אוֹיף דֶעם גָאלְדֶענֶעם מִזְבֵּחַ אִין הֵיכָל, נוּר אוֹיף יוֹם כִּפּוּר הָאט מֶען ווידֶער גֶעמַאכְט אֵיין עֶקְסְטְרָא פַייֶער, וָואס מֶען הָאט עֶס גֶערוּפֶען מַעֲרָכָה שֶׁל יוֹם כִּפּוּר, מַקְטִיר צוּ זַיין דִיא קְטוֹרֶת פוּן יוֹם הַקָּדוֹשׁ גַאנְץ בֶּעזוּנְדֶער.

דאס איז דער מזבח הקטורת.

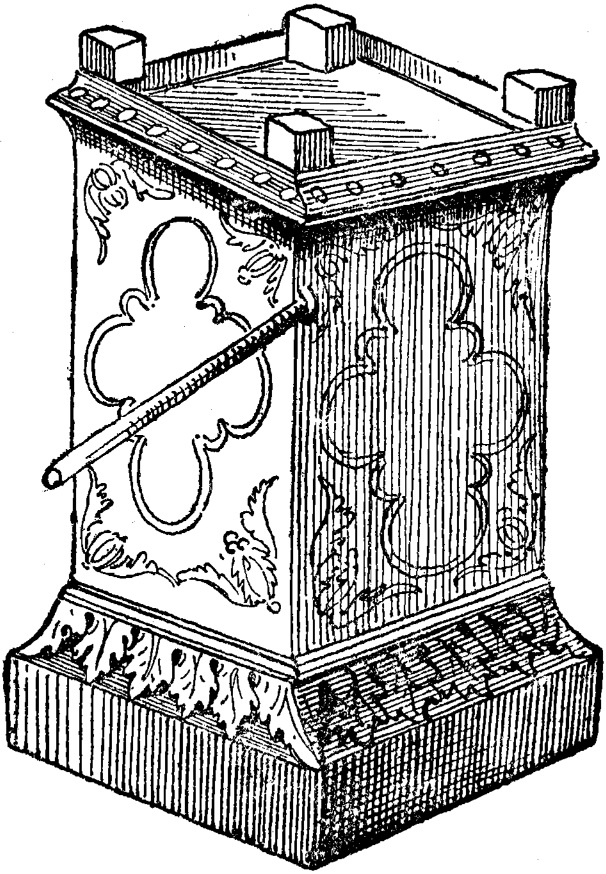

דא וועלען מיר בעשרייבען דיא שטיינער פון מזבח.

דיא שטיינער האבען געמוזט זיין גאנץ גלאט, אז עס האט זיך געפונען איין באציל וויא א האר אויף א שטיין איז געוועזן פסול דער שטיין צום מזבח, אונ אויב מענטשען זאלען איהם אוים ארבייטען גלאט, האט מען דאס ניט געטארט, נור ער

האָט געמוזט גלאַט בעשאַפען זיין, מען האָט געמוזט גיין צום אָרט בקעת בית כרם אָדער צום גרויסען מעער און דאָרט האָט מען געמוזט גראָבען טיעף נור מיט האָלצערנע לאָפּעטעס ביז צום גרונד, האָט מען דאָרט שוין געפונען דיא גלאַטיגע שטיינער וואָס זענען געוועזען כשר צום מזבח, אָבער מענטשען זאָלען זייא גלאַט מאַכען האָט מען ניט געטאָרט, וואָרום עס שטייט אין דער תורה, לא תניף עליהם ברזל, דאָס איז טייטש, דוא טאָרסט ניט גלאַט מאַכען מיט קיין אייזען, און נאָך שטייט אין דער תורה, כי חרבך הנפת עליה ותחללה, דאָס איז טייטש, ווייל דוא האָסט דיא אַרבייט מיט דיין געצייג אויף געהויבען אויף דעם שטיין האָסט דוא איהם פסול געמאַכט, ער מוז נור זיין בעשאַפען גלאַט, און אַזוי טייטשען אַלע מפרשים, אַז איבער דעם איז פסול אפילו מיט אַ זילבערנע כלי, נור מיט דעם ווערימל וואָס עס הייסט שמיר איז כשר, ווייל דאָס הייסט בידי שמים.

און אונטער דעם מזבח האָט מען ניט געטאָרט מאַכען כפין על גבי כפין, דאָס הייסט מען האָט ניט געטאָרט מאַכען איין טיהר איבער דיא אַנדערע, אַזוי וויא דאָס בית המקדש איז געוועזען, וואָרום אונטער דעם מזבח האָט ניט געטאָרט זיין קיין חלל אפילו אויף איין טפח, נור עס האָט געמוזט באַהעפט זיין צו דער ערד אָן איין שום צווישען שייד, אפילו אויף איין טפח איז שוין געוועזען פסול דאָס מזבח מיט אַלע קרבנות וואָס מען האָט מקריב געוועזען אויף דעם מזבח, נור ביים בית שני האָט מען אַזוי וויא אַזוי אונטער־געגראָבען דיא גאַנצע ערד אונטער דעם גאַנצען בית המקדש, און מען האָט נאָך געזוכט אויב עס געפינט זיך ניט דאָרט עפּעס אַ שום ביין פון אַ טויטען מענטש, אַזוי וויא דער דין איז, אַז מען דאַרף צום ערשטען גוט בודק זיין איין פּלאַץ, טאָמער געפינט זיך איין טמא נאָך אויף דעם

פְּלַאץ וָואס מֶען דַארְף אִיהְם צוּ רֵיינִיגֶען, כְּדֵי אַ כֹּהֵן זָאל אוֹיךְ מֶעגֶען גֵיין אוֹיף דֶעם פְּלַאץ אוּנ עֶר זָאל נִיט טָמֵא וָוערֶען.

אִיבֶּער דֶעם הָאט מֶען אוּנְטֶער דֶעם גַאנְצֶען בֵּית הַמִקְדָשׁ נָאךְ בֶּעסֶער גֶעמַאכְט, מֶען הָאט נָאךְ צוּ גֶעמַאכְט דִיא כַּפִּין, דָאס אִיז אוֹיךְ גֶעוֶועזֶען פַאר דִיא מֶענְטְשֶׁען וָואס זֵייא זֶענֶען נִיט גֶעוֶועזֶען בַּייא דֶעם בּוֹיֶען אוּנ הָאבֶּען נִיט גֶעוואוּסְט אוֹיבּ מֶען הָאט בּוֹדֵק גֶעוֶועזֶען דִיא עֶרְד אוּנ מֶען הָאט זִיא צוּרִיק צוּ גֶעשִׁיט. אוֹיךְ הָאט מֶען גֶעמַאכְט כַּפִּין מִפְּנֵי מַרְאִית עַיִן. אָבֶּער בַּייא דֶעם מִזְבֵּחַ הָאט מֶען נִיט גֶעטָארְט מַאכֶען קֵיין כַּפִּין, עֶס וָואלְט דָאךְ פָּסוּל גֶעוֶועזֶען דָאס גַאנְצֶע מִזְבֵּחַ, אַזוֹי וִויא מִיר הָאבֶּען שׁוֹין אוֹיבֶּען פוּן דֶעם גֶעשְׁרִיבֶּען, אַז עֶס אִיז נוּר גֶעוֶועזֶען אֵיין טֶפַח אַ חָלָל צְווִישֶׁען דֶעם מִזְבֵּחַ אִיז דָאס שׁוֹין גֶעוֶועזֶען פָּסוּל, דָא הָאט מֶען נִיט גֶעקוּקְט מִפְּנֵי מַרְאִית עַיִן, אוּנ ווִידֶער פַאר קֶבֶר הַתְּהוֹם אִיז שׁוֹין גֶעוֶועזֶען דִיא עֶרְד נָאךְ גֶעזוּכְט אוּנ מֶען הָאט נִיט גֶעפוּנֶען קֵיין בֵּיין פוּן אֵיין טוֹידְטֶען קֶערְפֶּער, אִיז דָאס מִזְבֵּחַ גֶעוֶועזֶען כָּשֵׁר אָן דִיא כַּפִּין, וָוארוּם בַּייא דֶעם בַּיִת שֵׁנִי וֶוען נִיט דִיא בְּדִיקָה, וָואלְט גָאר נִיט גֶעהָאלְפֶען קֵיין כַּפִּין, ווייל עֶס אִיז שׁוֹין גֶעוֶועזֶען בְּחֶזְקַת טוּמְאָה וָואס מֶען הָאט גֶעפוּנֶען אִין יְחֶזְקֵאל'ס צֵייטֶען אַ טוֹידְטֶען קָאפּף אוּנְטֶער דֶעם מִזְבֵּחַ, אוּנ כַּפִּין הֶעלְפְט נוּר ווִיא עֶס אִיז נָאךְ נִיט דָא קֵיין חֶזְקַת טוּמְאָה נוּר אַ סָפֵק טוּמְאָה, אוּנ דָאס אִיז טַייטְשׁ קֶבֶר הַתְּהוֹם, נוּר דִיא בְּדִיקָה הָאט שׁוֹין גֶעמַאכְט כָּשֵׁר כְּדַת וּכְדִין, אֲפִילוּ לְכַתְּחִלָה. אוּנ דָאס גַאנְצֶע גֶעשְׁטַאלְט פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ מִיט דִיא 3 שְׁטַאפְּלֶען וֶועט אִיהְר זֶעהֶען אִין דֶעם ווֶערְק פָאטָאגְרַאפִישׁ אָפּ גֶעצוֹיגֶען ווִיא עֶס אִיז גֶעוֶועזֶען אִין דֶעם בֵּית הַמִקְדָשׁ.

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דִיא כֵּלִים וָואס הָאבֶּען גֶעדִינְט בַּיים מִזְבֵּחַ.

קוּפֶּערְנֶע לָאפַּאטְקֶעלֶעךְ אִיז דָארְט גֶעוֶועזֶען דָאס אַשׁ צוּ צוּ־

שַׁארְפֶן הַייסְעֶרְהַייט אויף דֶעם מִזְבֵּחַ. דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען מַגְרֵפוֹת אויך אִיז דָארְט גֶעוֶוען גְרוֹיסֶע קוּפֶּערְנֶע קֶעסֶלֶען אַרוֹיס צוּ נֶעמֶען דָאס אֵשׁ מִיט קִייטֶעלֶעךְ. דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען פְּסַכְתֵּר, דָארְט אִיז אויך גֶעוֶוען קוּפֶּערְנֶע גָאפֶּלֶען מִיט דְרַייא צֵיין וָואס מִיט זַייא הָאט מֶען אִיבֶּער גֶעקֶעהְרְט דָאס פְלֵייש אויף דֶעם פַייעֶר, כְּדֵי עֶס זָאל גֶעשְׁוִוינְט פָארְבְּרֶענְט וֶוערֶען. אויך אִיז דָארְט גֶעוֶוען דִיא גְרוֹיסֶע קוּפֶּערְנֶע קֶעסֶלֶען צוּ קָאכֶען דָאס פְלֵייש פוּן דִיא קָרְבָּנוֹת, אויך אִיז דָארְט גֶעוֶוען שְׁפֶּרֶענְג בֶּעקִינֶס פוּן נְחֹשֶׁת מְמוֹרָט, דָאס אִיז נָאךְ טַייעֶרֶער פוּן גָאלְד, מִיר וֶועלֶען דָאס מַאטֶערְיָאל שְׁפֶּעטֶער בֶּעשְׁרַייבֶּען.

דֶעם זִיבֶּענְטֶען טָאג סוּכּוֹת הָאבֶּען דִיא כֹּהֲנִים גֶעשְׁטֶעלְט אַרוּם דֶעם מִזְבֵּחַ אויף דֶעם יְסוֹד אַזֶעלְכֶע צְוַויינֶען פוּן עֲרָבוֹת פוּן עֶלְף אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ, וֶוענֶען זַייא גֶעלֶעגֶען אֵיין אֵייל אוֹיבֶּען אויף דֶעם מִזְבֵּחַ, וָוארוּם דָאס מִזְבֵּחַ אִיז נוּר גֶעוֶוען 10 אֵיילֶען דִיא הוֹיךְ, דָאס הָאט מֶען גֶערוּפֶען מוּרְבִיּוֹת, אוּנ עֶס אִיז גֶעוֶוען אַ צֵייכֶען אויף שִׂמְחָה.

דִיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דִיא כֵּלִים וָואס זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען אִין דָרוֹם זַייט פוּן מִזְבֵּחַ.

צְוַוייא טִישֶׁען זֶענֶען דָארְט גֶעשְׁטַאנֶען וָואס זַייא הָאבֶּען פֶערְנוּמֶען בִּיז מַעֲרָב זַייט פוּן כֶּבֶשׁ הַגָדוֹל פוּן דֶעם מִזְבֵּחַ, אֵיינֶער אִיז גֶעוֶוען פוּן זִילְבֶּער וָואס אויף אִיהְם הָאט מֶען אַלֶע טָאג אַרוֹיף גֶעלֵייגְט דְרַייא אוּנ נַיינְצִיג גָאלְדֶענֶע אוּנ זִילְבֶּערְנֶע כֵּלִים וָואס זַייא הָאבֶּען בַּאדִינְט צוּם קָרְבַּן הַתָּמִיד.

דֶער צְוַוייטֶער טִישׁ אִיז גֶעוֶוען פוּן מַארְמָאר שְׁטֵיין, וָואס מֶען הָאט אִיהְם גֶערוּפֶען שֻׁלְחַן הַחֲלָבִים, אויף דֶעם טִישׁ הָאט מֶען אַרוֹיף גֶעלֵייגְט דִיא אֵבָרִים מִיט דֶעם פֶעטְס וָואס מֶען הָאט אָן גֶעגְרַייט אַרוֹיף צוּ לֵייגֶען אויף דֶעם מִזְבֵּחַ, נֶעבֶּען דֶעם טִישׁ

זֶענֶען גֶעשְׁטַאנֶען צְווֵייא זַיילֶען וָואס אוֹיף זֵייא אִיז גֶעשְׁטַאנֶען צְווֵייא כֹּהֲנִים מִיט צְווֵייא טְרָאמֵייטֶען נֶעבֶּען בֶּן אַרְזָא, וֶוען דִיא לְוִיִּם זֶענֶען גֶעגַאנְגֶען שְׁפִּילֶען דֶעם שִׁיר שֶׁל יוֹם פוּן קָרְבַּן תָּמִיד אוֹיף דֶעם אָרְט וָואס הָאט גֶעהֵייסֶען דוּכָן. דָארְט אוֹיף דָרוֹם זַייט פוּן מִזְבֵּחַ אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין קוּפֶּערְנֶער הַאנְדפַּאס מִיט צְוֶועלְף רֶעהְרִין, כְּדֵי עֶס זָאל זִיךְ קֶענֶען וַואשֶׁען מִיט אֵיין מָאל צְוֶועלְף כֹּהֲנִים דִיא הֶענְד מִיט דִיא פִיס, אוּנ וֶוען זֵייא הָאבֶּען גֶענוּמֶען הֵיילִיגֶע עֶסִין אִין דִיא הֶענְד, הָאבֶּען זֵייא זִיךְ גֶעמוּזְט פְרִיהֶער וַואשֶׁען דִיא הֶענְד מִיט דִיא פִּיס. אִין דֶעם הַאנְדפַּאס אִיז פְרִיהֶער נוּר גֶעוֶוען צְווֵייא רֶעהְרִין, אֵיינֶער אוֹיבֶּען אוּנ אֵיי־נֶער אוּנְטֶען צוּם וַואשֶׁען, דֶער נָאךְ אִיז גֶעוֶוען אֵיין כֹּהֵן גָדוֹל וָואס עֶר הָאט גֶעהֵייסֶען בֶּן קָטִין, הָאט עֶר צוּ גֶעמַאכְט אוֹיבֶּען עֶלְף רֶעהְרִין אוּנ אוּנְטֶען אוֹיךְ עֶלְף רֶעהְרִין, כְּדֵי עֶס זָאל נִיט דַארְפֶען צוּ וַוארְטֶען אֵיינֶער אוֹיף דֶעם אַנְדֶערֶען מִיט דֶעם וַוא־שֶׁען, אוּנ אִין דֶער פְרִיה אַז מֶען הָאט אָן גֶעגָאסֶען דָאס הַאנְד־פַּאס פוּלל הָאבֶּען זִיךְ גֶעוַואשֶׁען צְוֶועלְף כֹּהֲנִים אוֹיף אֵיין מָאל פוּן דִיא אוֹיבֶּערְשְׁטֶע רֶעהְרִין, אוּנ פַאר נַאכְט אַז עֶס אִיז שׁוֹין גֶעוֶוען וֵוינִיגֶער וַואסֶער אִין הַאנְדפַּאס, הָאבֶּען זִיךְ גֶעוַואשֶׁען פוּן דִיא אוּנְטֶערְשְׁטֶע רֶעהְרִין אוֹיךְ צְוֶועלְף כֹּהֲנִים מִיט אֵיין מָאל.

דָארְט אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנֶען אֵיין בְּרוּנֶען וָואס מֶען הָאט בַּייא נַאכְט גֶעמוּזְט אַרָאפּ לָאזֶען דֶעם עָמִיר וָואס מֶען הָאט מִיט אִיהם גֶעשֶׁעפְּט דִיא וַואסֶער, כְּדֵי דָאס בִּיסֶעל וַואסֶער וָואס אִיז אִיבֶּער גֶעבְּלִיבֶּען אִין עָמִיר זָאל נִיט פָּסוּל וֶוערֶען בְּלִינָה.

דֶער כֹּהֵן גָדוֹל וָואס הָאט גֶעהֵייסֶען מוּכְנִי, הָאט גֶעמַאכְט צוּ דֶער בְּרוּנֶען אֵיין רָאד מִיט אֵיין מַאשִׁין אַרַיין צוּ לָאזֶען אִין דֶער בְּרוּנֶען אוֹיף אֵיין גַאנְצֶער נַאכְט, אוּנ צוּ מָארְגֶענְס הָאט מֶען מִיט דֶער מַאשִׁין אַרוֹיף גֶענוּמֶען פְרִישֶׁע וַואסֶער צוּ וַואשֶׁען

דיא כֹּהֲנִים דיא הֶענְד מִיט דיא פִּים.

דָארְט אִיז אוֹיךְ גֶעשְׁטַאנְגֶען 10 וַואשׁ מַאשִׁינֶען וָואס שְׁלֹמֹה הַמֶּלֶךְ הָאט גֶעמַאכְט פוּן נְחֹשֶׁת מְמוֹרָט, וָואס דָאס אִיז נָאךְ טַייֶערֶער פוּן גָאלְד.

דָאס אִיז דֶער צִיוּר פוּן דיא מַאשִׁינֶען וָואס מֶען הָאט גֶערוּפֶען עֶשֶׂר מְכוֹנוֹת.

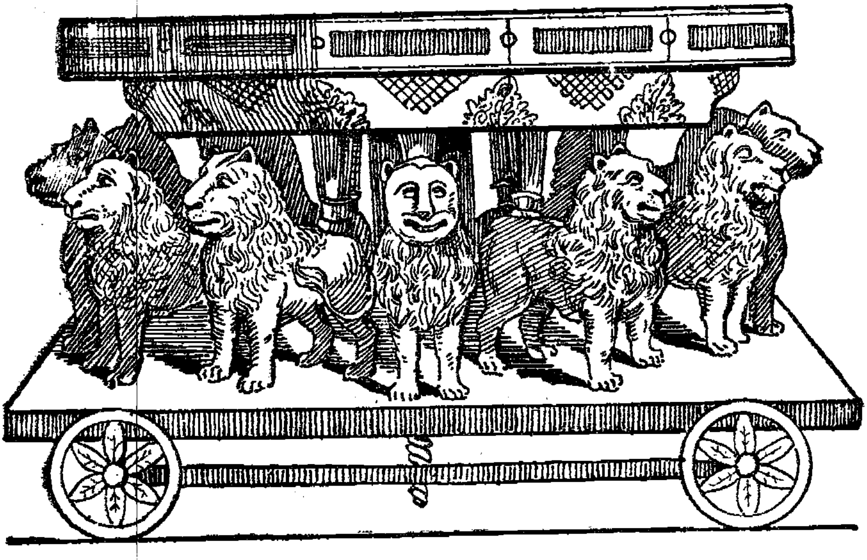

דיא בֶּעשְׁרַייבּוּנְג פוּן דיא עֶשֶׂר מְכוֹנוֹת.

דָאס אִיז אֵיין פוּסטַאמֶענְט מִיט פִיהר רֶעדֶער פוּן פִיהר אֵיילֶען לַאנְג אוּנ פִיהר אֵיילֶען בְּרֵייט אוּנ דְרַייא אֵיילֶען דיא הוֹיךְ אוּנ אוֹיף אַלֶע פִיהר זַייטֶען אִיז גֶעוֶוען פֶערְשִׁיעדֶענֶע טַייעֶרֶע פֶערְצִירוּנְג מִיט גָאלְדֶענֶע קֵייטֶעלֶעךְ וָואס דיא פְּלַאטֶען זֶענֶען אִין זֵייא גֶעהַאנְגֶען וָואס דיא רֶעדֶער זֶענֶען אִין זֵייא גֶעוֶועבְּן. אוּנ אוֹיף דֶעם אִיז גֶעשְׁטַאנֶען דיא גְרוֹיסֶע קֶעסֶלִין פוּן אֵיין אֵייל

די הויך, אונ אויף זייא איז געוועזן אויס געשלאָגען פערשיעדענע ציערונג אונ געשטאַלטען פון לייבען, אונ אויף זייא אויבען אַרום איז געוועזן אַזעלבע קרוינען וואס זייא האָבען זיך געשלאָסען ביז צו דיא רעדער, איין האַלבע איל דיא הויך, דיא זעלבע מאָס וואס דיא רעדער האָבען געהאַט.

אַזעלכע צעהן מאשינען האָט שלמה המלך געמאַכט וואס אין דיא קעסלען איז געוועזן וואַסער אָפּ צו וואַשען דאָס אינגעווייניגסטע פון דיא קרבנות, זענען געשטאַנען פינף אויף דרום זייט, אונ דאָס איז געוועזן עקסטרא אויף רעדער צום טראַנספּאָרטירען איין כהן צום אַנדערען, כדי עס זאָל ניט לאנג דויערן דיא דינסט.

דאָרט אין דער רעכטער זייט איז ווידער געשטאַנען דער ים הנחשת, דאָס איז געוועזן איין גאַנץ גרויסער קופּפערנער וואַזאָן פון צעהן איילען דיא ברייט אונ פינף איילען טיעף, אונ אויבען דער ברעג איז געוועזן אַזוי וויא איין רויזען בלאט אויס געבויגען רונד.

אונטער איהם איז געוועזן איין פיר קאַנטיגער קאַסטען פון גאָלד וואס ער איז געשטאַנען אויף צוועלף קופּפערנע אָקסען, צו דרייא אָקסען אויף יעדער זייט, אונ פון זייערע מיילער האָט אַרויס געראָנען וואַסער.

דאָ זענען צו געגאַנגען אַלע צוועלף כהנים דיא וואס האָבען זיך געוואַשען דיא הענד מיט דיא פיס מיט איין מאָל, אונ אַזוי האָבען זייא מקדש געוועזן ידים ורגלים.

דאס איז דער ציור פון שלחן הפנים.

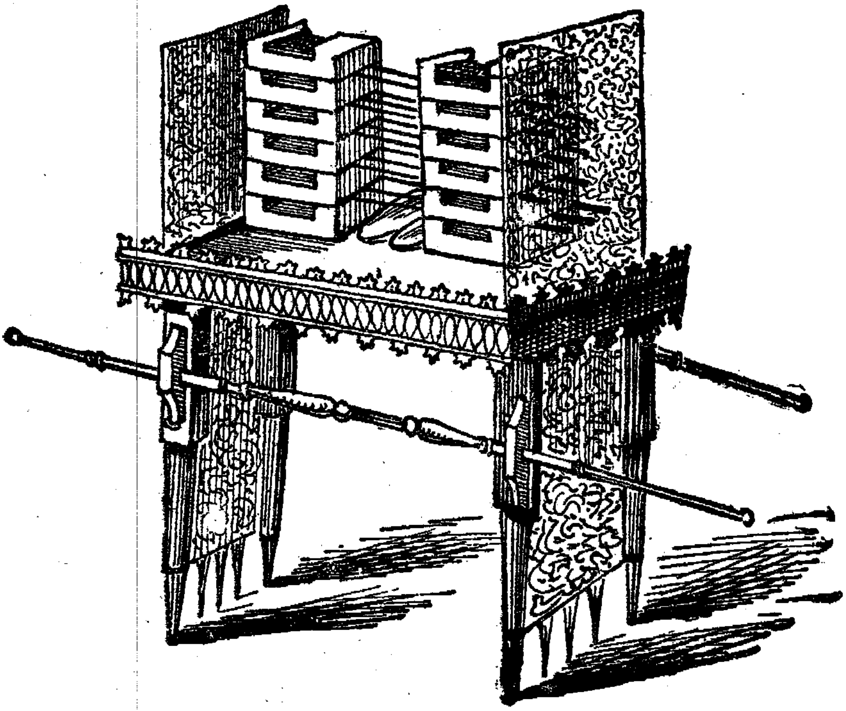

דיא בעשרייבונג פון דיא זאכען וואס זענען געשטאנען אין צפון זייט פון מזבח.

אכט אײלען אב געטרעטען פון דעם מזבח איז געוועזען פיהר און צוואנציג האקען, דיא זענען געוועזען אין פיהר שורות צו זעקס האקען אין איין שורה.

דיא האקען זענען געוועזען אזעלכע שפרינג פעדערען צום שעכטען דיא קרבנות, אז מען האט געגעבען א דריק אין דעם

רינג פון דער שפרינג פעדער, האט דער רינג ארוים געשטופט די האקען און דאס האט באלד ארום גענומען דעם קאפ פון דעם אקס, איז ער שוין געלעגען ריכטיג, האט מען איהם גע־קענט געשווינט שעכטען, ווארום מען האט ניט געקענט לאנג האלטען א בהמה אין די עזרה, כדי זיא זאל ניט דער וייל פעראונרייניגען די עזרה.

נעבען דעם איז געשטאנען אכט מארמאר שטיינערנע טי־שען אפ צו ארבייטען דאס פלייש פון די קרבנות, די לענג פון יעדען טיש איז געוועזען איינס און א האלב אייל, און די ברייט איז אויך געוועזען איינס און א האלב אייל, און די הויך איז געוועזען איין אייל.

נעבען די טישען איז געשטאנען דאס שעכט־הויז מיט אכט נידעריגע מארמאר שטיינערנע זיילען, וואס אויף זייא פון אויבען איז געוועזען פיהר קאנטיגע קלעצלעך מיט איין געשרויפטע האקען נידעריגע און הויכע, און וויא ווייט איינער האט דער־לאנגט האט ער אויף געהאנגען דאס פלייש אויף די האקען.

פון דעם שעכט־הויז ביז צו דער וואנד פון צפון זייט איז געוועזען אכט איילען וואס האבען געשלאסען די הונדערט און פינף און דרייסיג איילען די לענג פון דער עזרה דארט אין דער זייט איז געשטאנען די אנדערע פינף וואש מאשינען פון די צעהן וואס שלמה המלך האט געמאכט אפ צו וואשען דאס איגעווייניגסטע פון די קרבנות, אזוי וויא מיר האבען שוין אויבען געשריבען.

אין מערב זייט פון דעם מזבח אין די צוויא און צוואנציג איילען ביז מערב זייט אין דער עזרה האט מען גערופען בין אולם למזבח, און פון צפון ביז דרום די הונדערט און פינף דרייסיג איילען, איז געוועזען היילינער וויא דאס ארט פון עזרת כהנים, דארט האט אחז המלך באפוילען צו אוריה הכהן, ער

זָאל דָארְט אַרַיין שְׁטֶעלֶען דָאס מִזְבֵּחַ וָואס תִּגְלַת פִּלְאֶסֶר דֶער מֶלֶךְ פוּן אַשּׁוּר הָאט גֶעשִׁיקְט פוּן דַמֶשֶׂק וֶוען עֶר אִיז אִיהם אַקֶעגֶען גֶעגַאנְגֶען, אוּנ דָארְט אוֹיף דֶעם אָרְט הָאט יוֹאֵל הַנָבִיא בַּאפוֹילֶען דִיא כֹּהֲנִים זַייא זָאלֶען אַיין זַאמְלֶען דָאס גַאנְצֶע פָאלְק אוּנ זָאלֶען בֶּעטֶען צוּ גָאט ב"ה, דֶען מֶען הָאט זַייא גֶעשְׁטְרָאפְט מִיטְ'ן הַיישֶׁערִיק.

אַזוֹי הָאט זַייא גָאט ב"ה גֶעהָאלְפֶען, אוּנ אַזוֹי זָאל אוּנְז דֶער בּוֹרֵא עוֹלָם אוֹיךְ הֶעלְפֶען, אַז דֶער גוֹאֵל צֶדֶק זָאל קוּמֶען בִּמְהֵרָה בְּיָמֵינוּ אָמֵן.

בִּימָה לְמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל

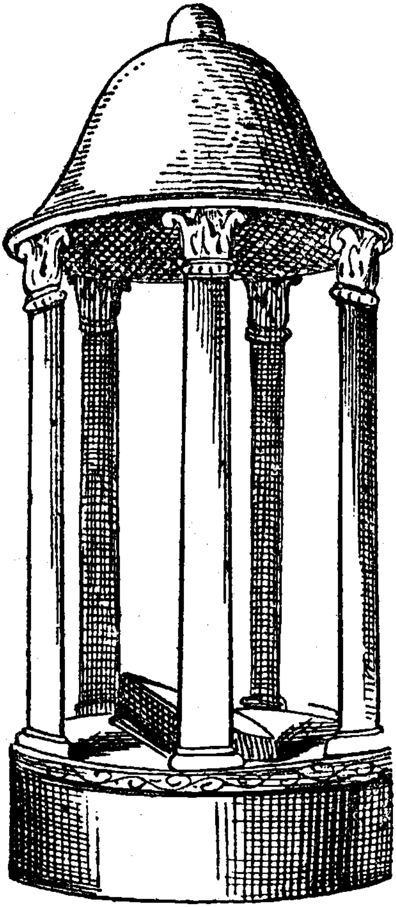

דאָס איז געווען אַ זאַל אויף פֿיער מאַרמאָרשטיינערנע זיילין, אונ דער דאַך איז געווען מיט ריין גאָלד געדעקט, אין דעם זאַל איז געשטאַנען אַ קעניגליכער טראָהן אונ בייא יעדער ענדע יאָהר פֿון שמיטה אום חג הסוכות ווען יודען פֿלעגין קומען עולה רגל זיין אין בית המקדש אַריין, פֿלעגט דער קעניג דאָרטען לייענען אין דער תורה פֿיר דעם גאַנצען פֿאָלק.

המזבח הגדול

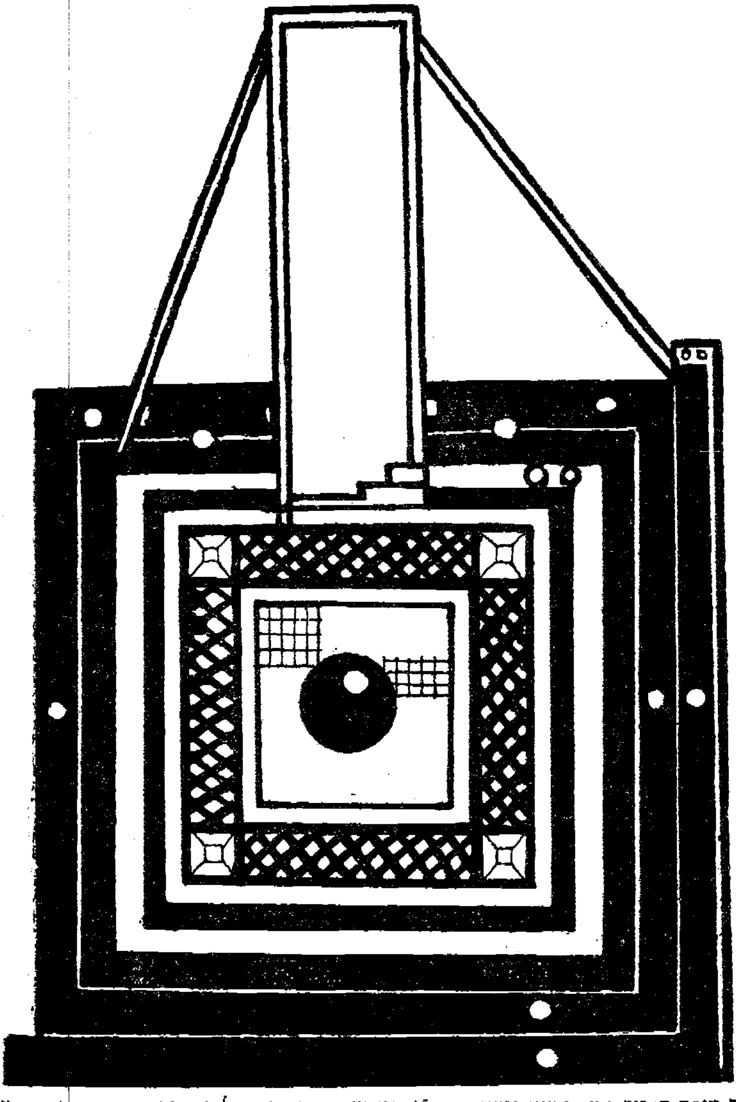

דער מזבח הגדול איז געווען געארבייט פון גאנצע שטיינער וועלכע מען האט געמוזט אויס גראבין פון ים, ווייל מען האט ניט געטארט מיט קיינע געצייג זייא האקין וויא אין דער תורה שטייט לא תניף עליהם ברזל. זיין לענג פון צפון ביז דרום האט געהאלטען 62 איילין, אונ פון מז"ח ביז מערב 32 איילין.

שולחן עם צ״ג כלי שרת

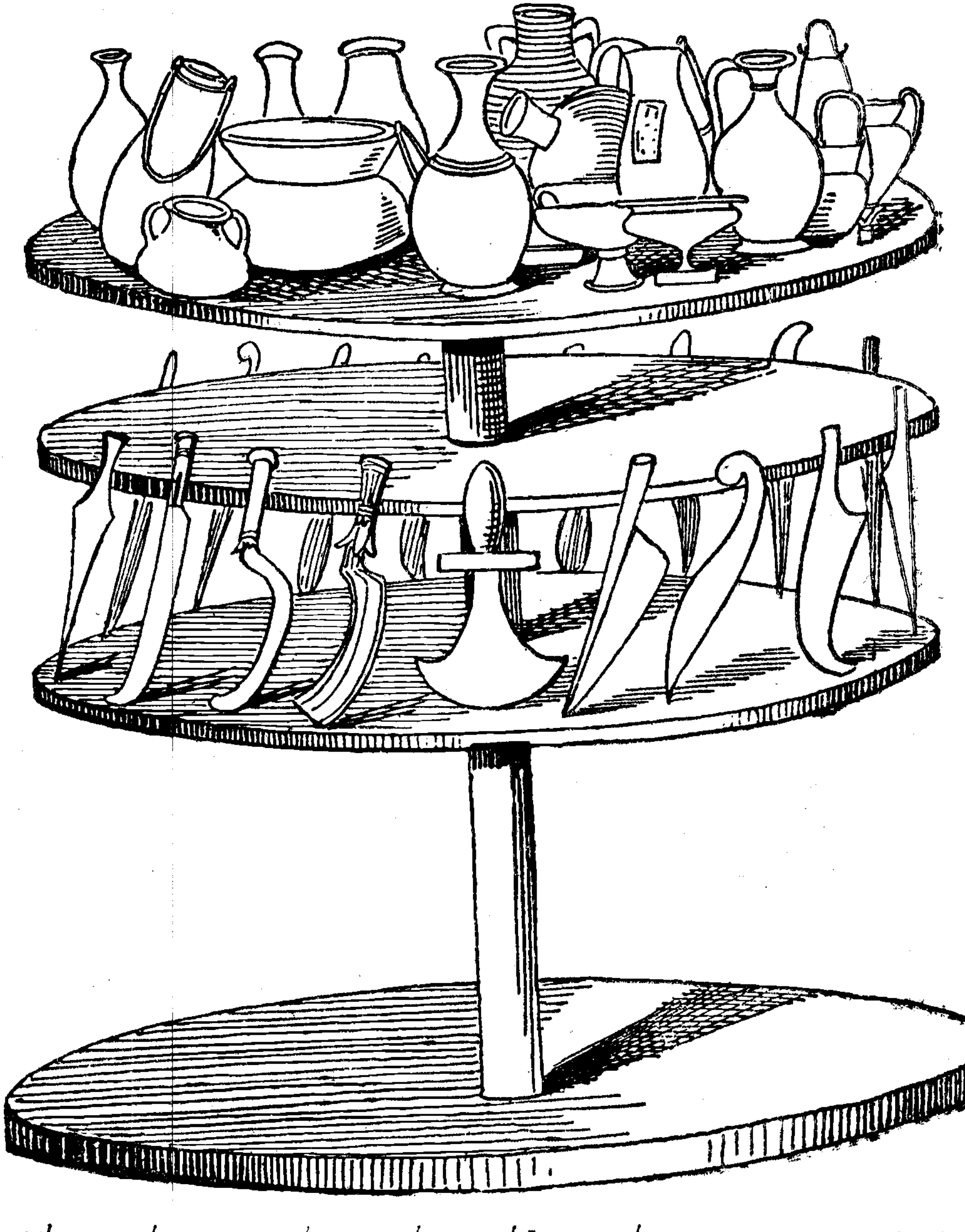

...אַס איז געווען אַ טיש אויף וועלכען מען פֿלעגט האַלטין 93 זילבערנע און גילדערנע כלים,
וועלכע פֿלעגין בענוצט ווערין צום קרבן תמיד.

כיור הנחושת עם י"ב הדין

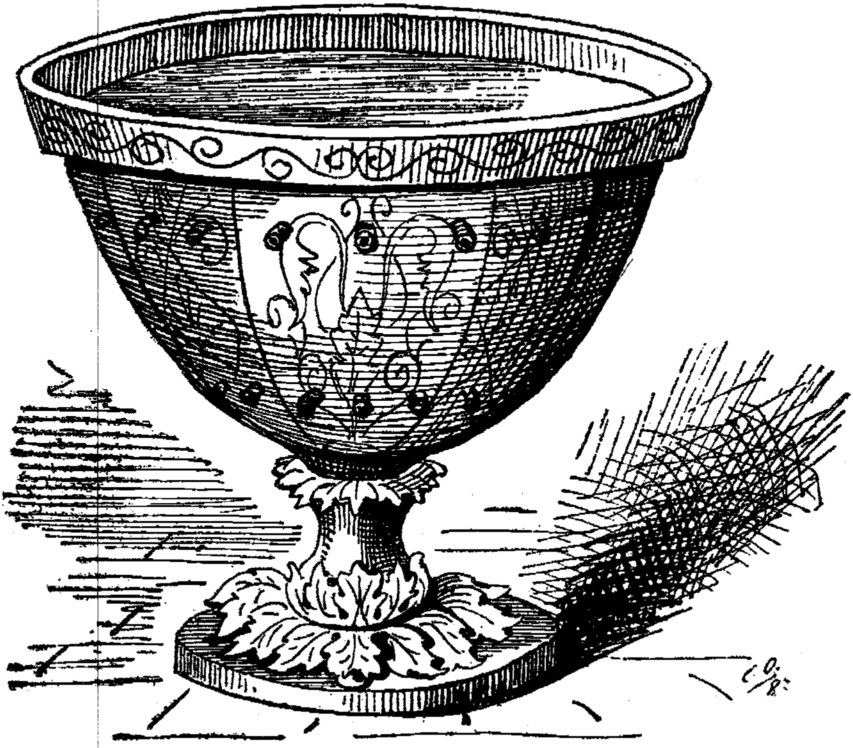

הבור עם חבל בעזרה

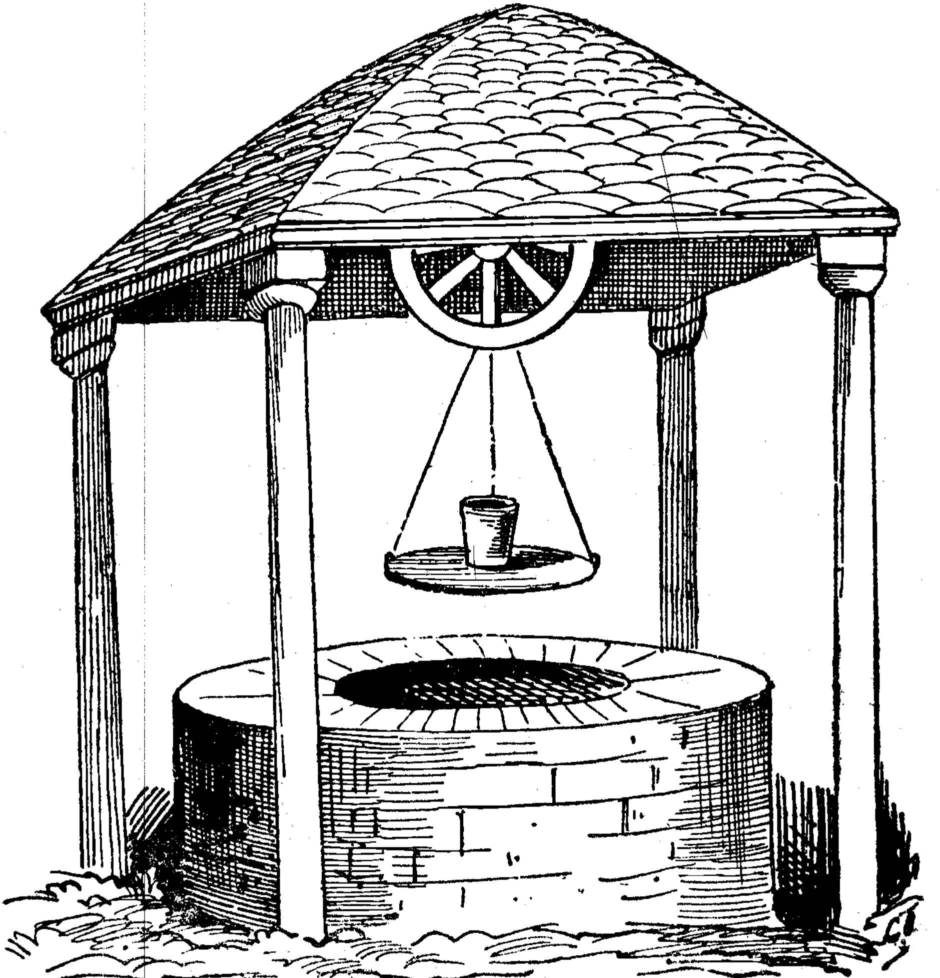

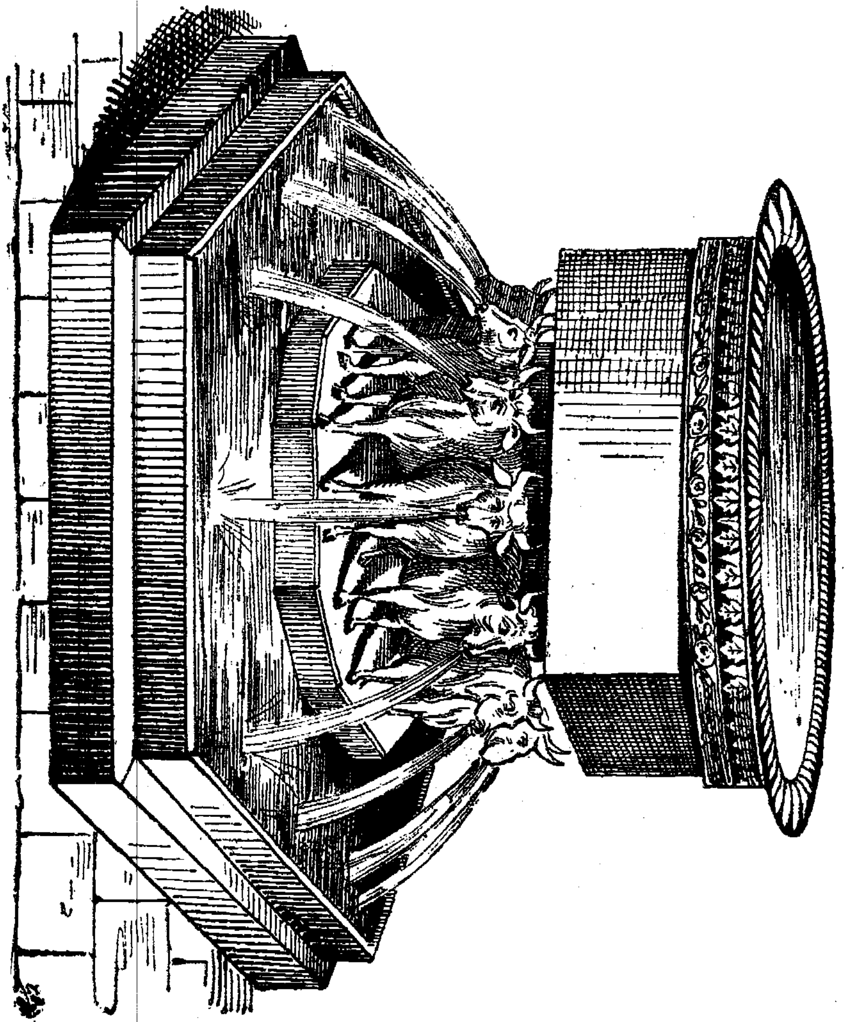

דאָס איז דער ים הנחושת קופערנער טייך, מען האָט איס גערופען ים הנחושת ווייל ער איז געוועזן דורך פון קופפער געארבייט, זיין גרויס איז געוועזן 10 קוואדראטנע איילין דיא טיעף 5 איילין, אונטער איס איז געוועזן איין פיער קאנטיגער קאסטין פון גאָלד וואס ער איז געשטאנען אויף 12 קופערנע אָקסין צוא 3 פון יעדער זייט אונ פון זייערע מיילער האט ארויס גערונען וואסער, דאָרטין האבען דיא כהנים געוואשין דיא הענד אונ דיא פיסס פאר דער עבודה.

הַתָּאִים

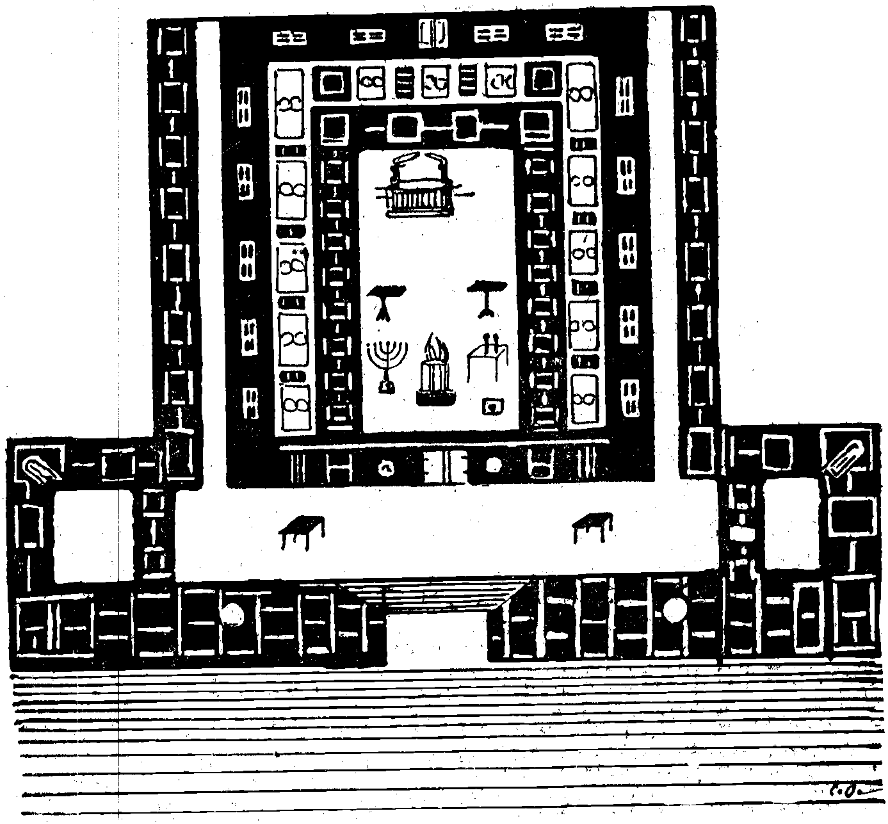

דאָס איז געוועזן 38 צימערין אין וועלכע מען פלעגט האַלטין דיא זילבער אונ גאָלד אונ אַלע טהייערע כלים וועלכע האָבּין געהערט צום בית המקדש, יעדער צימער איז געוועזן אָפּ געטהיילט פון 2־טין מיט אַ מויער וועלכער האָט געהאַלטען 5 איילין.

הָאַרְגַּז הַפְּלִשְׁתִּי

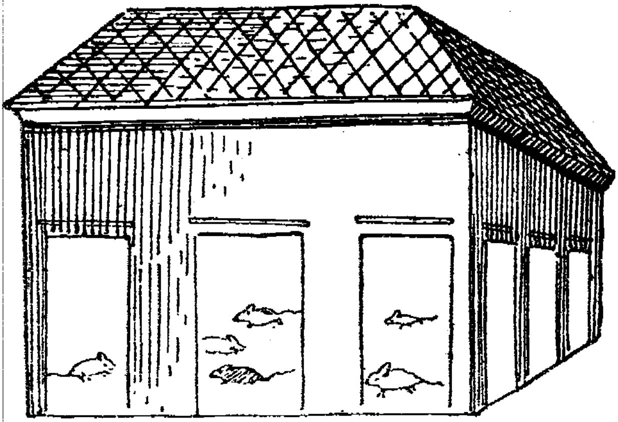

דאָס איז געווען אַ קאַסטען וועלכין דיא פלשתים האָבין ג׳
אַ מתנה צוא דיא אידען מיט פיעל גאָלד אונ זילבער צוזאַמען
אָרון הקודש וועלכין זייא האָבען גענומען געפֿאנגען אין דער כ׳
מיט דיא אידען אונ זאָלאַנג וויא דער אָרון איז בייא זייא
זיינען זייא אַלע געשלאָגין געוואָרין מיט שרעקליכע קראנק
אונ צעהנדליגע טויזענדער פֿון דיא פלשתים זיינען אוים געשט
דאנן האָבען זייא אָבגעשיקט צוריק צוא דיא אידין דעם ארון
מיט דיא מתנה.